

Розвиток зв'язного мовлення 1—4 класи

КИЇВ
«Видавничий дім «Перше вересня»
2017

Серія «Бібліотека «Шкільного світу»
Заснована у 2003 році

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

1—4 класи

Початкова освіта. Бібліотека

КИЇВ
«Видавничий дім «Перше вересня»
2017

УДК 373.3.016:811.161.2

Р64

Редакційна рада:

М. Мосієнко — кандидат філологічних наук,
Д. Долгова, О. Калюжна, О. Семібаламут, О. Кондратенко

Авторський колектив:

Пинда Наталія Михайлівна; Заїка Ірина Володимирівна; Макарук Світлана Ана-
толіївна; Уткіна Наталія Петрівна; Козікова Валентина Миколаївна; Щавінська
Ольга Йосипівна; Вітковська Світлана Ростиславівна; Похилюк Тетяна Іванівна;
Цимбал Інна Олександрівна; Гальчевська Вікторія Анатоліївна; Губкевич Тетяна
Станіславівна; Майдачевська Галина Миколаївна.

Упорядкування

Алексєєв Володимир Євгенійович

**Р64 Розвиток зв'язного мовлення. 1—4 класи / Н. М. Пинда, І. В. Заїка,
С. А. Макарук [та ін.]; упоряд. В. Є. Алексєєв. — Київ : «Видавничий дім «Пер-
ше вересня», 2017. — 184 с.**

ISBN 978-966-451-000-1

ISBN 978-617-7512-11-9

У посібнику подано систему розробок уроків для розвитку зв'язного мовлення для уч-
нів 1—4-х класів згідно з чинною навчальною програмою.

Посібник стане в пригоді вчителям початкової школи, вихователям ГПД, методистам
початкової ланки освіти.

УДК 373.3.016:811.161.2

ISBN 978-966-451-000-1 (серія «Б-ка «Шк. світу»)

ISBN 978-617-7512-11-9

© Пинда Н. М., Заїка І. В., Макарук С. А., [та ін.], 2017

© В. Є. Алексєєв, упорядкування, 2017

© ТОВ «Видавничий дім «Перше вересня»,
дополіграфічна підготовка, 2017

Зміст

Вступ ...5

1 клас. Уроки за технологією сторітеллінг

- Осінь золота, осінь багата. Осінь у загадках. Складання історії за запитаннями й опорними словами ...8
- Зима білосніжна. Складання і записування історії за малюнком, запитаннями й опорними словами ...13
- Зимова історія. Складання казки «Зимова історія» за малюнками, запитаннями й опорними словами ...18
- Осінь надворі. Осінь у віршах ...24
- Продовження розповіді «Пригоди осіннього листочка». Побудова зв'язного висловлювання за поданим початком ...29
- Краплинка дощу. Складання казки про дощ ...33
- Маленький гість. Складання історії за малюнками, запитаннями й опорними словами ...36
- Зустріч весни. Складання історії за малюнками та на основі прочитаних творів ...42
- Про що говорять річі. Складання історії ...49

2 клас. Уроки за технологією сторітеллінг

- Осіння мандрівка листочка. Складання казки на основі спостережень і власного досвіду ...56
- Як гриби ховалися. Складання казки за серією сюжетних малюнків, планом і змістом казки Ірини Прокопенко «Як гриби ховалися» ...60
- Сонечко і друзі. Складання основної частини казки за початком і кінцем та серією малюнків ...65
- Білка-мандрівниця. Складання власної розповіді ...71
- Звідки прилетів метелик. Складання власної історії ...76
- Подорож у Карпати. Складання власної розповіді ...79

3 клас. Уроки з використанням технологій сторітеллінг і буктрейлер

- Незабутній день літніх канікул. Написання власної історії ...84
- Пригода в осінньому лісі. Складання власної історії ...92
- Чому не всі поросята брудні. Написання відгуку на твір Тетяни Стус (Щербаченко) «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні» ...100
- Оленчина рукавичка. Складання власної історії за початком ...107
- Козаки — це вільні люди. Складання короткого висловлювання про прочитаний твір ...113
- Кожна усмішка — маленьке свято. Ознайомлення з терміном «есе» та написання есе ...116
- Пригоди сніжинок. Складання історії за власним задумом ...120
- Калина під моїм вікном. Написання твору-опису ...125

4 клас. Уроки з використанням технологій сторітеллінг і буктрейлер

- Рекламне агентство нашого класу. Складання історії за власним задумом із використанням прислівників ...134
- Що таке щастя. Написання есе за технологією кубування ...139
- Добро творити просто... Написання есе за технологією кубування ...146
- Чому потрібно турбуватися про птахів узимку. Складання твору з елементами міркування ...155
- Мій улюблений журнал. Відгук з обґрунтуванням власної думки про улюблений дитячий журнал (з елементами технології буктрейлер) ...159
- Пригоди весняного вітерцю. Складання історії «Пригоди весняного вітерцю» за власним задумом ...167
- Пригоди журавлика. Складання історії «Пригоди журавлика» за власним задумом ...173

Використані джерела ... 180

Вступ

Концепція нової української школи визначає 10 ключових компетентностей для життя. Однією з них є спілкування державною мовою. Це вміння усно й письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди. Формування комунікативної компетентності (відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти) з урахуванням інтересів і можливостей учнів початкової школи є метою навчання української мови як державної та інших мов як навчальних предметів. Саме тому питання розвитку зв'язного мовлення учнів закладів загальної середньої освіти є актуальним і нині. Відповідно до змісту оновленої програми з української мови (1—4-ті класи), мовленнєва змістова лінія, яка є основною, передбачає розвиток усного та писемного мовлення учнів, їхнє вміння користуватися мовою як засобом спілкування, пізнання, впливу. Із цією метою в початковій школі виникає потреба в організації освітнього процесу для розвитку, удосконалення усіх видів мовленнєвої діяльності, які учні певною мірою опанували в дошкільному віці (слухання—розуміння; говоріння), а також формування, удосконалення видів мовленнєвої діяльності, пов'язаних із писемним мовленням (читання вголос і мовчки, робота з дитячою книжкою, письмові види робіт).

Учителі початкових класів починають працювати над розвитком зв'язного мовлення вже з перших уроків першого класу. Така робота проводиться на кожному уроці української мови, а особливо на уроках розвитку зв'язного мовлення. Саме під час них учителі формують у своїх вихованців уміння писати твори, перекази. Від учителів початкових класів значною мірою залежить, чи сформується в учнів навичка писати твори, чи зацікавляться вони таким видом творчої діяльності. Із метою реалізації вищезазначених положень на допомогу вчителям початкових класів покликаний зміст цього посібника. У ньому розміщено розробки конспектів уроків розвитку зв'язного мовлення з 1-го по 4-й класи, які ґрунтуються на використанні сучасних технологій. Конспекти уроків передбачають написання есе; конспекти,

складені за технологією сторітеллінг, а також з елементами буктрейлера та кубування. Зміст конспектів уроків складено з урахуванням інтересів молодших школярів, їхніх вікових особливостей. Пропонуються різні розвивальні завдання, які сприятимуть розвитку критичного мислення, фантазії та творчості учнів.

Посібник допоможе вчителю початкових класів зробити уроки розвитку зв'язного мовлення змістовними, цікавими та сучасними, а також може бути використаний у позакласній роботі та в роботі з батьками.

Від авторів

1

клас

**Уроки
за технологією
сторітеллінг**

Осінь золота, осінь багата. Осінь у загадках Складання історії за запитаннями й опорними словами

Мета: учити учнів складати текст за запитаннями й опорними словами; розвивати зв'язне мовлення; збагачувати словниковий запас; виховувати любов до природи.

Обладнання: мультимедійна презентація, ілюстративний матеріал.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення емоційного настрою

Учитель. У нас сьогодні незвичайний урок!

До нас завітає красуня одна,

Я знаю, що люба всім дітям вона.

А що за красуня, вам треба вгадати,

Для цього потрібно старання додати!

II. Актуалізація опорних знань

Робота із загадкою

У садах, гаях блукає,

Жовту одіж зодягає,

Золотисту стелить постіль,

Жде сестрицю білу в гості. (Осінь.)

Учитель. Які слова допомогли вам відгадати загадку?

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні на уроці ми поговоримо про осінь, її красу, вивчимо назви осінніх місяців, а також спробуємо скласти історію про Осінь і її синочків.

Отже, тема уроку — складання історії за запитаннями й опорними словами.

Бесіда

— Які вміння ми формуватимемо під час складання історії?

— Чого ви очікуєте від уроку?

IV. Вивчення нового матеріалу

Робота із загадками про осінні місяці

У південний край землі
Відлітають журавлі,
Знов лункий шкільний дзвінок
Нас покликав на урок.
Як цей місяць звати?
Прошу відгадати. (Вересень.)

Кличуть нас ліси, поля, сади
Дозбирати осені плоди.
Із дерев спадає листя жовте,
То землею ходить місяць... (жовтень).

Крапле з неба, дахів, стріх.
Дощ холодний, перший сніг.
Почорнів без листя сад.
Що за місяць? (Листопад.)

Листя жовте та червоне
Легко з дерева злітає,
Мов метелик, на долоні,
З тихим шелестом сідає.
Сяють золотом берези,
Місяць ним вінчає осінь.
Журавлиний клин мережить
Висоти холодну просинь. (Жовтень.)

— Про які осінні місяці ви прослухали загадки?

— Який перший осінній місяць? Другий? Третій?

Цікаво знати! (інформація про походження назв місяців)

Вересень

Слово «вересень» походить від назви вічнозеленого куща — вересу, який росте на Поліссі. Оскільки верес починає масово цвісти восени, то і перший місяць після літа назвали на його честь.

Спершу вересень звався «ревун», «марев», тому що голосно перегукувалися олені. Пізніше називали «сівнем» — період сівби зернових, «маїком» — від зелені озимини. У давнину 14 вересня був перший день нового року.

Жовтень

Жовтнем ще відносно нещодавно в Україні називали дев'ятий місяць. Але в ужитку була інша назва — «паздерник», що походить від промислу, пов'язаного з переробкою льону та конопель. Пізніше десятий місяць жовтень ще називали «хмурень», «зазимник». А оскільки з жовтня починали справляти весілля, його охрестили і «весільником».

Листопад

У давнину листопад називали «братчини». Це від давнього обряду, що звався «братчина». Його справляли в листопаді. Якщо сусіди хотіли заприятелювати між собою, то купували в пасічників бджолиний рій. Із весни до осені гуртом доглядали його. Зібраний мед ділили порівну. На це свято збиралися сім'ями, гуляли чи, як казали в народі, браталися. Були ще назви: «листопадень», «падолист», «напівзимник».

Добір прикметників до слів

Учитель. Щоб наша історія була яскравішою, доберімо слова, що відповідають на питання який? до назв місяців. А допоможуть вам у цьому загадки.

- Група 1 — вересень;
- група 2 — жовтень;
- група 3 — листопад.

V. Фізкультхвилинка

Кленові листочки

Осінь, осінь. Лист жовтіє (пальцем показують рух дощики),
 З неба часом дощик сіє.
 Червонясте, золотисте
 Опадає з клена листя. (Руки в сторони, присідають, імітують збирання листочків.)
 Діти ті листки збирають,

У книжки їх закладають.
Наче човники, рікою (роблять «ліхтарики»)
Їх пускають за водою.
З них плетуть вінки барвисті,
Червонясті, золотисті. (Кружляють.)

VI. Основна частина уроку. Колективне складання історії (усно)

Складання речень за питаннями. Бесіда

Учитель. Щоб скласти історію, пропоную вам дати відповіді на запитання.

- Як звали синочків Осені?
- Де могли жити синочки Осені?
- Що вирішила Осінь одного разу зробити?
- До кого першого Осінь пішла в гості?
- До кого другого Осінь пішла в гості?
- До кого третього Осінь пішла в гості?
- Як зустрів свою матір Вересень?
- Як зустрів свою матір Жовтень?
- Як зустрів свою матір Листопад?
- Чи залишилася задоволеною Осінь від своєї мандрівки до синів?
- Який заголовок можна дібрати до складеної історії?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Зразок

Жила на світі Осінь. У неї були сини Вересень, Жовтень, Листопад. Вони жили окремо від матері. Вирішила мати Осінь відвідати кожного з них.

Спочатку завітала в господарство до старшого сина Вересня.

Потім вирушила в гості до середнього сина Жовтня. І вже стомлена помандрувала Осінь у гості до Листопада, найменшого сина. Вересень щедро зустрів матусю різними овочами та фруктами. Жовтень зустрів її різнобарвністю кольорів, а Листопад

сердито струшував листя з дерев і лякав пташок. Засмутилася матуся, повернулася додому стомлена й заснула міцним сном на цілий рік.

VII. Підбиття підсумків уроку

Бесіда

- Що найбільше сподобалося на уроці?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Чого навчають складені історії?

Зима білосніжна

Складання і записування історії за малюнком, запитаннями й опорними словами

Мета: учити учнів будувати зв'язне висловлювання за малюнками й опорними словами; розвивати спостережливість, образне мислення, творчі здібності, збагачувати словниковий запас, розвивати усне мовлення; виховувати любов до природи, прагнення до творчості, естетичні почуття.

Обладнання: мультимедійна презентація, звукозапис пісні Лесі Горової «Зима», репродукції картин Жозефіни Волл «Зимонька-зима», «Дух зими».

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення емоційного настрою

Учитель. Пролунав дзвінок.

А тепер усі швиденько

Налаштуйтеся на урок.

Уроки творчості, натхнення уроки,

Добра і радості, і мудрості глибокої,

Усі шляхи тернисті перейти

Уроки творчості допоможуть вам завжди.

II. Повідомлення теми й завдань уроку

Учитель. Розпочинаємо урок розвитку зв'язного мовлення, на якому ми вчитимемося складати історії. А про що буде наша історія і хто буде її головним героєм, ви дізнаєтеся, коли уважно прослухаєте пісню.

(Лунає пісня Лесі Горової «Зима». Режим доступу: goo.gl/NkUQFF.)

— Про кого складатимемо історію?

Учитель. Зима — чудова пора року. Про неї пишуть поети, складають музику композитори, малюють картини художники. Сьогодні й ми спробуємо скласти історію про красу зими.

III. Підготовча робота до написання історії

Робота зі створення образів героїв

Робота з картинами. Бесіда

— А ким ви уявляєте зиму?

— Одні уявляють її старою бабусею, інші — холодною красунею. Я ж пропоную вам розглянути картини відомої англійської художниці Жозефіни Волл. Вона працює у стилі фентезі. Своїх персонажів Жозефіна створює за допомогою яскравих фарб у синіх, жовтих, бузкових відтінках.

— Ким ми бачимо зиму на малюнках?

— Яка вона — добра чи зла?

— Як ще можна назвати зиму? Доберіть їй красиве ім'я.

— Отже, першим головним героєм нашої історії буде Зима.

Робота із загадками

Учитель. Хто буде наступним персонажем, нам допоможе дізнатися загадка.

Ніжна зірка сніжно-біла

На рукав згори злетіла.

Поки ніс її суди —

Стала краплею води. (Сніжинка.)

Гра «Збери слова»

(Учитель має підготувати сніжинки зі складами та прикріпити їх на дошку.)

Текст на сніжинки: ЛЕ, ЧА, КАЗ, ГЕНЬ, КО, КІ, ВА, ТЕН, РІВ, ХО, ДІТ, ЛОД, НІ, НА, ІС, МО, КРИС, ТІ, ЗЯ, РО, НА.

Учитель. На сніжинках написані склади. Утворіть слова і ви дізнаєтеся, якими можуть бути сніжинки.

— Які ж бувають сніжинки? (Легенькі, тендітні, іскристі, холодні, чарівні, казкові.)

5. Робота з анаграмами

Учитель. Які дії можуть виконувати сніжинки?

(Танцюють, кружляють, виблискують, летять, падають, метушаться, красуються, пурхають.)

Отже, головними героями нашої історії будуть Зима і Сніжинка.

IV. Фізкультхвилинка

У володарки Зими

Трішечки замерзли ми.

Грудень каже: «Пострибай!».

Січень просить: «Присідай!».

Встали — сіли, встали — сіли,

Розіграли наше тіло.

Лютий потім нагадав:

Час нам братися до справ.

Сіли, дітки, всі гарненько.

Спинки держимо рівненько.

Книжки розгортаємо —

Знання здобуваємо!

V. Основна частина уроку. Складання історії за малюнком (додаток на с. 17), запитаннями й опорними словами

Слухання казки

Жила собі Сніжинка. Вона була маленька, як зірочка в нічному небі, і весела, як пташечка. Її кмітливість і життєлюбство завжди приємно дивували її снігових друзів, і всі раді були товаришувати з цією крижаною веселункою. У неї було три найкращих

друга — грайливий Вітерець, непосида Сніжок і добряк Замет. І хоч були вони такими різними, та всіх їх об'єднувала добра вдача. А поряд зі Сніжинкою жила Матінка Зима, яка не мала жодного друга. Вона завжди дивилася на Сніжинку і заздрила їй.

Бесіда за змістом казки

- Про кого ця казка?
- Якою була Сніжинка?
- Як звали її друзів?
- Якими вони були?
- Хто жив поряд зі Сніжинкою?
- Чому заздрила Матінка Зима?

Учитель. А зараз спробуймо змінити нашу історію так, щоб Матінка Зима теж знайшла собі справжніх друзів.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам розказати змінені історії в авторському кріслі.

(Розповіді учнів.)

VI. Підбиття підсумків уроку

Додаток

Зимова історія

Складання казки «Зимова історія» за малюнками, запитаннями й опорними словами

Мета: учити учнів будувати зв'язне висловлювання за малюнками й опорними словами, збагачувати словниковий запас, розвивати зв'язне мовлення, мислення, увагу, пам'ять; виховувати любов і дбайливе ставлення до природи.

Обладнання: мультимедійна презентація, звукозапис циклу Петра Чайковського «Пори року», ілюстративний матеріал.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Привітання

Учитель. Дзвоник всім нам дав наказ:
До роботи! Швидше в клас!
Тож часу не гаймо,
Урок розвитку зв'язного мовлення
розпочинаймо!

Повторення правил роботи на уроці, хвилинка побажань

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

- Підніміть руки ті, хто з вас любить казки.
- А чим вони вам подобаються?
- Сьогодні на уроці я пропоную вам поринути у дивовижний світ казки. Бути не просто слухачами казки, а її творцями й активними учасниками.

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

- То чим ми займатимемося сьогодні на уроці розвитку зв'язного мовлення?

- Які вміння ми формуватимемо під час складання казки?
- Чого очікуєте від уроку?
- Працюватимемо під девізом:
Я — творча особистість.
Я міркую, висловлюю свою думку.
Я хочу більше знати,
чітко та зв'язно розповідати.

IV. Підготовча робота до складання казки

Робота зі створення образів героїв. Розгадування загадок

Учитель. Кожна казка завжди має головних героїв. Спробуйте здогадатися, про кого йтиметься в нашій казці.

(Лунає музика П. Чайковського «Пори року». Режим доступу: goo.gl/rAqit9.)

Біла, гарна, чарівна,
Мов Снігуронька, вона.
Землю прикрашає,
Сріблом засипає.
Все навколо — наче рай!
Нумо! Хто це, відгадай!

Складання сенкана

- Хто я?
- Яка я?
- Що зробила?
- Об'єднайтесь у групи. Складіть гарне речення про мене.
- Як із любов'ю називають мене люди?
- То хто ж одна з героїнь казки? (Зима.)

V. Продовження роботи із загадками

Розгадування загадок

- Ти весь світ обігріваєш
І втоми не знаєш,
Усміхаєшся в віконце,
А звати тебе... (Сонце).
- Ось воно, наше працюйте Сонечко.

— Подумаймо і скажімо, яке буває Сонечко за яскравістю та характером.

Заповнення на дошці таблиці (фронтальна робота)

За яскравістю	За характером
Ясне	Легідне
Яскраве	Усміхнене
Блискуче	Щедре

Учитель. Хто ж буде наступним персонажем нашої казки, ви дізнаєтеся, коли прослухаєте наступну загадку.

Загадка

Я страшений боягуз
 Всіх на світі я боюсь.
 В полі, лісі, навкруги
 Скрізь у мене вороги.
 Часом лізу я у шкоду,
 Їм капусту на городах,
 Моркву, ріпу, буряки.
 Відгадайте — хто такий? (Зайчик.)

- Яким ви уявляєте собі зайчика?
- Якого кольору вбрання зайчика взимку?
- Чому він змінює своє забарвлення?
- Чи всі зайці змінюють своє вбрання?

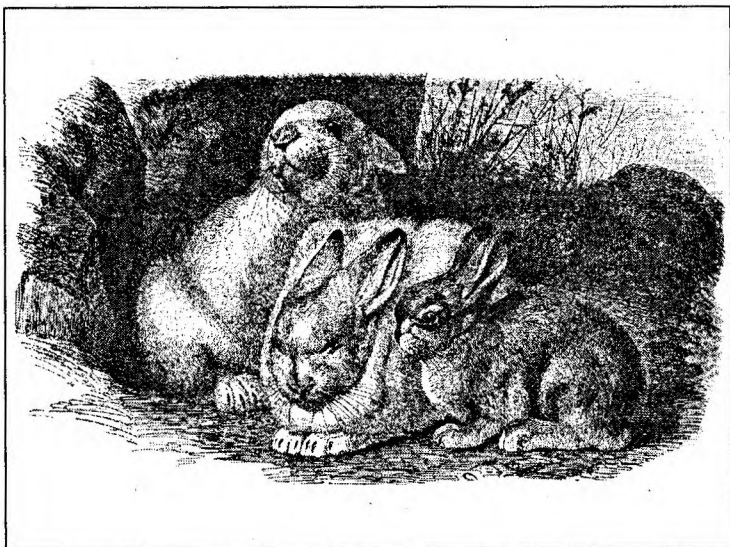
Цікаво знати

Виявляється, що не всякий заєць має таку можливість, як змінювати колір своєї одежини двічі на рік залежно від сезону. Зоологи розрізняють два різні види вухатих спринтерів — це біляк і русак. Вони розрізняються за зовнішніми ознаками, вибором місця існування і навіть за тим, яким способом утікають від переслідувачів.

Біляк — менший за розміром, і для нього місцем проживання є яри, узлісся і не дуже густі зарості. Ось тут і треба маленькому зайчику покладатися на хитрість, кмітливість і те, що влітку він буде менш помітний у бурій шубці серед гілок і на схилах ярів,

а взимку білий одяг із чорними кінчиками вух зробить його малопомітним серед заметів. Розрізнити влітку двох братиків можна за формою їхніх хвостиків. У русаків хвостик довший і пухнастий, а в біляка — коротенький і кругленький, що нагадує трохи витягнутий помпон лижної шапочки. Та й вушка в русака набагато довші.

Учитель. Отже, головними героями нашої казки будуть Зима, Сонечко та Зайчик.

VI. Фізкультхвилинка

Забавлялись зайченята (встають, руки піднімають угору),
Виглядаючи маму і тата (руки на поясі, повертаються праворуч-ліворуч).
Ось так лапку до лапки (плескають у долоні),
Ось так шапку до шапки (руки піднімають до голови),
Ось так — вусом потрусили (хитають головою),
Так — так — так! (Стрибають на місці.)

VII. Основна частина уроку. Складання казки за малюнками (додаток), запитаннями й опорними словами

Складання речень за запитаннями

- Яка пора року настала?
- Як світить сонечко взимку?
- Як живеться зимової днини лісовим мешканцям?
- Хто і що може загрожувати зайчику в лісі?
- Хто може йому допомогти?
- Як може Зима допомогти Зайчику?
- Як може допомогти Сонечко?
- Чим може закінчитися наша казка?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Виступи учнів

VIII. Підбиття підсумків уроку

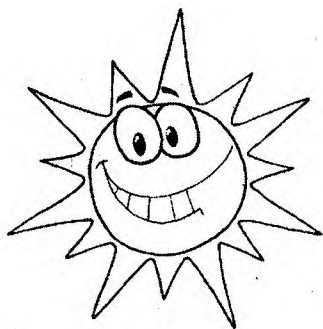
Учитель. Ось і завершився наш урок.

Гра «Мікрофон»

- Чи сподобалася вам роль казкаря?
- Як називалася казка, над якою працювали?
- Назвіть героїв казки.
- Кого ми рятували в казці?
- Хто допоміг зайчику?
- Як?

Додаток

Осінь надворі Осінь у віршах

Мета: учити учнів будувати речення за вибраними з прочитаних віршів висловами про осінь, будувати коротке зв'язне висловлювання на основі прочитаного й побаченого; розігрувати діалог за змістом вірша, запам'ятавши репліки зі слів учителя; читати його з різною силою голосу (тихо, голосно); розвивати усне мовлення учнів, збагачувати активний словниковий запас; розвивати вміння міркувати критично; розвивати навички колективної співпраці.

Обладнання: малюнки із зображенням пізньої осені, гілка з осіннім листям, різнокольорове осіннє листя, мікрофон, запис класичної музики.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Дзвоник дзвонить, не стихає,
Школярів усіх скликає:
— Гей, до класу поспішайте,
На місця свої сідайте.

II. Актуалізація опорних знань

Пролунав уже дзвінок,
Розпочався наш урок.
Що будемо робити,
І про що говорити —
Ви зможете усі сказати,
Якщо спробуєте загадку відгадати.

(Лунає музика з циклу П. Чайковського «Пори року». Учитель читає загадку.)

Жовте листячко лежить,
Під ногами шелестить.
Сонце вже не припікає.
Коли це буває? (Восени.)

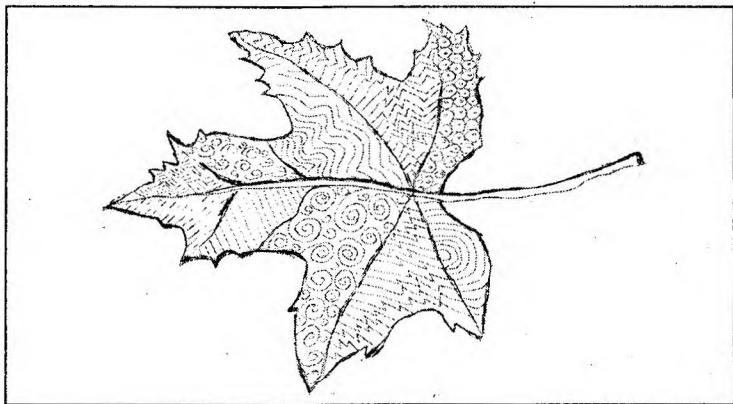
Учитель. Так, восени. Отже, я хочу повідомити, що сьогодні ми з вами вирушаємо в осінню мандрівку. Милуючись красою чарівної осені, ви будете поетами, артистами, декламаторами.

III. Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

(Учитель показує сухий листочок із дерева.)

— Чому листочок з'явився у нас на уроці? Про що йтиметься? Яка тема уроку?

— Правильно. Ми складатимемо текст «Пригоди осіннього листочка».

— Я принесла гілочку з листочками для того, щоб ви уявили образ героя.

— Погляньте, які це листочки?

— Жовті, червоні, різнокольорові...

— Подумайте, чому вони мають такі кольори?

IV. Основна частина уроку

Перегляд презентації «Чому листя має різний колір?»

Учитель. Тепер ми з вами знаємо, чому листочки змінюють колір.

Робота з картиною «Пізня осінь»

Бесіда

— Який настрій викликають пейзажі пізньої осені?

— Якою буде ваша розповідь за інтонацією:

веселою;

ліричною;

сумною?

Складання асоціативного куща (на дошці) до слова «Листочок»

Фізкультхвилинка

Вітер листячко гойдав,

Вітер листячко зривав.

Вітер швидко рахував:

Червоний лист, зелений лист,

Зачепився і завис.

Вітер листячко кружляв

Та за парти розкидав.

Поетична хвилинка

(Учні декламують вірші про осінь (додаток на с. 28).)

Учитель. Ви дуже гарно читали вірші. (Учитель за кожну відповідь дарує листочок.)

Учитель. Ви чули, як поети гарно розповідають про осінні пригоди з листям. Сьогодні ви теж матимете можливість створити власну історію, яка трапилася з осіннім листочком.

Складання речень за запитаннями

Учитель. Щоб скласти історію про нашого листочка, пропоную вам дати відповіді на запитання.

1. Яка зараз пора року?
2. Які зміни відбулись у природі?
3. Що відбувається з листям на деревах?
4. Чому листочок потрапив на землю?
5. Що з ним трапилося?
6. Хто допоміг листочку?

7. Як листочок віддячив своєму рятівнику?

8. Чи подружився він із ним?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам розказати складені історії в авторському кріслі.

Зразок

Настала довгоочікувана осінь. Сонце стало менше гріти. Почали сильніше дути осінні вітри і йти прохолодні дощі. Дерева змінили своє зелене вбрання на золотисте. Одного осіннього ранку сильний вітер відірвав багряний листочок, і він упав дотолу. Згодом вітер підхопив його і поніс далі. Листочок злякався. Але йому допомогла білочка. Він залетів у її дупло. Вона поклала його поряд з іншими листочками. Так наш герой врятувався. Він зігрівав білочку всю зиму і вони стали друзями.

V. Підбиття підсумків уроку

Рефлексія. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Чи сподобався вам сьогоднішній урок?
- Що найбільше вас вразило?
- Що нового ви дізналися?

Додаток

1. Небеса прозорі, мов
глибінь ріки.

Падають, як зорі, з явора листки.

Дмитро Павличко

2. Осінь клени одягає
у багрянцеві плащі.

І калині, й горобині принесла дари осінні.

Наталя Забіла

3. ... Шелестить

Пожовкле листя по діброві;

Гуляють хмари; сонце спить...

Тарас Шевченко

4. Літечко згасає,

Тужить горобина,

Чути, як гукає

Осінь журавлина.

Лісова дорога

Ні сумна, ні рада.

Жовтий лист під ноги

Тихо-тихо пада.

Автор невідомий

5. Тихо осінь ходить гаєм,

Ліс довкола аж горить.

Ясен листя осипає,

Дуб нахмурений стоїть.

І берізка над потоком

Стала, наче молода.

Вітер, мовби ненароком

Їй косиці розпліта...

Надія Приходько

Продовження розповіді
«Пригоди осіннього листочка»
Побудова зв'язного висловлювання
за поданим початком

Мета: учити дітей передавати послідовно зміст зв'язного тексту; розвивати пам'ять, логічне мислення, зв'язне мовлення; збагачувати словниковий запас; виховувати дбайливе ставлення до природи.

Обладнання: предметні картинки, ілюстрації, опорні слова.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Лунає дзвіночок — до праці мерщій.

Ти всі перешкоди здолати зумій!

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

Щоб кожна хвилина не втратилась марно!

II. Виявлення емоційного настрою дітей

Бесіда

— А настрої у вас який?

— Розпочнімо роботу!

— Хай сьогоднішній урок принесе вам усім задоволення від дуже потрібної роботи, адже ми працюємо над розвитком ваших здібностей, гострого ока, чутливого вушка, чіткого мислення, гарного мовлення.

III. Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні на уроці ми вчитимемося продовжувати розповідь за поданим початком і серією малюнків. Для чого ми виконуємо такі завдання?

IV. Основна частина уроку

Відгадайте загадки

Стало біло навкруги —
Я розтрушую сніги,
Наганяю холоди,
Води сковую в льоди,
В дружбі з дітьми я всіма.
Здогадались? Я — (Зима).

Зірка сніжно-біла на рукав мені злетіла,
Поки ніс її сюди, стала краплею води. (Сніжинка.)

Улітку відпочивають, а взимку дітей катають. (Санчата.)

За селом була вона
Вся блискуча, чарівна,
По слизьких її боках
Їдуть діти в саночках. (Ковзанка.)

По стежині, по дорозі
Бігти я у них не в змозі,
По снігу не йдуть як слід:
До вподоби — тільки лід. (Ковзани.)

Дві дощечки, дві сестри несуть мене із гори. (Лижі.)

— У яку пору року відбуваються ці події?

Складання речень за малюнками та запитаннями (додаток на с. 32)

Бесіда

— Щоб скласти розповідь, пропоную вам дати відповіді на запитання.

— Розгляньте малюнки. Яка це пора року?

— Кого ви бачите на малюнку?

— Чим вкрилася земля? З чим можна порівняти сніг?

(Із білим килимом, ковдрою.)

- Яку радість принесла зима дітям?
- Чим подобається вам ця пора року?

Робота в парах

Учитель. Складіть два-три речення, пов'язані за змістом.

Ось і завітала до нас дивовижна красуня зима. Земля вкрилася снігом, мов білим килимом. Дерева одягли білі шубки. Зима принесла нам свою радість. Повибігали діти перший сніг зустрічати...

Фізкультхвилинка. Руханка під музику

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам роказати складені розповіді в авторському кріслі.

Ось і завітала до нас дивовижна красуня зима. Земля вкрилася снігом, мов білим килимом. Дерева одягли білі шубки. Зима принесла нам свою радість. Повибігали діти перший сніг зустрічати. Хто на санчатах, хто на лижах.

Мороз щипає за щічки та носики. Але вони не помічають сердитої зими. У сніжки граються, снігові баби ліплять. Навколо, як у казці. У таночку кружляють сніжинки. Вони засипають дитячі сліди. Як гарно взимку!

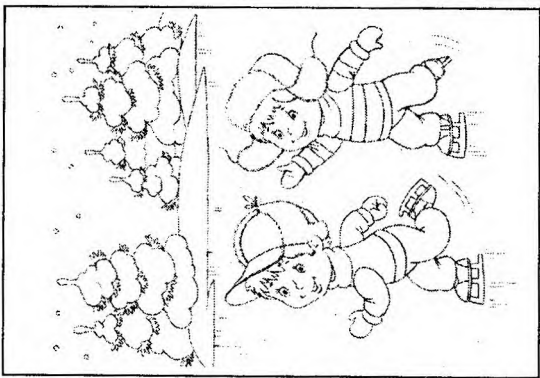
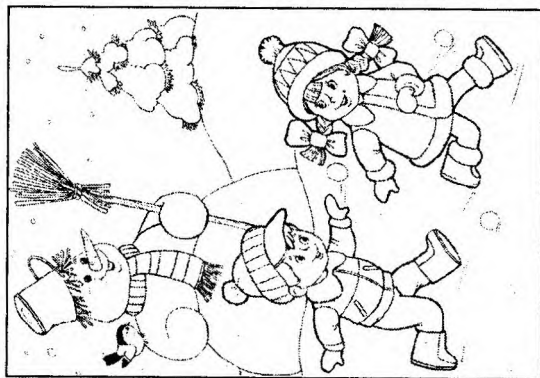
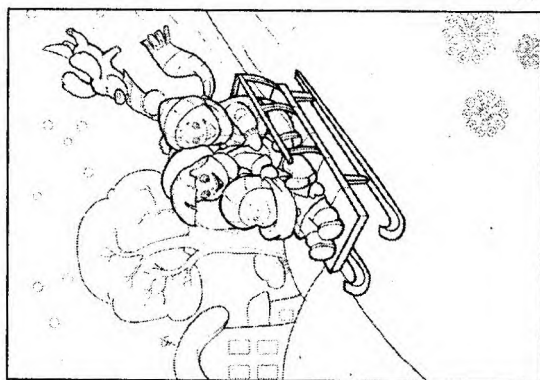
V. Підбиття підсумків уроку

Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Що цікавого було на уроці?
- Про що нове ви дізналися?

Додаток

Зображення з сайту: razukrashkin.ru, r.pintag.com, red-kopilka.ru

Краплинка дощу

Складання казки про дощ

Мета: учити складати текст, а саме казку, дотримуючись особливостей цього жанру; розвивати творчу уяву учнів, уміння фантазувати, передбачати власні почуття до героїв тексту.

Обладнання: малюнки, музика «дощу».

Хід уроку

I. Організаційний момент

Сьогодні у нас незвичайний урок:
У казку сьогодні ми зробимо крок.
Із казкою ми зустрічались не раз,
І знову вона завітає у клас.
У казках є завжди перешкоди, та знаю:
Для творчих дітей їх ніколи немає.

II. Актуалізація опорних знань

Учитель. Відгадайте загадки.

Коли падаю я з неба,
Люди кажуть: «Так і треба.
Восени тоді, вважай,
Буде добрий урожай!». (Дощ.)

Як нема мене — чекають,
Як прийду — втікають. (Дощ.)

— А що таке дощ?

(Лунає музика дощу.)

— Чи всі хмари приносять дощ?

— Які ще бувають хмари?

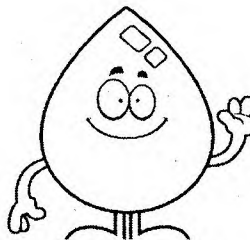
— А ще хмари бувають казкові, краплинки в них теж казкові.

III. Оголошення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні уроці ми складатимемо казку про Краплинку дощу. Для чого ми вчитимемося це робити?

IV. Основна частина уроку

Етап творення

Почався теплий літній дощ. Дощова Краплинка весело кружляла в таночку. Вона, радіючи, співала пісню дощу. Сіла Крапелька на листок малини. Заіскрилася, запишалася та раптом побачила маленьку тендітну Берізку з прив'ялим листям...

— Пофантазуйте, яка розмова могла відбутись у казці між героями.

— Чому наша казка називатиметься «Краплинка дощу»?

Фізкультхвилинка

Із-за парт ми вийшли всі.
Вгору добре потяглися,
На носочки піднялися.
Опустилися легко вниз —
І подув в обличчя бриз.
Як дерева похитало!
Вправо-вліво, вліво-вправо!
Біля парти всі присіли,
Потім встали — й полетіли.
Руки в боки узяли,
На всі боки повели.
Руки вниз всі опустили
І за парти тихо сіли.

Зразок продовження казки

Бесіда

— Чому ти, Берізко, була зажурена?

— Чому листочки свої опустила?

— Берізко, я можу тобі допомогти?

— А як?

— Зачекай, я полечу до хмаринки, покличу своїх сестричок і ми тобі допоможемо!

Налетіла хмаринка. Пішов теплий дощик. Упали Краплинки дощу на Берізку. Зраділа Берізка, підняла своє прив'яле листячко.

Відтоді товаришують Краплинки з Берізкою.

Самостійна робота

Учитель. Придумайте інше закінчення казки. Можливо, хтось змінив заголовок?

(Зачитування діалогів і слухання закінчень казки. Редагування.)

V. Підбиття підсумків уроку

— Чи сподобалася вам Краплинка? Чим?

— Як до неї потрібно ставитися?

— Чого вчить складена вами казка?

Маленький гість

Складання історії за малюнками, запитаннями й опорними словами

Мета: учити учнів будувати зв'язне висловлювання за малюнками й опорними словами, розвивати мовлення учнів, критичне мислення, пізнавальний інтерес, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати бажання піклуватися про тварин.

Обладнання: малюнки із зображенням баби та діда, їжачка; мультимедійна презентація з поясненням значення слів: солом'яний бриль, постолі, фартух, палиця.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Знову день почався, діти.

Всі зібрались на урок.

Тож пора нам поспішати,

Кличе в подорож дзвінок.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

— Які твори ви читали останнім часом? Хто автор прочитаних творів, казок?

— Хто був головним героєм прочитаних творів?

— А чи любите ви складати різні історії?

— Чи хочете стати автором дивовижної історії?

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

— То як ви вважаєте, що ми сьогодні робитимемо на уроці розвитку зв'язного мовлення?

— Отже, тема уроку — складання історії за малюнками, запитаннями й опорними словами. Ми уявимо себе письменниками і спробуємо скласти цікаву розповідь.

— Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?

— Чого ви очікуєте від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:

Видумуй, пробуй, твори!

Розум, фантазію прояви!

Активним і уважним будь

І про творчість не забудь!

IV. Підготовча робота до складання історії

1. Робота над створенням образів героїв. Розгадування загадок

Учитель. Історія завжди має головних героїв. Щоб дізнатися, хто буде головними героями історії, пропоную відгадати загадки.

Моя голубонька рідненька —
Добра, мила і старенька.
Я ніколи не журюся,
Бо у мене є... (бабуся).

Сивий, мудрий і поважний.
Заклопотаний, відважний.
Всього я в житті навчусь,
Бо зі мною мій... (дідусь).

Дивина! Живий клубок
Покотився в наш садок.
Має сотню голочок.
Хто це, друзі? (Їжачок.)

Учитель. Отже, головними героями розповіді будуть бабуся, дідусь і їжачок (додаток на с. 41).

Добір прикметників до слів. Робота в групах

Учитель. Щоб наша історія була емоційно яскравою, розгляньмо малюнки й доберімо слова, що відповідають на запитання який?, яка? до слів:

група 1 — бабуся;

група 2 — дідусь;

група 3 — їжачок.

Робота з елементами одягу

Учитель. Чи звернули ви увагу на елементи одягу бабусі й дідуса? Які з них виокремили б?

Словникова робота

Солом'яний бриль — капелюх із соломі. Використовується для захисту від сонця і дощу.

Фартух — передня частина поясного жіночого одягу. Цю частину одягу носили в Україні зі зшитим поясним одягом, тобто зі спідницями, сукнями.

Палиця — допомагає під час ходіння.

Постолі (моршні, ходаки) — взуття, яке побутувало в Україні до початку ХХ ст. Це було не лише буденне, а й для багатьох святкове взуття. Буденні постолі виготовляли зазвичай із лози, святкові — із в'яза, верби. Були відомі також постолі з липи, ясени, береста, соломі.

Інформація від членів природничого бюро

Учитель. Один із героїв нашої розповіді — Їжачок. Що ви про нього знаєте?

Щоб дізнатися про нього більше, послухаємо членів природничого бюро.

Природнича довідка

*Звичайний їжак —
це всеїдна тварина*

Їжачки в природі харчуються переважно комахами (жуки, гусениці, равлики, дощові черв'яки складають основу їхнього раціону). Не відмовляться дорослі їжачки і від мишок, пташенят, жаб, змій. Причому змію можуть з'їсти повністю. Їм не страшна зміїна отрута. Та й укусів кліщів вони не бояться.

Чим годувати їжачка в домашніх умовах? Запропонуйте йому ошпарений окропом шматочок телятини або яловичини, періодично пропонуйте рибу. У раціон їжачка можна додати і кислomолочні продукти: молоко, кефір, сир. Також до його раціону можна додавати різні фрукти й овочі.

V. Основна частина уроку. Складання історії за малюнками, запитаннями й опорними словами

Складання речень за запитаннями

Учитель. Щоб скласти історію з нашими героями, пропоную вам дати відповіді на запитання.

1. Де жила бабуся і дідусь?
2. Хто проживав разом із ними?
3. Як звали собаку?
4. Що почули одного ранку старенькі?
5. Що одягнули старенькі?
6. Куди вийшли дідусь і бабуся?
7. Кого побачили дідусь і бабуся?
8. Що приніс їжачок?
9. Чим бабуся і дідусь пригостили їжачка?
10. Чи подружився їжачок із господарями?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам розказати складені історії в авторському кріслі.

Зразок

В одному мальовничому селі жили-були собі бабуся і дідусь. Разом із ними проживав собака Рябко. Якось уранці старенькі

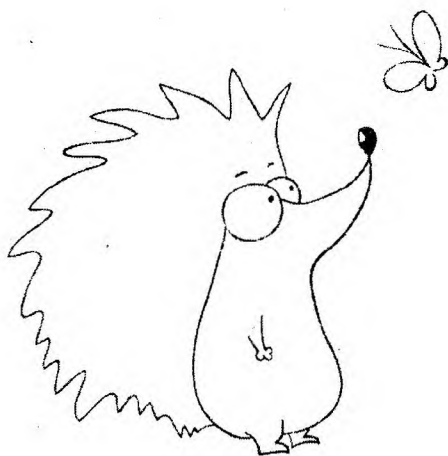
почули, що собака голосно гавкає. Не гаючи ні хвилини, старенькі одягнулися, бабуся зав'язала хустинку, дідусь взяв солом'яного бриля, палицю. Разом вони вийшли на ґанок. Яким же було їхнє здивування, коли вони побачили маленького їжачка. На голках у нього стирчали гриби. Господарі взяли гостинець із лісу, а їжачка пригостили сметаною й молоком. Їжачок швиденько поласував смаколиками та побіг до лісу. Відтоді їжачок часто навідувався до стареньких і радував їх то боровиками, то маслюками, то підберезниками. Не залишалися в боргу і старенькі.

VI. Підбиття підсумків уроку

- Що вам найбільше сподобалось на уроці?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Чого навчають складені історії?

Додаток

Зустріч весни

Складання історії за малюнками та на основі прочитаних творів

Мета: учити учнів будувати зв'язне висловлювання за малюнками та на основі прочитаних творів, розвивати мовлення учнів, критичне мислення, пізнавальний інтерес, збагачувати словниковий запас; виховувати бажання піклуватися про тварин.

Обладнання: малюнок дівчини-весни; дидактичні таблиці із зображенням їжака, жаби, мурахи, ластівки; дитячі малюнки з теми «Зустріч весни».

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Привітаймося,
Усміхнімося,
Гляньмо в очі одне одному —
І нам тепліше стане.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

— А щоб стало нам іще тепліше, я пропоную вам відгадати загадку.

Все у зелені довкола:
Пасовища, ліс і поле.
Мчать струмочки до ріки,
Ліплять гнізда ластівки,
І в сороки новина, —
Облетіла всіх вона,
Сповідуючи: «...» (Весна.)

— Як ви здогадалися, що це весна?

— Які зміни відбулись у неживій природі з приходом весни?

— А в живій природі?

Читання творів про весну

Учитель. Прочитайте вірші, які ви знаєте, про весну.

Встала весна

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рясом,
Барвінком укрила;
І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічає.

Тарас Шевченко

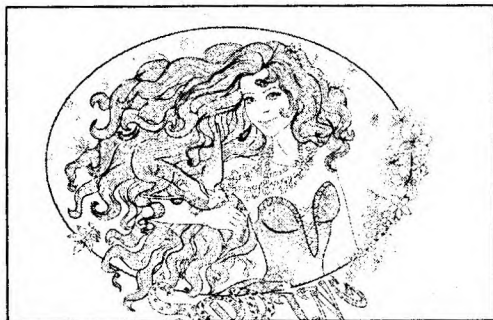
Навесні

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Ніби дівчинка в вінку.
Ожили луги, діброви,
Півно гомону, розмови
І пісень в чагарнику.

Іван Франко

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні до нас на урок завітала незвичайна дівчина-красуня (додаток 1 на с. 47).

Бесіда

- Як ви вважаєте, як її звати?
- Так, це дівчина-весна. Многоцвітна, тепла, ясна...
- Вона пропонує нам стати сьогодні письменниками та скласти розповідь.

Тему розповіді ви дізнаєтеся, коли розгадаєте анаграму (написана на дошці).

УТЗСІЧР ИВЕНС

- Яка ж тема уроку?
- Отже, тема уроку — складання історії за малюнками та на основі прочитаних творів. Ми уявимо себе письменниками і спробуємо скласти цікаву розповідь із теми «Зустріч весни».
- Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?
- Чого ви очікуєте від уроку?
- Працюватимемо на уроці під девізом:
Не просто слухати, а чути.
Не просто дивитися, а бачити.
Не просто відповідати, а міркувати.
Дружно і плідно працювати.

IV. Підготовча робота перед складанням історії

Робота зі створення образів героїв

Учитель. Історія завжди має головних героїв. Як ви вважаєте, хто ж буде героєм нашої історії? Хто з нетерпінням чекає весни і чому?

Учитель. Щоб визначити героїв розповіді, проведемо *гру «Вігадай — розкажи»*.

Удень я сплю, а прийде ніч,
Отоді вже — інша річ!
Я виходжу полювати —
Стережись, мишва хвостата!
Не злічу вже скільки штук
За життя я з'їв гадюк.
Я колючий, мов будяк,
А зовуть мене... (іжак.)

На лузі по купинах
Стрибають листочки.
Опуклі очі
І криві лапки.
Тільки де ж вушка?!
Хто це? (Жабка.)

Є у лісі хата,
В ній кімнат багато.
Тут живуть невтомні
Санітари добрі. (Мурашки.)

Привітала нас піснями із весною
І живе з нами під стріхою одною. (Ластівка.)

Добір прикметників до слів

Учитель. Щоб наша розповідь стала барвистою, гарною, доберіть слова, які відповідають на запитання який?, яка?, яке?, які? до слів:

Весна (яка?) — .., ...

Їжак (який?) — .., ...

Жаба (яка?) — .., ...

Мураха (яка?) — .., ...

Ластівка (яка?) — .., ...

Читання творів, складання речень за змістом прочитаного

Учитель. Щоб краще дізнатися, хто як весну зустрічає, пропонуємо вам прочитати в групах уривки творів і скласти усно речення з теми «Зустріч весни» (додаток 2 на с. 47).

V. Основна частина уроку. Складання історії на основі прочитаних творів за малюнками і запитаннями

Складання речень за запитаннями

- Яка пора року настала?
- Як зміни відбулись у неживій природі?
- Як зустрічають весну рослини?
- Що робить їжачок навесні?
- Як радіють весні жабки?
- Чим займаються мурахи навесні?
- Як зустрічають весну мурахи?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам розказати складені історії в авторському кріслі.

Зразок

Зустріч весни

Закінчилася зима. На крилах прилетіла весна-чаріниця: багатоцвітна, тепла, ясна. Струмочки задзюрчали чистою водицею. Дерева зашелестіли молоденькими листочками. Усі з радістю зустрічають весну.

А як радіють весні їжаки, жабки, мурахи, птахи! Колючі їжачки з радістю струшують зі своїх голочок сухе листя. Жабки повилазили на берег, гріються на сонці та навіть не хвилюються, що десь недалеко бігає їжачок у пошуках їжі. Вони весело танцюють, кумкають свої неповторні пісні. Працьовиті мурахи теж вітають весну. Вони старанно лагодять свої мурашники. Ластівки прилетіли з теплих країв. Не мають часу на відпочинок, гнізда ліплять, адже скоро потрібно буде пташенят висиджувати.

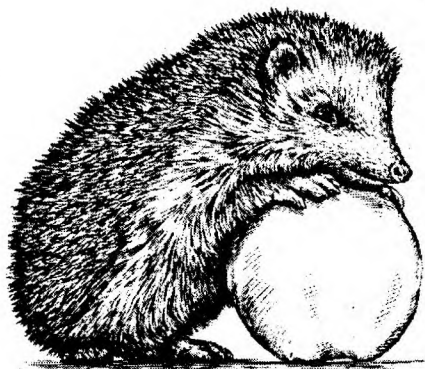
Наповнилася земля звуками, різноголоссям. Весна настала!

VI. Підбиття підсумків уроку

- Що вам найбільше сподобалося на уроці?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Чого навчають складені історії?

Додаток 1

Додаток 2

Група 1

Їжачок прокинувся

Узимку їжачок спав під купою хмизу. Та ось настала весна, з'явилася молода травичка. Їжачок вийшов зі свого лігва.

На голках — суха трава, мох, старе листя. Виліз їжачок, позіхнув, потягнувся і почав лапкою свою колючу шкіру очищати. Об гілки, кущі потерся, язиком себе облизав.

Поглянув навколо себе, обтрисився їжачок і побіг на полювання. Усю зиму він не їв, схуд, зголоднів. Тепер лише натрапить на жучка чи жабку — відразу впіймає і з'їсть.

Скоро він сили набереться. Тоді зможе зі змією впоратися. Лише б трапилася вона йому!

За І. Скребицьким, В. Чапліною

Група 2

Жаби прокинулися

Добре пригріває весняне сонечко. Увесь сніг із поля зігнало, і в лісі вже його зовсім мало залишилося.

У канавці, під бурим опалим листям, прокинулися від зимового сну жаби. Вони теж усю зиму спали. Усі позамерзли, навіть тверді стали, як крижинки. Тепер на сонечку відігрілися, відтанули, ось і вилізли з канави. Вилізли й потихеньку пострибали, до ставка поспішають... До берега доскачуть і стрибакотять у воду.

А як сонечко воду пригріє, тоді вже жабам справжнє роздолля — плавають, кумкають, по-своєму весні радіють.

За Г. Скребицьким, В. Чапліною

Група 3

Прокинулись

Біля старого соснового пенька височить мурашина купа. Її припікає сонце, нагрілася вона й парує. А зверху вже повзають мурашки, ще не зовсім прокинулися вони від сну, але деякі з них уже працювито тягнуть якісь цурпалочки, шматочки кори. Лагодять після зими свою колективну будову. Інші мурашки ледве пересуваються, гриються на сонці.

Мине ще кілька днів, і мурашки жваво візьмуться до роботи.

А там на початку травня вже з'являться й перші лялечки, із яких незабаром виведуться нові покоління мурашок. На той час прилетять солов'ї, і птахолови набиратимуть свіжих мурашиних лялечок годувати солов'їв у клітках. Та не лише солов'ї — усі комахоїдні пташки, що живуть у клітках, добре їдять так звані мурашині яйця.

Олександр Копиленко

Група 4

Повернулися ластівки

Ось і ластівки з-за моря повернулися: літають, метушаться, у сараї під дахом глиняне гніздечко ліплять. Та як акуратно! Грудочку до грудочки приклеюють. Зліплять гніздечко, неначе кошик, а збоку пролазку залишать. Через цю пролазку травинку у гніздо наносять. Постелить ластівка м'яку підстилку в гнізді, знесе туди яєчка і сяде пташенят висиджувати.

Про що говорять речі Складання історії

Мета: учити учнів будувати зв'язне висловлювання, розвивати мовлення учнів, критичне мислення, творчу уяву, пізнавальний інтерес, уміння використовувати слова з емоційно-експресивним забарвленням щодо зображуваного, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати дбайливе ставлення до речей.

Обладнання: дидактичні таблиці із зображенням портфеля, олівця, ручки, лінійки, зошита, книжки.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Знову день почався, діти.
Всі зібрались на урок.
Тож пора нам поспішати,
Кличе в подорож дзвінок.
А урок наш незвичайний,
Сторітеллінгом зовуть.
Щоб урок був цей цікавий,
Ти активним мусиш бути.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

- Що означає слово «сторітеллінг»?
- Отже, *сторітеллінг* — (від англ. *story* — «історія», *telling* — «розповідати») подання інформації у вигляді цікавої історії.
- Чи любите ви читати цікаві історії, чому?
- Які ваші улюблені герої історій?
- Хто автор прочитаних історій?
- Чи любите ви самі складати цікаві, неймовірні, дивовижні історії?
- Про кого ви любите складати історії?
- Чи хочете сьогодні скласти одну з таких історій?
- Щоб дізнатися тему сьогоднішньої історії, пропоную в групах розшифрувати слова, а лідерам — із розшифрованих слів скласти тему розповіді (додаток на с. 54).

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

— Як ви вважаєте, із якої теми ми сьогодні складатимемо історію?

— Тема уроку — складання історії з теми «Про що говорять речі».

— Які завдання уроку?

— Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?

— Чого ви очікуєте від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:

Я — особистість творча.

Я думаю, аналізую.

Я висловлюю власні судження.

Я творю.

IV. Підготовча робота перед складанням історії

Робота зі створення образів героїв

Розгадування загадок

— Історія завжди має головних героїв. Наші — незвичайні.

— Як ви вважаєте, чому?

— Так, тому що героями нашої історії будуть речі. Спробуйте відгадати їх.

То в клітинку, то в лінійку,
Написати тут зумій-но,
І намалювати можеш,
Називаюся я — ... (зошит).

Паперовий кораблик щодня
Перевозить у трюмах знання.
Після плавання цей корабель
Повертається в рідний портфель. (Книжка.)

Чорний Іван,
Дерев'яний каптан,
Де носом проведе,
Там помітку кладе. (Олівець.)

Сталевий коник
по білому полю бігає,
За собою чорні сліди залишає. (Ручка.)

Порахує сантиметри,
А як треба — міліметри!
Рівно лінії проводить,
З олівцем за ручку ходить. (Лінійка.)

Робота в парах. Добір прикметників до слів

Учитель. Доберіть до поданих речей слова, які відповідають на запитання який?, яка?, яке?

Книжка (яка?) (цікава, захоплива, чиста, весела, сумна).

Зошит (який?) (чистий, брудний, охайний, життєрадісний).

Олівець (який?) (дерев'яний, простий, кольоровий, гострий, новий, старий, злий).

Ручка (яка?) (кулькова, нова, чарівна).

Лінійка (яка?) (дерев'яна, велика, сувора, весела).

Учитель. Як ви вважаєте, коли книжка може бути веселою, зошит — життєрадісним, а олівець — злим, сердитим?

Бесіда

— А де живуть наші герої?

— Так, їхня рідна домівка — портфель. Але в кожного портфеля є свій хазяїн. Інколи життя речей залежить від ставлення людини до них. Речі — неживі предмети, але вони по-своєму народжуються, живуть, як люди, помирають.

— Як, на вашу думку, народилася книжка?

— Від чого залежить тривалість її життя?

— А чи чули ви коли-небудь розмову між книжками, зошитами?

— Про що вони розмовляють?

Розповідь учителя

Одного разу під час перевірки зошитів я випадково почула розмову двох із них. Ось про що вони розповіли.

Я живу в портфелі у Софійки, — сказав зошит у клітинку, який лежав на столі у прозорій новій обкладинці. — Мені там затишно і тепло. Щоразу після уроку Софійка обережно кладе мене у папку. Папка має окреме відділення в портфелі, тому мене ніколи не штовхають підручники, пенал, альбом. На уроці Софійка обережно перегортає мої аркуші, не загортаючи їх. Пише старанно й охайно. Інколи мені хочеться стати чарівником і побувати в ролі букв і цифр, які так рівно вміщуються в моїх клітинках. Коли їм весело, то беруть один одного за руки і починають танцювати, радіючи, що такі охайні та красиві.

Як тобі добре, — обізвався зошит у лінійку. — А я весь у плямах. На деяких моїх аркушах з'явилися невеличкі дірочки. Коли Андрійко напише неправильно якесь слово, то він тре і тре гумкою. Так боляче... Але я думаю, що скоро мої страждання скінчаться, адже Андрійко вже кілька разів обіцяв мамі, що жалітиме мене і всі записи вестиме охайно.

— Якби ви зустріли Андрійка, то що йому сказали б?

— А Софійці?

V. Основна частина уроку. Складання учнями історії «Про що говорять речі»

Складання речень за запитаннями

— Щоб скласти історію з нашими героями, пропоную вам дати відповіді на запитання.

— Де живуть книжка, зошит, олівець, ручка, лінійка?

— Коли вони радіють?

— А коли сумують?

— Із яких причин між ними може виникнути суперечка?

— Коли вони можуть посваритися?

— Хто їх може помирити?

— Які дивовижні пригоди можуть статися з ними в портфелі?

Об'єднання речень у зв'язну розповідь

Учитель. Об'єднайте речення у зв'язну розповідь, доповніть її і розкажіть.

Авторське крісло

Учитель. Пропоную вам розказати складені історії в авторському кріслі.

Зразок

В одному красивому портфелі жили-поживали і горя не знали книжка, зошит, ручка, олівець і лінійка. Вони разом ходили на уроки, працювали, разом відпочивали, веселилися. Та одного разу посварилися. Петрик, хазяїн портфеля, готуючись до уроку фізкультури, ненароком кинув папку із зошитами не в своє відділення. Що тут зчинилося! Папка вдарила лінійку, лінійка вкололася об гострий олівчик, а той не витримав і зламався. Ручка хотіла допомогти своєму товаришеві, але впала. Усі почали сваритися, звинувачувати одне одного. Але тут прокинулася мудра книжка, яка спокійнісінько спала у себе в кімнаті. Вона всіх заспокоїла, помирила, а на допомогу олівчику викликала швидку допомогу — стругачку.

VI. Підбиття підсумків уроку

- Що вам найбільше сподобалось на уроці?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Чого навчають складені історії?

Додаток

Група 1

Розгадайте ребус

Просо ”

Група 2

Прочитайте слово

[Ш Ч О]

Група 3

Розшифруйте анаграму

ЯГОТЬВОР

Група 4

Прочитайте зашифровку

і

р

е

ч

(Намалюйте стрілочки, щоб з'єднати слово.)

2 Уроки за технологією сторітеллінг

клас

Осіння мандрівка листочка

Складання казки на основі спостережень і власного досвіду

Мета: формувати ключові компетентності: уміння вчитися — самоорганізовуватися до навчальної діяльності у взаємодії з іншими учасниками навчально-виховного процесу; формувати предметні компетентності: розвивати в учнів уміння слухання-розуміння, удосконалення навичок складання казки, уміння правильно й точно висловлювати власні думки, розвивати спостережливість, творче мислення й уяву, виховувати вміння бачити прекрасне, любов до казок.

Обладнання: завдання для роботи в групах, малюнки листків, сюжетні малюнки й емблеми для об'єднання в групи, «асоціативний куш».

Хід уроку

I. Організаційний момент

Знову лунає шкільний наш дзвінок,
Кличе усіх на звичайний урок.
Зручніше сідаємо,
Урок рідної мови розпочинаємо.

II. Мотивація навчальної діяльності

Вправа «Мікрофон»

Учитель. Яким має бути наш урок?

— А якими ви маєте бути на уроці?

— Цікаво, а чого кожен із вас чекає від уроку? Перед вами є кольорові олівці. Хто сподівається отримати нові знання — підніме червоний, якщо чекає цікавого спілкування — зелений, хто прагне отримати високий бал — синій, а хто не визначився — підніме чорний.

— Мені приємно, що більшість очікують здобути нові знання. Сподіваюся на вашу активність і уважність.

III. Повідомлення теми й мети уроку

Учитель. Сьогодні у нас урок розвитку зв'язного мовлення. Наш урок — це урок творчості, добра та радості.

Робота із загадкою

Жовте листячко летить,

Під ногами шелестить.

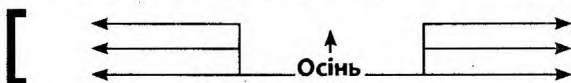
Сонце вже не припікає.

— Коли це, діти, буває? (Восени.)

— Які слова допомогли її відгадати? (Жовте листячко, сонце не припікає.)

— Сьогодні ми складатимемо казку про осінь.

— Створимо асоціативний куш із теми «Осінь». (На дошці.)

(Дощ, павутина, жовте листя, прохолода, вітер, відліт птахів, листопад.)

— Прочитайте слова та виберіть із них найкрасивіше явище природи, яке відрізняє осінь від інших пір року. (Листопад.)

— Коли воно найчастіше буває?

— Жовтнева пора падолисту і в нашому класі. Кожен із вас уймав листочок, який підкаже, чого ви сподіваєтеся від уроку.

IV. Підготовча робота

Хвилинка каліграфії

ін Ос нню

(Осінню, восени.)

— Складіть речення з цими словами.

Записи на дошці

Осінні кольори — жовтий, червоний, багряний, золотистий, жовто-зелений.

Осінь — чарівна, барвиста, золота, красива.

— Ці слова ви зможете використати у власних творах.

«Дощ компліментів» листочкам

Учитель. Які листочки, на що схожі: золотий дощ, парашутики, червонястий килимок, політ метеликів.

— Як летять, як падають: зриваються і пісеньку співають, падають, як зорі; кружляють у веселому таночку, як золотий дощ іде; пірнають.

— Листочки вдячні нам за компліменти. Кожен із них чекає, що стане головним героєм вашої казки. Дайте йому ім'я. (Барвик, Грайлик, Веселун.)

V. Колективна робота над складанням початку казки Особливості казки

Казка — це текст. Отже, у казці має бути щось вигадане, може трапитись якась пригода. Що може трапитись з листочком?

Складання початку казки за допомогою запитань

— А зараз за допомогою запитань ми складатимемо початок казки.

— Де жив листочок? (На високому дереві.)

— Як йому жилося навесні та влітку? (Весело, серед друзів.)

— А яка пора року спричинила зміни в природі? (Непомітно підкралась осінь.)

— Що сталося з листочками? (Пожовтіли, позлітали, один Грайлик залишився на дереві.)

— Що він вирішив зробити? (Він вирушив у мандрі, у подорож.)

Запис початку казки на дошці та в зошитах

Фізкультхвилинка

VI. Складання продовження казки

Робота в групах

За опорними словами та словосполученнями складають основну частину та закінчення казки (додаток на с. 59).

Звіт груп

Презентація роботи в авторському кріслі.

Голова зачитує продовження казки, яке склали всі учасники групи.

V. Підбиття підсумків уроку

Гра «Мікрофон»

Учитель. Мені дуже сподобалося, як ви працювали. Молодці!

— Чи здійснилися ваші сподівання?

— Які відчуття від роботи в групі?

— Уявіть себе художником. Розкажіть, що ви зобразили б на малюнку, який уривок із казки?

Додаток

Листочок із їжачком

Побачив їжачка, миттю стрибнув, поспішав у кубельце,
розстелив на ліжку, ніжну колискову, міцно заснули,
дарує матінці землі, ще родючішою стала.

Листочок із каштанчиком

Побачив каштан, один моргає карим оком, мелодію вітру,
міцні обійми, розповів про життя-буття, міцно заснули, стане
добривом матінці землі.

Листочок із другом

Із вітерцем і маленьким товаришем, запрошення в гості,
струмок жебонить, стали човниками, миттю попливли,
на берег річки, міцним сном, добривом матінці землі.

Як гриби ховалися
Складання казки за серією сюжетних малюнків,
планом і змістом казки Ірини Прокопенко
«Як гриби ховалися»

Мета: формувати ключові компетентності: уміння вчитися — самоорганізовуватися до навчальної діяльності у взаємодії з іншими учасниками навчально-виховного процесу; формувати предметні компетентності: розвивати в учнів уміння слухання-розуміння, аудіювання, уміння правильно аналізувати зміст сюжетного малюнка, зіставляти почуте з ілюстрацією, вибирати з тексту казки влучні виражальні засоби мови, потрібні слова та словосполучення, давати правильні відповіді на запитання плану, розвивати логіку мислення й мовлення, художню уяву, виховувати культуру мовлення.

Обладнання: завдання для роботи в групах, парах, кошик із намальованими грибами, підручник «Українська мова. 2 клас» (автор: М. Д. Захарійчук, рік видання: 2012, видавництво: «Генеза»).

Хід уроку

I. Організаційний момент

Учитель. Подивіться одне на одного, усміхніться, тепер мені усміхніться. Із таким хорошим настроєм, доброзичливим ставленням одне до одного розпочнемо наш урок.

Девіз уроку

Сидимо правильно.

Пишемо каліграфічно.

Відповідаємо чітко.

II. Актуалізація опорних знань

Бесіда

— Яка зараз пора року?

— Доведіть, що це щедра пора року.

— Які дарунки осені ми приносимо з лісу?

Робота за таблицею на слайдах (На розсуд учителя.)

— Пригадайте, які їстівні гриби ви знаєте?

— Які отруйні гриби знаєте?

— Що порадите грибникам?

Хвилинка каліграфії

— Які гриби ви зберете в кошик? Запишіть відгадки до загадок у зошит, підкресліть орфограми.

(Діти відгадують загадки, кладуть гриб у кошик, записують слово у зошит, звертаючи увагу на орфограми.)

1. Шапка коричнева, ніжка міцна,
Гриб цей найкращий, і кожен це зна,
Тому бажає усякий грибник
У лісі великий знайти... (боровик).

2. Ці стрункі грибочки
Зайняли пеньочки.
Шапки в них кругленькі,
Кличуть їх... (опеньки).

3. Красень гриб цей хоч куди,
Та у руки не бери!
Кожна муха його знає,
Як побачить — геть втікає! (Мухомор.)

4. Ці грибочки невеличкі,
Із близнючок в них сестрички.
По лісах мандрують пішки,
Носять руді босоніжки. (Лисички.)

5. Слизьку шапку одягнув
І під деревом заснув...
З задоволенням збирають
І на зиму закривають. (Маслюк.)

6. Капелюхи в них яскраві:
Жовті, сірі, зеленаві,
Зачекайте, любі, трішки —
Я зберу вас... (сироїжки).

7. Під березою грибочок,
Поряд жінка і синочок...
З деревом вони куми,
Добре знаємо їх ми! (Підберезовик.)

Відповідь: боровик, опеньки, маслюк, підберезовик (мухомор не записали, адже це отруйний гриб).

III. Повідомлення теми й мети уроку

Учитель. Сьогодні на уроці ми спробуємо відчути себе в ролі кмітливих казкарів і складемо казку самі. А цікаві малюнки підручника допоможуть нам у цьому. Пан Мухомор просить вас скласти казку про гриби. Ви погоджуєтесь бути сьогодні у ролі казкарів?

— Щоб скласти свою казку, спочатку послухайте казку І. Прокopenко «Як гриби ховалися».

IV. Підготовчий етап

Розгляд сюжетних малюнків (с. 46, впр. 1)

Змістовий аналіз казки

Бесіда

- Де відбувалися події?
- Які гриби зібралися на святі?
- Що робили гриби на галявині?
- Хто ще завітав до лісу?
- Як повелися грибочки, зачувши наближення людей?
- Як ви розумієте вислів: стоїть як укопаний? (Нерухомо, непорушно, застигши на місці.)
- Яка історія може трапитися з героями казки?

Усне складання вигаданої історії, яка трапилася на галявині

- Якими словами починаються казки? (Жили-були... Одного разу...)
- Перерахуйте всі події, які будуть описані.
- Скажіть, як змінювався герой протягом історії.
- Напишіть, чим усе завершилося. Як змінився герой, що він зрозумів?
- Чого нас учить ця історія?

Робота в парах із картками

Учитель. Відшукайте місця, куди заховалися гриби (додаток 1 на с. 64).

Зверніть увагу на підкреслені слова у тексті. Такі слова прикрашають текст. Вони неначе малюють предмети. Це образні слова.

Робота в групах

Гра «Виправ помилку»

Учитель. Переплуталися образні вислови. Відновіть їх (додаток 2 на с. 64).

Усне складання казки

Учитель. Складіть власну казку за малюнками та запитаннями.
(Кілька учнів усно складають казку.)

1. Де зібралися гриби?
2. Які гриби прийшли на свято?
3. Як вони веселилися?
4. Хто вихвалявся, що найсміливіший, найрозумніший?
5. Що почули гриби?
4. Де який гриб заховався?
5. Чому лише мухомор залишився гордовито стояти на вид-
ному місці?

Фізкультхвилинка

V. Самостійна робота учнів

Побудова казки за малюнками, опорними запитаннями

(На дошці — таблиця образних висловів, які відновлювали учні, і таблиця місць, куди ховалися гриби. Учитель надає індивідуальну допомогу учням.)

Приблизний варіант казки

Одного сонячного дня в лісі на галявині зібралися гриби. Вони прийшли на свято. Це були лисички, боровики, сироїжки, опеньки та навіть мухомор. Він гордо вихвалявся, що нічого та нікого не боїться. Гриби веселилися: сміялися, жартували, танцювали. Раптом почувся тріск сухих гілочок. Це їжачок вийшов на полювання. Гриби одразу поховалися хто куди. Лише мухомор стояв непорушно. Грибочки подумали, що і справді мухомор такий сміливий. І раптом вони почули, що до лісу зайшли люди. Гриби дуже злякалися і почали знову ховатися. Підосичники сховалися під осикою. Опеньки причаїлися за пеньком. Боровики — під ялинкою, один лише мухомор нікуди не ховався. Тоді гриби зрозуміли, що мухомор лише вихвалявся, а насправді він є отруйним. Його ніхто не їдять — ні звірі, ні птахи, ні люди.

Читання й обговорення творів

VI. Підбиття підсумків уроку

- Чого ми навчилися на уроці?
- Чи сподобалася казка, яку ми склали?
- Що викликало у вас найбільший інтерес на уроці?

Додаток 1

Підберезники	в осичняку
Груздь	біля пенька
Опеньки	під ялинку
Підосичники	біля берези
Печериці	під сосни та ялини
Маслюки	на луки

Додаток 2

Група 1	
Лисички жовті	
Руді сиріжки	
Група 2	
Старий боровик	
Шляхетний груздь	
Група 3	
Опеньки пишно вбрані	
Сиріжки тоненькі, бліді, довгоногі	
Група 4	
Маслюки в рожевих, зелених і червоних сарафанах	
Старий мухомор	

Сонечко і друзі

Складання основної частини казки за початком і кінцем та серією малюнків

Мета: формувати ключові компетентності: уміння вчитися — самоорганізовуватися до навчальної діяльності у взаємодії з іншими учасниками навчально-виховного процесу; здоров'язбережувальні — виховувати бажання бути здоровим, загартовуватися; соціальні — виховувати почуття колективізму, взаємодопомоги, злагоджено працювати в парах, групах; формувати предметні компетентності: розвивати в учнів уміння слухання-розуміння, аудіювання; формувати вміння правильно підписувати малюнок, вибирати з тексту влучні виражальні засоби мови, давати правильні відповіді на запитання словами з тексту (загадки); формувати комунікативні компетентності: розвивати логіку мислення і мовлення, художню уяву.

Обладнання: презентація, картки, ілюстрації, роздатковий матеріал для парної і групової роботи, малюнки для складання мультфільму, підручник «Українська мова. 2 клас» (автор: М. Д. Захарійчук, рік видання: 2012, видавництво: «Генеза»).

Хід уроку

I. Організаційний момент

Продзвенів шкільний дзвінок,
Дав сигнал нам на урок.
То ж часу не гаємо —
Працювати починаємо.

Учитель. Виберіть оплесками той смайлик, який відображає ваш настрій.

(Учитель показує смайлики, учні плескають у долоні, коли бачать той смайлик, який відповідає їхньому настрою.)

(Додаток 1 на с. 69.)

— Гарний настрій візьмемо й урок наш почнемо.

II. Повідомлення теми й мети уроку

Учитель. Ви ознайомлені з багатьма казками, вам читали їх ваші мами, бабусі. Чимало казок ви прочитали самі. А сьогодні ми спробуємо скласти свою казку. Про кого? Відгадайте загадку і здогадаєтесь.

III. Підготовчий етап

Розгляд малюнків тварин (додаток 2 на с. 69)

Учитель. У яких казках трапляються ці герої? (Мишка, хом'ячок, їжачок, білочка та інші.)

Відгадування загадок

Хто однаково всіх любить,
Всіх однаково голубить?
Кожний скося тільки гляне,
А обняти не дістане. (Сонечко.)

Невеличка та сіренька,
В нірці мешкає тихенько.
Уночі по хаті — нир,
— Я шукаю сало й сир. (Мишка.)

Це який дивак знадвору
Носить здобич у комору?
Не на спині у мішку,
А сховавши за щок. (Хом'ячок.)

Розгляд малюнків мишки та хом'ячка

Учитель. Є хом'яки домашні. Вони відрізняються забарвленням хутра. Деякі з них мають довгу шерсть, тому їх називають ангорськими.

Розміри хом'яків можуть досягати 18 см, вага — від 110—120 до 220 грамів, а іноді й більше. Якщо ви маєте домашнього хом'яка, то пам'ятайте, що за ним потрібно ретельно доглядати: чистити клітку, годувати, вичісувати хутро.

IV. Повідомлення теми й мети уроку

Бесіда

Учитель. Наш урок буде пов'язаний із казковими пригодами. Але ці казочки ми складатимемо самі. Чого чекаєте від уроку?

Учитель. Ви щодня стикаєтесь із Сонечком, але не замислюєтесь, яке його значення для життя. Сьогодні Сонечко почуло, що ви про нього говорили. Тому прийшло до нас на урок. Яке ж воно?

— Що дає Сонце людям, рослинам, тваринам?

— Чому Сонечко називають щедрим?

Постановка мовленнєвих завдань

Учитель. Які казкові пригоди могли статись із Сонечком? (Як Сонечко допомогло квіточці, когось вилікувало, якийсь лиходій захотів викрасти Сонечко.)

IV. Опрацювання текстів-зразків

Читання початку казки, закінчення (с. 123 підручника)

Усвідомлення змісту тексту

- Назвіть головних героїв казки.
- Чи має казка щасливий кінець?

Робота в парах

- Відтворити розмову мами та мишеняті.

Розгляд малюнків у підручнику

- Як ви вважаєте, що могло трапитися?

Мовленнєва підготовка до написання тексту

Лексико-семантичний напрям роботи з текстом-зразком

Добір синонімів до слів:

- зажурене — сумне;
- запитала — поцікавилася;
- відображення — віддзеркалення;
- чиста — прозора;
- схвильовано — стурбовано.

Добір антонімів:

- зникло — знайшлося;
- чиста — брудна;
- зникло — з'вилось;
- маленькі — великі;
- вилізли — залізли.

Словниково-логічний напрям роботи з текстом-зразком

— Доберіть слова — назви ознак до слів-відгадок:

- мишеня — сіреньке, маленьке, вертке.
- Хом'ячок — руденький, товстенький.
- Сонечко — яскраве, тепле, привітне.

Лексико-граматична робота: закріплення правопису апострофа, знака м'якшення, ненаголошених голосних звуків [e], [u].

V. Фізкультхвилинка

VI. Написання тексту

Самостійна побудова і запис казки (за самостійно дібраним сюжетом («Чому Сонечко не світить»))

Робота в четвірках

(Складання речень зі словосполучень (додаток 3 на с. 70).)

Розповідь складеного тексту. Редагування тексту

Інсценізація казки

Запис тексту в зошити. Індивідуальна допомога учням

Усна перевірка текстів

Куди поділося Сонечко

Сьогодні ми з моїм другом Хом'ячком гуляли біля озера. Усе було добре. І раптом Хом'ячок показав мені на воду. Там плавало гарне яскраве Сонечко.

Ми підпливли до нього ближче та залізли у воду. Вода стала брудною. Сонечко зникло та більше там не з'являлося. Хом'ячок зажурився і почав плакати. Так ішли всю дорогу в сльозах.

— А ви не бачили, як Сонечко весело дивиться на вас із неба? — сказала мама Мишка.

— Але ми знайшли Сонечко в озері, у воді!

Тоді Мишеня швидко побігло до товариша і пояснило, у чому річ.

Друзі підняли голівки й засміялися. У блакитному небі сяяло ясне Сонечко. Воно привітно дивилося на звірят.

7. Складання мультфільму до казки

— Розмістіть ілюстрації в певній послідовності. Поясніть. (Робота з підручником. Усно.)

— Чого не вистачає? (Кольорів.)

— Які кольори ви дібрали б? Чому? (Відповіді дітей.)

VII. Підбиття підсумків уроку

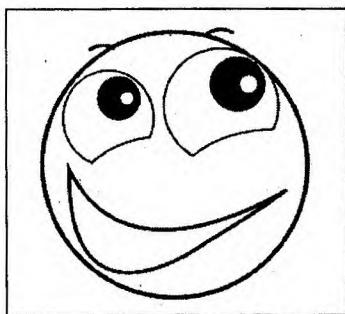
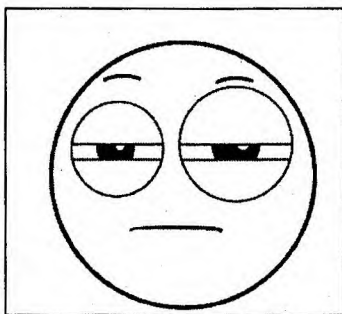
— Про кого ми складали казку?

— Чи сподобалася вам казка, яку ми склали?

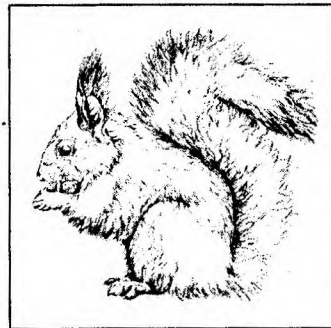
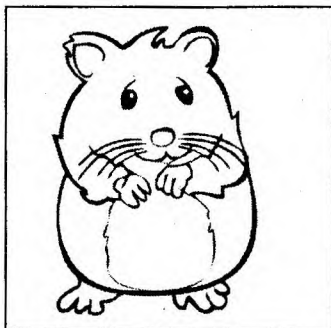
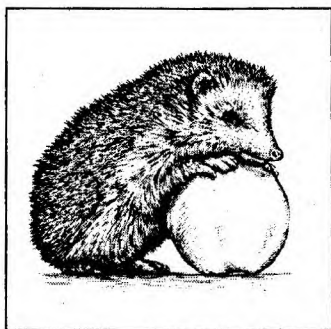
— Як ви вважаєте, чому друзі не зрозуміли, що сталося із сонечком?

Додаток 1

Додаток 2

Група 1. Самостійно

Побачили сонечко;
залізли у воду;
сонечко зникло;
хом'ячок заплакав.

Група 2. Скласти речення зі слів (деформований текст)

побачили, Мишенятко, в, озері, сонечко, і, хом'ячок.
підпливли, Вони, до, нього, залізли, і, у, воду.
стала, Вода, брудною.
зникло, Сонечко, і, там, не, з'являлося, більше.
зажурився, Хом'ячок, почав, і, плакати.

Група 3. Доповнити речення із використанням слів із довідки

— Мишенятко і ... побачили в озері...
Ми ... до нього ближче і ... у воду.
Вода стала...
Сонечко ... і більше там не...
Хом'ячок зажурився і почав...

Довідка: хом'ячок, сонечко, підпливли, залізли, брудною, зникло, з'являлося, плакати.

Білка-мандрівниця

Складання власної розповіді

Мета: учити учнів складати власну розповідь, виразно та зрозуміло формулювати думку, поширювати речення словами, що підходять за змістом, активізувати й поповнювати словниковий запас учнів, розвивати творчі здібності; виховувати працелюбність, любов до рідного слова; виховувати осудливе ставлення до лінощів, недбалості.

Обладнання: зошит із розвитку писемного мовлення, ілюстрації із зображенням білочки, серія малюнків, конверти із завданнями.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Привітання

Лунає дзвінок —
Починається урок,
Старанно працюватимемо,
Щоб українську мову гарно знати.

Хвилинка каліграфії

II. Актуалізація опорних знань

Бесіда

Що за дивна непосида
На стежинку шишки кида?
З гілки скік і скік на гілку.
Упізнали, друзі,.. (білку)?
— Яких звірят можна побачити взимку в лісі?
— Що вони можуть робити?
— Чи просто їм пережити зиму?

III. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми і завдань уроку

Відгадування загадки

Горішок до горішка,
Грибочок до грибка —
І маленька прудконіжка
На дерево втекла.

Руденькому звіряті
Морози не страшні...
Ну як же його звати,
Згадали ви чи ні? (Білка.)

Побудова асоціативного куща

Бесіда

— Що виникає у вашій уяві, коли чуєте слово «білка»? (Прудка, руденька, непосидюча, спритна, роботяща, любить їсти гриби та горішки.)

— Чи знаєте ви, що білки бувають не лише рудого забарвлення, а й різних кольорів: сірі, білі, чорні, коричневі.

Учитель. Сьогодні ми створюватимемо власну історію — сторітелінг. Це буде історія про білочку. Збагачуватимемо словниковий запас, розвиватимемо творчу уяву, мислення, міркування. А допоможуть збагатити нашу уяву сюжетні малюнки.

IV. Робота з темою уроку

Бесіда за серією малюнків (додаток на с. 75)

— Якою була ця білочка? Із чого видно, що вона роботяща?

— Якою була її сусідка? Із чого видно, що білочка лінива?

Сформулюйте речення.

Добір слів, протилежних за значенням (усно)

Перша білочка друга білочка

Працьовита ледача

Охайна безтурботна

Передбачлива сумує

Радіє

Утворення словосполучень і складання речень

Робота в групах

Учитель. Придумайте, як зустрілися білочки; закінчення історії.

Добір висловлювань із запропонованих

— Сідай, будь ласка.

- Їж на здоров'я.
- Без праці немає добра.
- Чим хата багата, тим і рада.

Запис власної історії

Бесіда

- Із чого почати? Звісно, із головного героя. Це білочка.
- Опишіть її. Який у неї зовнішній вигляд, який характер, що вона любить робити?
- Придумайте, що може трапитися з нею. Можливо, вона вирішила вирушити в подорож до своїх друзів в інший ліс.
- Які пригоди можуть трапитися з нею в дорозі?
- Це буде зав'язка.
- Далі — розвиток подій: кого може зустріти наша героїня? Як це вплине на подальшу історію? Як білочка долає перешкоди і досягає мети?
- Напишіть, чим закінчилася історія, як змінилася білочка? Що зрозуміла, від чого відмовиться, що робитиме далі?

V. Цікаво знати

Існує думка, що білка їсть лише горіхи. Але це не так. Усе, що є в лісі їстівного, входить до її меню: насіння, зерна, бруньки, гілки, ягоди, молоді пагони, гриби і звичайно шишки. Протягом дня білка може обробити до 15 ялинових шишок і понад 100 соснових. У день вона поїдає насіння 100—150 шишок. Проте ще не всі знають, що вона охоче поїдає також комах, але найбільше любить пташині яйця і пташенят.

Фізкультхвилинка

VI. Самостійна робота учнів

Учитель. Запишіть казку, звертаючи увагу на правопис слів. Перечитайте написане, внесіть правки.

VII. Зачитування власних історій. Удосконалення тексту

Приєм «Авторське крісло»

VIII. Підбиття підсумків уроку

Гра «Утвори прислів'я»

Без труда — нема плода.

Будеш трудитися — будеш кормитися.

Мудрим ніхто не вродився, а навчився.

Маленька праця краща за велике безділля.

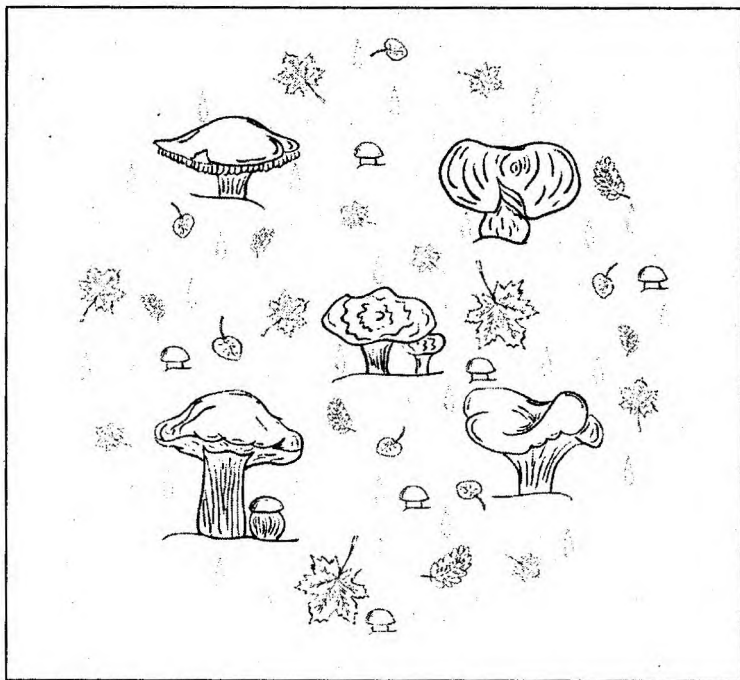
Хочеш їсти калачі — не сиди на печі.

— Що сподобалося на уроці?

— Що було складним?

Домашнє завдання

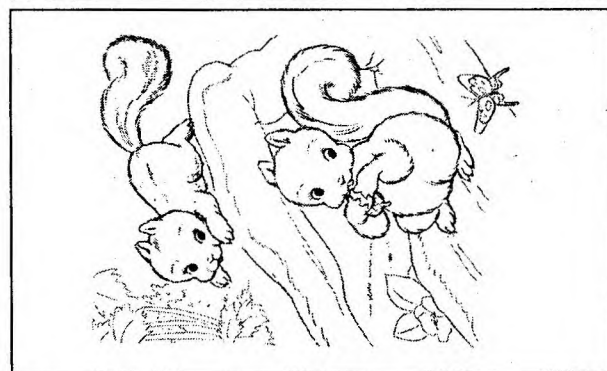
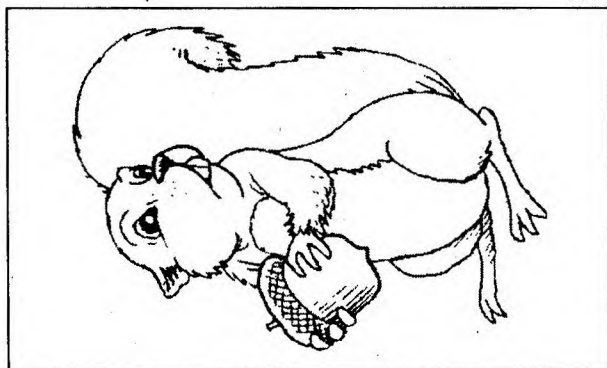
Розкажи складену на уроці історію своїм рідним.

Зображення з сайту: i3.denisphotos.com

Додаток

Звідки прилетів метелик Складання власної історії

Мета: учити учнів складати історію, грамотно й послідовно формувати думки та поєднувати їх у зв'язному викладі, добирати до розповіді слова, найбільш вдалі для передачі думки; розвивати зв'язне мовлення; виховувати дбайливе ставлення до природи.

Обладнання: ілюстрації перетворення гусені на метелика, звукозапис фізкультхвилинки.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного настрою Привітання

Погляньте одне на одного, усміхніться, побажайте успіху, адже я вам теж його бажаю.

Хвилинка каліграфії

З'єднуємо букви (н ь з у с і), не відриваючи руки. Яке ви слово побачили? (Гусінь.)

II. Актуалізація опорних знань. Мотивація навчальної діяльності Відгадування загадки

Він яскраві крильця має,
Сам на квіточки сідає,
Прудко, весело літає,
Аж дві пари крилець має.
Не бджола він, і не джмелик —
Звуть його усі... (метелик).

Учитель. Чи доводилося вам бачити метелика?

III. Повідомлення теми та завдань уроку

Метелики — одні з найкрасивіших живих істот на Землі. У них гарні назви: найчастіше це імена грецьких богів: Аполлон, Психея, Гектор, Ікар. Тривалість життя деяких метеликів — усього кілька днів чи навіть годин. Саме тому є види, які з'являються на світ без хоботка — вони нічого не їдять і живуть завдяки

запасам, що їх накопичили гусениці. Та незалежно від того, скільки годин, днів або місяців живе дорослий метелик, на цій стадії він повинен виконати своє основне завдання — залишити після себе потомство. Самці метеликів гинуть швидше. Самки живуть дещо довше. Після парування вони повинні знайти місце, що є придатним для відкладання яєць. Під час відкладання яєць метелики різних видів віддають перевагу певним видам рослин. Щоб перетворитися на метелика, гусениця повинна добре харчуватися. Є серед метеликів довгожителі: лимонниця (9 місяців), махаон (3—4 тижні).

— Чому їх називають чарівниками? (Адже вони зазнають повного перетворення.)

— Ким же ти був, метелику? Про це і буде наша історія. Сьогодні у нас сторітелінг. Пригадайте, із яких частин складатиметься наша історія?

— Початок — це повідомлення про те, як гусінь безтурботно смакувала молодими листочками. Розвитком подій може стати зміна погодних умов, поява ще когось, хто спричинився до розвитку подальших дій. Кульмінація — це саме перетворення після сну. Та не забудьте про кінець розповіді й наміри головного героя.

IV. Робота з темою уроку

Словникова робота

Смакувала, куштувала, ласувала, з'їла, пригостилася, згризла, ласувала.

Цікаво знати

Учитель. Понад сто видів метеликів у нашій країні занесені до Червоної книги. Цих красивих комах не можна виловлювати. Краще милуватися ними в природі. Усього у світі існує приблизно 120 тисяч видів метеликів. У багатьох країнах метелик вважається символом доброти та щастя.

Цікава інформація

1. Метелики пробують їжу лапками.
2. Метелик монарх може пролетіти 1000 км без зупинки.
3. Життєвий цикл деяких метеликів складає 2 роки.

4. Певні види метеликів можуть летіти зі швидкістю 50 км/год.
5. Деякі метелики під час нападу хижаків прикидаються мертвими.
6. Метелики розрізняють червоний, зелений і жовтий кольори.
7. Деякі личинки можуть «спілкуватися» з мурахами, видаючи специфічні звуки.
8. У метеликів немає легень.
9. Метелики не сплять.
10. Метелики є другими за кількістю запилювачами після бджіл.

Фізкультхвилинка

Раз — підняти руки вгору,
Два — нагнутися додолю.
Не згинайте, діти, ноги,
Як торкаєтесь підлоги.
Три-чотири — прямо стати,
Будем знову починати.

Розповідь власних історій учнями

Самостійна робота в зошиті

Перевірка записаного. Конкурс на найкращого оповідача

V. Підбиття підсумків уроку

Учитель. Чи сподобалося вам придумувати власні історії?

Вправа «Незакінчені речення»

- Сьогодні уроці я удосконалив свої знання про...
- Сьогодні на уроці я навчився...
- Сьогодні на уроці мені запам'яталося...

Подорож у Карпати

Складання власної розповіді

Мета: учити учнів складати власну розповідь, виразно та зрозуміло формулювати думку, поширювати речення словами, що підходять за змістом, активізувати й поповнювати словниковий запас учнів, розвивати творчі здібності; виховувати працелюбність, любов до рідного слова.

Обладнання: зошит із розвитку писемного мовлення, ілюстрації із зображенням гір, серія малюнків, звуковий запис фізкультхвилинки.

Хід уроку

I. Організаційний момент

(Створення емоційного настрою.)

II. Актуалізація опорних знань. Мотивація навчальної діяльності

Бесіда

- У якій країні ми живемо?
- Які моря омивають нашу країну?
- Які гори є на території нашої держави?
- Як ви вважаєте, куди ми вирушимо в подорож? Розгадаймо кросворд.

Розгадування кросворда (додаток на с. 82)

- Відповідь: 1. Смерека; 2. Захід; 3. Говерла; 4. Полонини; 5. Заповідник; 6. Тис; 7. Синеvir.

Ключове слово: Карпати.

III. Повідомлення теми й завдань уроку

Учитель. Сьогодні у нас на уроці сторітелінг. Ви напишете історію, яку самі придумаете. Це трапилося в горах, де ми побували, чи хотіли б побувати. Використовуватимемо вивчені частини мови, а також службові слова.

IV. Робота з темою уроку. Формування опорних знань

Розповідь учителя

— Чи знаєте ви, звідки виникла назва гір?

— Було це дуже давно. Не було гір, лише море. Цар моря мав вродливу доньку Карію. Вона виросла та полюбила хлопця, який був слугою царя. Зустрічалися вони таємно. Але все колись стає явним. Звісно, цар, коли дізнався, заборонив зустрічатися доньці з хлопцем на ім'я Пате. І в пориві гніву крикнув, щоб вона стала горою. І виросла посеред моря гора. Пате плавав і кликав свою кохану: «Каріє! Каріє!». І як гукнув втретє, гора відповіла: «Пате!»

І так назвали ці гори Карпати.

— Які рослини ростуть у горах?

— Які тварини там живуть?

Хвилинка каліграфії

Я Я ЯС ЯЛ ЯСЕН

— Запишіть каліграфічно.

Дуб, береза, ясен — це дерева.

— Виконайте звуко-буквений аналіз слова «ясен».

Робота над мовним матеріалом

Бесіда

— Поясніть, як ви розумієте значення слів «галявини», «полонини».

— Як пасуться вівці на полонинах? (Отарами.)

— Хто їх випасає? Доберіть близькі за значенням слова. (Вівчарі, чабани.)

— Яка небезпека може чекати на овець? (Вовки, ведмідь.)

— Утворіть словосполучення.

Дерева (які?) високі, дуби (які?) могутні, ялини (які?) вічнозелені, смереки (які?) стрункі.

— Які тварини видніються на галявині?

— Які птахи літають у горах?

— Які тварини стрибають із гілки на гілку?

Фізкультхвилинка

Доповнення речень

Карпати — це... гори. У них ростуть могутні..., ялини, смереки.
На галявинах бігають... У лісах водяться... У горах гніздяться... Пастухи виганяють ... на полонини.

V. Самостійна робота

Усне складання історії учнями

Вибір заголовка

Запис тексту в зошит

Перевірка написаного

VI. Підбиття підсумків уроку

- Де ми мандрували?
- Чим сподобалися вам Карпати?
- Що цікавого ви запам'ятали?

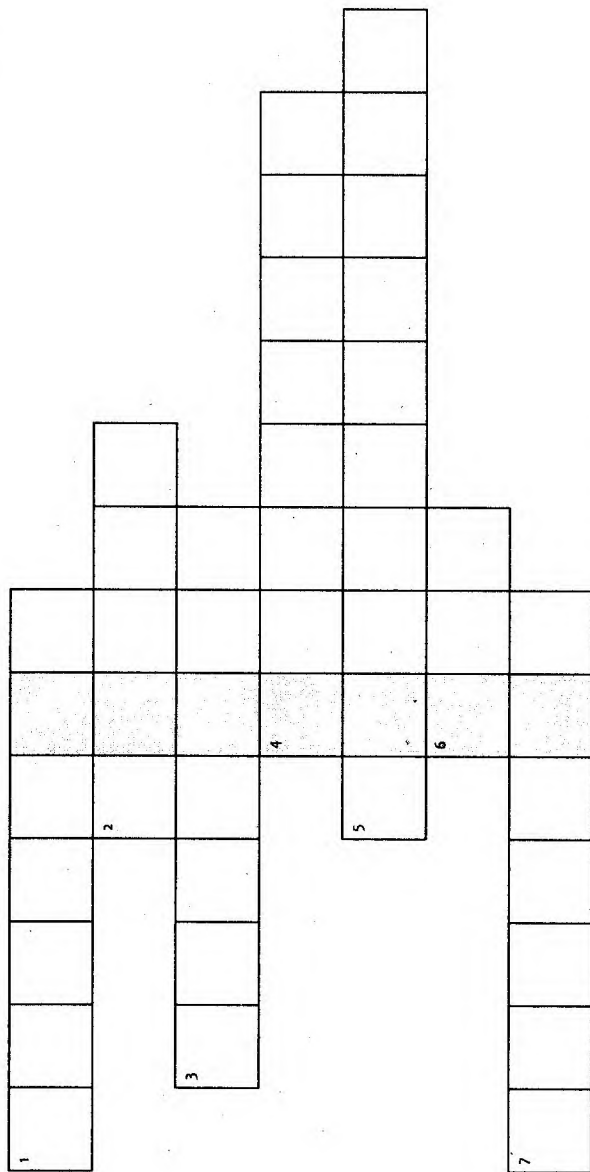
VII. Домашнє завдання

— Розкажіть вашу історію вдома батькам. Розпитайте, що їм запам'яталося.

Додаток

Вставити слова з довідки у правильній послідовності.

Довідка: полонини; Говерла; Синевір; смерека; тис; захід; заповідник

З Уроки з використанням технологій сторітеллінг і буктрейлер клас

Незабутній день літніх канікул

Написання власної історії

Мета: формувати вміння писати твір за власним задумом про незабутній день літніх канікул, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати бажання допомагати старшим; розвивати зв'язне мовлення учнів, критичне мислення, фантазію і творчу уяву учнів.

Обладнання: ілюстрації та фотографії з теми «Мій літній відпочинок»; іграшковий мікрофон; комп'ютерна презентація; завдання для роботи в групах (додаток 1 на с. 91); зображення квітки для кожного учня задля формування груп (мак, волошки, ромашки, незабудки); аркуші для написання учнями очікувань щодо уроку; академічний тлумачний словник (1970—1980).

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Ігрова вправа «Добавлянка»

— Пролунав дзвінок.

Розпочавсь... (урок).

До сусіда поверніться,

йому щиро... (усміхніться).

Успіхів всім побажайте,

працювати... (починайте)!

II. Актуалізація опорних знань

Бесіда

— На якому уроці ви зараз присутні?

— Сьогодні у нас урок розвитку зв'язного мовлення.

— Які навички й уміння ми формуємо під час таких уроків?

— Навіщо нам такі знання й уміння?

— Розгляньте ваші ілюстрації та фотографії, що прикріплені до дошки, і скажіть, про що, на вашу думку, ви писатимете сьогодні твір?

— Так, сьогодні ви писатимете твір про свій літній відпочинок.

III. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Тема нашого уроку: «Написання власної історії „Незабутній день літнього відпочинку”». Мета: формувати вміння писати власну історію про незабутній день літнього відпочинку. Ви формуватимете вміння розповідати про себе та дізнаватися про когось із подібною життєвою ситуацією, тобто спробуєте свої сили у сторітеллінгу. Також ви розвиватимете зв'язне мовлення, критичне мислення, фантазію і творчість.

Бесіда

- Навіщо вам ці навички й уміння?
- Перед кожним із вас лежать аркуші. Напишіть на них, чого ви очікуєте від цього уроку.
- Прикріпіть аркуші магнітами на дошці.
- Девізом сьогоднішнього уроку будуть такі слова:
Будемо фантазувати,
сторітеллінг всі складати —
власні історії писати,
старанно і творчо працювати!

IV. Підготовча робота перед складанням історії

— Закінчилися літні канікули і всі ви прийшли до школи з незабутніми спогадами та враженнями. Саме про них вірші, які підготували і розкажуть вам однокласники. Послухайте вірші та скажіть, про що в них ідеться.

Читання учнями віршів про літній відпочинок (додаток 2 на с. 91)

Бесіда

- Про який відпочинок ідеться в прослуханих віршах?
- Підніміть руку ті, хто з вас допомагав батькам, бабусі з дідусям улітку?
- Молодці, дуже рада, що ви ростете добрими помічниками своїм рідним.

Робота в групах

Учитель. Зараз ви попрацюєте в групах. Групи формуватимемо за допомогою зображення квітки, яка лежить перед кожним із вас. Учні, у яких зображення маку, сядуть за першу парту першого ряду тощо.

Учитель. Прошу сформувати групи. Оберіть лідера. Ознайомтесь із завданнями для групи. Час роботи групи — 2 хв. Після закінчення роботи прошу просигналізувати про це, взявшись за руки і піднявши їх угору. Розпочинаємо роботу!

Звіт груп

Бесіда

— Пригадайте і скажіть, про що писатимемо твір?

— Сьогодні ви писатимете твір про незабутній день літнього відпочинку. Саме незабутній.

— Як ви розумієте значення цього слова?

Інформація від членів природничого бюро

Учитель. Як сказано в академічному тлумачному словнику, **незабутній** — якого не можна забути через його важливість, значущість тощо; пам'ятний.

Незабутній — це той, який назавжди збережеться в пам'яті.

Незабутній — той, який надовго, глибоко запам'ятався.

Учитель. Так, це день, який вам дуже запам'ятався, тому що саме тоді трапилася якась дуже цікава чи важлива для вас подія. Це день, який вас чимось дуже вразив. Саме про це сьогодні ви і напишете твір.

Слухання й обговорення твору ровесника

Учитель. Ваш ровесник Андрійко написав власну історію. Уважно послушайте її.

Зразок

Незвичайний подарунок

10 червня дев'ятирічна Галинка святкувала свій день народження.

Друзі принесли їй прекрасні іграшки, цікаві книжки й улюблені цукерки. Серед подарунків була велика коробка, яку подарувала дівчинці бабуся. Усім було цікаво, що там. Галинка відкрила коробку та завмерла від несподіванки: на неї дивилося

велике око. Дівчинка скрикнула. У цей час у коробці щось зашарудило. Раптом із коробки хтось загарчав, а потім голосно гавкнув. Усі почали сміятися, зрозумівши, що це цуценя, а потім довго гралися з ним.

І гості, і Галинка були дуже задоволені.

— Чи сподобалася вам розповідь Андрійка?

— Про кого розповідає хлопчик у своїй історії?

— Про яке свято йдеться?

— Що подарували діти іменинниці?

— Що зацікавило дітей?

— Який подарунок був у цій коробці?

Аналіз побудови тексту

Бесіда

— Пригадайте та скажіть, із яких частин складається текст?

— Що вам відомо про кожну з них?

— Чим починається цей текст?

(Ми знайомимося із дев'ятирічною Галинкою, у якої день народження.)

— Така частина тексту називається **експозицією**.

(Поступово вчитель відкриває на дошці назви частин твору, який учні писатимуть на уроці.)

— Що ж цікаве трапилося в цей день?

(Діти й іменинниця зацікавилися великою коробкою. Дівчинка почала заглядати в коробку.)

— Такий етап написання твору називається **зав'язкою**. Саме у зав'язці йдеться про те цікаве, що трапилося з героями чи героїнею.

— Як відбувалися події далі?

— Дівчинка відкрила коробку та побачила там велике око, яке дивилося на неї.

— Що трапилося, коли Галинка скрикнула?

— Такий етап роботи, під час якого описується, як розвиваються події, називається **розвитком подій**.

— Що цікаве сталося, коли дівчинка скрикнула?

— Чи було цікаво вам дізнатися, який подарунок знаходився у великій коробці?

— Такий етап написання твору, коли йдеться про щось дуже цікаве, називається **кульмінацією**.

— Чим закінчується розповідь?

— Ця частина твору називається **висновком**.

— Ось таку будову має текст, який ви сьогодні писатимете.
(На дошці з'являється схема будови тексту.)

Текст:

— експозиція;

— зав'язка;

— розвиток подій;

— кульмінація;

— висновок.

Учитель. А зараз ви напишете власну історію.

V. Написання власної історії

Експозиція

Учитель. Ви писатимете розповідь про якусь незвичайну подію, яка трапилася в один із днів літніх канікул. Насамперед подумайте і скажіть: ви хочете написати про подію, яка трапилася саме з вами чи з кимось? Якщо про когось, то уявіть свого героя і спробуйте якомога точніше його описати. Наприклад, можете вказати ім'я, вік, зовнішність, звички свого героя.

Я могла б про свого героя розповісти так: одного літнього дня восьмирічний Андрійко приїхав у село до бабусі. Це був невисокий хлопчик зі світлим волоссям, кирпатеньким носиком і допитливими сірими очима.

Бесіда

— Хто з вас хоче розповісти про свого героя?

— Молодці.

— А якщо ви хочете розповісти про себе, то як це зробите?

— Хто бажає розпочати розповідь про себе?

Зав'язка

Учитель. А зараз придумаймо, яка ж цікава пригода трапилася з вами чи вашим героєм улітку.

(Познайомилися з цікавими людьми, побували в цирку, на концерті відомого співака, одержали чудовий подарунок...)

— Хто бажає про це розповісти?

— Дякую вам.

Розвиток подій

Учитель. Події, про які ми говоримо, повинні розвиватися.

— Подумайте, які герої могли бути присутніми під час описаних вами подій.

(Батьки, бабуся з дідусем, сусіди, друзі, сестра, брат, незнайомі люди.)

— Подумайте, які перешкоди долали ви чи ваш герой, щоб досягти своєї мети.

(Загубили гроші, які були необхідні для покупки; побачили чоловіка, який поводився підозріло; заблукали; щось загубили тощо.)

— Хто хоче про це розповісти?

— Молодці. Ви чудово впорались із завданнями.

Кульмінація

Учитель. Добре подумайте над тим, що трапилося далі. Саме тут ви повинні написати щось дуже цікаве.

— Про що ви могли б написати? (Хто прийшов на допомогу і як саме допоміг.)

Висновки

Учитель. Ну і наприкінці своєї історії потрібно написати, як змінилися ви чи ваш герой після описаної історії. Наприклад, ви щось зрозуміли або переконалися в чомусь. А можливо, запам'ятали назавжди про щось. Пам'ятайте, що кожна історія чогось учиць.

— Чого, на вашу думку, може вчити історія?

— Правильно, історія може вчити бути завжди чесними, вірними товаришами, добрими, гарними помічниками для старших. Окрім цього, історія може вчити слухати поради старших і нікуди не йти без їхнього дозволу, бути дуже обережними на водоймах тощо.

— Подумайте, чого вчитиме ваша історія.

— Це будуть ваші висновки.

Запис складених історій

Учитель. Прошу записати в зошити складені історії. Запишіть текст так, як би ви хотіли його комусь розповісти вголос. Написання історії потребує певного часу.

Правка

Учитель. Уважно перечитайте записаний вами текст, зробіть правки. Пам'ятайте, що автор завжди редагує власний текст, тобто робить правки. Так робили і роблять усі письменники й поети. У жодного автора немає творів без виправлень і перекреслень.

Це один із дуже важливих етапів написання авторського тексту.

Прийом «Авторське крісло»

(Читання учнями складених історій (читають 3—4 учні).)

Учитель. Кожен із вас записав складену історію про неповторний день літніх канікул. Хто бажає прочитати власну історію? (Охочих прочитати історію запрошую в «авторське крісло».)

(Коли учень (учениця) читає складену історію, інші отримують завдання уважно послухати цікаву історію, яка трапилася з їхнім однокласником (однокласницею) і сказати, чого вона вчить.)

Учитель. Дякую вам за плідну творчу роботу. Усі ви дуже гарно попрацювали. На наступний урок я надрукую ваші твори й вони будуть розміщені в нашій класній газеті «На кінчику пера». Ваші батьки зможуть ознайомитися з вашими історіями на моєму сайті в рубриці «Батькам».

VI. Підбиття підсумків уроку**Прийом «Вільний мікрофон»**

Учитель. Ось і завершується наш урок.

— Із якою темою ми сьогодні працювали?

— Чи сподобався вам урок?

— Що найбільше сподобалося?

— Що було робити складно?

— Про що вам хочеться розповісти вдома?

— Підійдіть до дошки та зніміть аркуші, на яких ви записали власні очікування щодо уроку.

— Прочитайте по черзі, якими були ваші очікування, і скажіть, чи вони здійснилися.

VII. Домашнє завдання

Учитель. Удома прошу вас завести записник, у якому ви занотуватимете складені історії. Запишіть туди складену сьогодні історію. Дякую вам за роботу. Урок закінчено!

Додаток 1

Група 1

Завдання. Вставте пропущені слова.

Улітку мені було найцікавіше гратися з .., .., .., тому що вони
... і ...

Група 2

Завдання. Складіть речення із поданих слів.

Трапилася, одного, дня, ця, літнього, історія.

Група 3

Завдання. Закінчіть речення.

Одного літнього дня ми з батьками поїхали...

Група 4

Завдання. Продовжте речення.

Згадуючи літо, я найчастіше пригадую...

Додаток 2

Учень 1. Проминуло тепле літо

і пішли до школи діти.

Будем вчитись, працювати

і про літо пам'ятати.

Учень 2. Пригадаємо не раз, як у ліс ходили,

як із татком й дідусем рибку ми ловили.

Учень 3. Як купалися згадаєм і як загоряли.

І на дачі як батькам всі допомагали.

Учень 4. Хтось згадає синє море,

ну а хтось — високі гори.

Хтось згадає чисту річку,

А хтось — подружку Марічку.

Учень 5. Пригадую прищільний табір наш «Струмочок».

Ну а хтось собі згадає бабусин садочок.

Хтось — маленьких каченят, яких доглядав.

А хтось — вірних, добрих друзів, із якими в ігри грав.

Учень 6. Попрацюєм рік завзято,

буде нове літо.

Прийде тепле літо.

Будемо радіти!

Пригода в осінньому лісі

Складання власної історії

Мета: формувати вміння учнів писати власну історію про пригоду в осінньому лісі; виховувати любов до природи, бажання бути обережним і ніколи не ходити в ліс без дорослих; розвивати зв'язне мовлення учнів, критичне мислення, спостережливість, фантазію, допитливість.

Обладнання: ілюстрації з теми «Осінній ліс»; іграшковий мікрофон; комп'ютерна презентація; фонограма із записом звуків лісу; завдання для роботи в групах; зображення для формування груп: білки, лисиці, зайця, вовка, ведмедя (додаток 2 на с. 99); інформація довідкового бюро про птахів (із ресурсів Інтернету).

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

— Встаньте, діти, поверніться,
одне одному всміхніться.
До дошки хай кожен із вас підійде,
зображення тваринки для себе зніме.
Картинку на парту хай кожен кладе,
коли буде треба, то кожен візьме.

II. Актуалізація опорних знань

Метод «Вільний мікрофон»

- На якому уроці ви зараз присутні?
- Які навички й уміння формуємо під час уроків розвитку зв'язного мовлення?
- Навіщо вам ці навички й уміння?
- Про що сьогодні йтиметься на уроці, ви дізнаєтеся, коли відгадаєте загадку.
У ньому з батьками відпочиваємо,
Ягоди й гриби часто збираємо.
— Про що йтиметься на уроці? (Відповіді дітей.)
— Але йтиметься не просто про ліс. Уважно розгляньте слайди комп'ютерної презентації. Ви дізнаєтеся, про який ліс ми сьогодні говоритимемо.

(На слайдах — зображення осіннього лісу.)

— То про який ліс ітиметься сьогодні?

— Яка, на вашу думку, тема уроку?

III. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Правильно, тема уроку — складання історії з теми «Пригода в осінньому лісі».

Мета: формувати вміння писати власну історію про пригоду в осінньому лісі.

Сьогодні ви працюватимете за технологією сторітеллінг.

Ми дізнаємося, чи можна ходити в ліс без дорослих. Також ви розвиватимете зв'язне мовлення, критичне мислення, спостережливість і фантазію. Де і коли ви зможете застосувати навички щодо складання власних творів?

— Наш девіз сьогодні такий:

Історії власні вчимося писати,

над сторітеллінгом творчо працювати!

Будемо дружно фантазувати!

Виростемо й письменниками зможемо стати!

IV. Підготовка до написання власної історії

Бесіда

— Підніміть руки, хто нещодавно побував в осінньому лісі.

— Із ким ви там були?

— Що робили?

— Чи сподобалося вам в осінньому лісі?

— А хто не був в осінньому лісі, але дуже хотів би туди потрапити?

— Уявіть, що до вас завітав добрий чарівник, який усіх вас просто зараз перенесе в осінній ліс.

Уявна подорож до осіннього лісу

— Заплющте очі та присядьте тихо.

— Послухайте і розкажіть, що ви почули.

(Учні заплющують очі й тихо слухають. Лунають звуки лісу: кує зозуля, дятел стукає дзьобом об кору дерев, співають різні птахи.)

- Що ви чули?
- Спів якої пташки впізнали?
- Послухайте повідомлення довідкового бюро про спів птахів. Ця інформація розширить ваші знання про пернатих друзів.

Довідкове бюро

Спів є найважливішою формою комунікації для більшості видів птахів. Істотну роль голосова комунікація відіграє в лісі, коли птахи не можуть підтримувати між собою зоровий контакт.

Птахи, які живуть у зграях, спілкуються одне з одним, немов запитують: «Я тут. А де ти?». Усі члени зграї час від часу повторюють цей сигнал, що допомагає їм підтримувати контакт і передавати інформацію всередині зграї. Він відрізняється від інших сигналів, наприклад, сигналу готовності до відльоту у вирій.

У кожного виду є індивідуальна пісня, на основі якої можна розрізнати види-двійники. Прикладом такого випадку є вівчарик весняний і вівчарик-ковалик, які зовні мало відрізняються і населяють однакові лісові ареали. Пісня у весняного вівчарика складається з чистих, мелодійних посвистів, а у ковалика вона двоскладова і нагадує звуки води, що крапає.

Надзвичайно важливими є сигнали, що застерігають від небезпеки. У більшості птахів вони подібні.

Учитель. Комп'ютерна презентація дасть нам змогу не лише почути звуки лісу, а й походити ним. Уважно перегляньте зображення на слайдах презентації і розкажіть, що на них зображено.

(Учні переглядають.)

- То що зображено на слайдах? (Осіnnий ліс.)
- Яким є осінній ліс?
- Чи сподобалося вам побачене?
- Як ви вже знаєте, сьогодні ви складатимете історію про пригоду в осінньому лісі.
- Для розвитку фантазії попрацюємо в групах.
- Групи формуватимемо за допомогою зображень тварин, які лежать на парті перед вами.

(Групи формуються.)

- Оберіть лідерів.
- Прошу лідерів підійти й отримати завдання.
- Ознайомтесь із завданнями. Чи все вам зрозуміло?

Тоді починаємо працювати. Правила роботи в групі вам добре відомі. Час роботи — 3 хв. Якщо група закінчить свою роботу швидше, прошу повідомити про це, взявшись за руки і піднявши їх угору.

Робота в групах

Виконання завдань (додаток 1 на с. 99)

Звіт груп

Слухання й обговорення історії, складеної ровесницею

Учитель. Хочу запропонувати вам послухати історію про пригоду Петрика та Миколки в осінньому лісі, яку написала ваша ровесниця Оксана.

Пригода Петрика і Миколки в осінньому лісі

Це було в жовтні. Однієї суботи восьмирічний Петрик і його молодший брат Миколка разом із батьками приїхали до бабусі в село. Вони дуже хотіли піти в ліс, але батьки не мали на це часу.

Хлопчики вирішили піти в ліс самі, не попередивши про це дорослих.

Осінній ліс зустрів хлопчиків веселим співом птахів. Зелені, золотисті й багряні листочки прикрашали дерева. Немов червоні вогники, то там, то тут мерехтіли ягоди калини. Під кущами Петрик і Миколка одразу ж побачили боровики. Хлопчики, як справжні грибники, зрізали їх і пішли далі. Недалеко побачили дві рожеві сирійжки, які виглядали з-під листочків. Радості братиків не було меж!

Раптом хлопчики почули якийсь шелест. Зовсім недалеко від них вибіг пес і, побачивши хлопчиків, сердито загарчав. Петрик і Миколка дуже злякалися і щосили почали втікати від пса, який голосно гавкав і біг за ними. Миколка почав плакати. Петрик не знав, як заспокоїти братика.

Собака кудись побіг, але Петрик не міг упізнати місцевість, де опинився з Миколкою. Хлопчики почали плакати разом.

Зовсім недалеко вони почули жіночий голос і почали кликати на допомогу. До них підійшла молода жінка. Дізнавшись, що трапилося, вона насварила хлопчиків і провела їх додому.

Прийшовши до хати бабусі, хлопчики побачили батьків, які бігали та шукали їх.

Більше Петрик і Миколка ніколи нікуди не ходили самі.

Бесіда

Учитель. Ви послушали твір Оксани.

— Про кого дівчинка написала твір?

— Що зробили Петрик і Миколка?

— Що трапилося з хлопчиками в лісі?

— Чи було цікаво вам слухати твір?

— Яка частина твору була для вас найцікавішою?

— Чи хотілося б вам дізнатися, що буде далі?

— Чого вчить цей твір?

— Яке порівняння почули, поки слухали історію? (Немов червоні вогники, мерехтіли ягоди калини.)

— Які епітети запам'ятали?

V. Написання власних історій

Експозиція

Учитель. Сьогодні ви теж писатимете історію про якусь цікаву пригоду в осінньому лісі, яка, можливо, колись трапилась із вами, а, можливо, із кимось із ваших друзів. Намагайтеся написати її так, як би ви розповідали про цю пригоду рідним чи друзям. Дуже важливо, щоб пригода, про яку ви розповісте, відбувалася саме в осінньому лісі.

— Якщо ви хочете писати про когось, добре уявіть свого героя: його ім'я, зовнішній вигляд, звички. Уявіть, що ви її комусь розповідаєте.

— Отже, як можна почати текст?

(Осіннього дня діти пішли до лісу самі; із друзями; із батьками або з бабусяю чи дідусем.)

— Хто бажає розповісти, як почне власний твір?

Зав'язка

Учитель. Початок у нас є. А тепер придумаймо своє продовження тексту: що цікаве могло трапитись із вашими героями? (Вони могли заблукати; щось цікаве знайти; щось почути тощо.)

— Хто бажає про це розповісти?

— Дякую вам.

Розвиток подій

Учитель. Події, про які ми говоримо, повинні розвиватися. Подумайте, які герої могли бути присутніми під час описаних вами подій.

(Діти могли зустрітися з іншими дітьми; із дикими тваринами; зі свійськими тваринами, які заблукали в лісі, тощо.)

— Подумайте, які перешкоди подолали ви чи герої вашої історії?

(Люди, які перебували в лісі, могли заблукаати; щось загубити в лісі; когось злякатися тощо.)

— Молодці. Ви чудово впорались із завданнями.

Кульмінація

Учитель. Добре подумайте над тим, що трапилося далі. Саме тут ви повинні написати щось дуже цікаве. Про що ви могли б написати? (Як шукали дорогу додому; як рятували маленьке зайчєня; як і де знайшли загублену річ тощо.)

Висновки

Учитель. Ну і наприкінці своєї історії потрібно написати, як змінилися ви чи герой, про якого ви розповідаєте. Наприклад, ви чи ваш герой щось зрозумів або переконався в чомусь. А можливо, запам'ятали назавжди про щось.

(Не можна до лісу ходити без дорослих; не можна брати в руки маленьких тваринок; не можна панікувати тощо.)

Запис складених історій

Учитель. Прошу записати в зошит складені історії. Пам'ятайте, що кожна чогось вчить.

— Чого, на вашу думку, може вчити історія?

— Подумайте, чого вчитиме ваша історія. Запишіть текст так, як би ви хотіли його комусь розповісти вголос.

(Кожен учень записує в зошит складений текст.)

Правка

Учитель. Уважно перечитайте записаний вами текст, зробіть правки. Як вам відомо, так роблять усі письменники та поети. У жодного автора немає творів без виправлень і перекреслень. Це один із дуже важливих етапів написання авторського тексту.

Прийом «Авторське крісло»

(Читання учнями складених історій (читають 3—4 учні).)

Учитель. Кожен із вас записав твір про свою чи чийось пригоду в осінньому лісі в зошит. Хто бажає прочитати свій твір?

(Охочих прочитати запрошують в «авторське крісло». Коли учень (учениця) читає складений твір, інші отримують завдання уважно послухати однокласника (однокласницю).)

Учитель. Дякую вам за плідну творчу роботу. Усі ви дуже гарно попрацювали. На наступний урок я надрукую тексти, які ви сьогодні склали, у нашій газеті «На кінчику пера». Ваші батьки зможуть ознайомитися зі складеним вами текстами, а також із текстами, складеними вашими однокласниками, на моєму сайті в рубриці «Батькам».

VI. Підбиття підсумків уроку**Ігрова вправа «Закінчіть речення»**

Учитель. Ось і завершується наш урок.

— Підіб'ємо його підсумки за допомогою ігрової вправи «Закінчіть речення».

- Отже, сьогодні ми працювали з темою...
- Ви вчилися складати твір про...
- Урок вам...
- На уроці вам найбільше сподобалося...
- Найважчим для вас було...

VII. Домашнє завдання

Учитель. Прошу вдома записати складений текст у заведений вами записник. Удома ще раз пригадайте, які небезпеки чекають на дітей, які ходять до лісу без дорослих. Ніколи так не робіть!

Дякую вам за роботу. Урок закінчено!

Додаток 1

Група 1

Завдання. Розкажіть, чи подобається вам відпочивати в осінньому лісі й чому.

Група 2

Завдання. Подумайте і скажіть, із ким би ви найбільше хотіли стикнутися під час відпочинку з батьками в осінньому лісі.

Група 3

Завдання. Розкажіть, із ким би ви не хотіли ніколи стикатися під час прогулянки в осінньому лісі.

Група 4

Завдання. Розкажіть, яких правил потрібно дотримуватися під час відпочинку в осінньому лісі.

Група 5

Завдання. Розкажіть, чи траплялися з кимось із вас цікаві історії в осінньому лісі.

Додаток 2

Чому не всі поросята брудні

Написання відгуку на твір Тетяни Стус (Щербаченко) «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні»

Мета: формувати навичку писати відгук на прочитаний твір; виховувати дбайливе ставлення до книжки; розвивати зв'язне мовлення учнів, допитливість, спостережливість.

Обладнання: хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3—4-х класах серії «Шкільна бібліотека» укладача, автора передмови Т. В. Стус (Львів, «Видавництво Старого Лева», 2016 р.); дитяча книжка Тетяни Щербаченко «Пуп Землі, або Як Даринка світ рятувала» (Київ, видавництво «Грані-Т», 2007); кружечки червоного, синього, жовтого та зеленого кольорів (для формування груп); виставка дитячих книжок; завдання для роботи в групах (додаток на с. 106).

Використана література: стаття з Інтернету «Буктрейлер — сучасна форма реклами книги».

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Учитель. Прошу всіх виконати такі дії:

До сусіда повернися
Й дуже щиро усміхнися.
Побажай йому удачі,
і щоб був він не ледачий.
І тоді йому все вдасться.
І завжди з ним буде щастя.

Учитель. Підійдіть до столу, візьміть кружечок будь-якого кольору та покладіть собі на парту.

II. Актуалізація опорних знань

Учитель. Рада вас усіх бачити на уроці розвитку зв'язного мовлення.

- Які вміння й навички ви формуєте під час таких уроків?
- Навіщо вам такі вміння й навички?

Відгадування загадки

Учитель. Про що сьогодні йтиметься на уроці, ви дізнаєтеся, коли відгадаєте загадку.

Її любимо читати
і малюнки розглядати,
Вона усім несе знання.
Часто їх купую я.

— Що це?

— Так, це книжка. То про що йтиметься сьогодні на уроці?

Бесіда

Учитель. Підніміть руку, хто зараз читає якусь дуже цікаву книжку.

— Назвіть книжку, яку читаєте. (Прийом «Вільний мікрофон».)

— Мені дуже приємно, що ви читаєте книжки. Бачу, що частина дітей не підняла руку. А це значить, що не всі читають. На жаль, телевізор і комп'ютер витіснили нашу добру подругу і порадилицю — книжку. Нині є дуже багато чудових книжок. (Учитель показує книжкову виставку.) Хочеться, щоб ви ними цікавилися і, звичайно ж, читали.

Створення асоціативного куща

Джерело знань, скарбниця мудрості, яскраві ілюстрації.

Створення проблемної ситуації

Учитель. Хочу поставити запитання учням, які люблять читати книжки: як ви вибираєте собі книжку для читання?

— Часто ми вибираємо книжку після прочитання анотації, розміщеної переважно на початку. А ще ми часто чуємо, як про певну книжку із захопленням розповідають друзі, старші брати чи сестрички, батьки. Почувши, що книжка була цікавою для них, і вам хочеться її прочитати. Тому така реклама є теж дуже корисною.

— Чи доводилося вам читати таку цікаву книжку, про яку хотілося б розповісти ще комусь, порадити її прочитати?

— Розкажіть, про яку книжку чи окремий твір ви розповідали друзям? Чи читали вони цю книжку чи твір після вашої розповіді?

III. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Саме сьогодні ми формуватимемо вміння складати відгук про прочитану книжку чи окремий твір.

Отже, тема уроку — складання відгуку на прочитаний твір. Мета: формувати вміння складати відгук про прочитане оповідання. Сьогодні ви розвиватимете зв'язне мовлення, світогляд. А ще ми з'ясуємо, як читач повинен ставитися до книжки.

Таке вміння стане вам у пригоді, якщо захочете поділитися з кимось враженнями про прочитаний твір чи книжку, а ще якщо вам колись захочеться створити **буктрейлер**.

IV. Підготовча робота перед написанням твору-реклами Розповідь учителя

Учитель. Чи знаєте ви, що таке **буктрейлер**?

— Нині дуже модно стало створювати буктрейлери — короткі відеоролики за мотивами книжки, кліпи. У перекладі з англійської слово *book* означає «книжка», а слово *trailer* — «тягач», «причіп», призначений для перевезення вантажів. Основне завдання буктрейлера — цікаво розповісти про книжку, заінтригувавши цим читача і спонукати його до прочитання книжки. Відомо, що не лише дорослі, а й діти досить успішно створюють буктрейлери. Нині буктрейлер перетворився на справжнє мистецтво. Як же його створити? Ця робота складається з кількох етапів. Найпершим є вибір книжки або оповідання. Після цього створюють сценарій до буктрейлера, добирають картинки, знімають відео, записують озвучений текст, роблять відеомонтаж.

Але основна робота починається саме з вибору книжки і створення сценарію для буктрейлера — продумування сюжету й написання тексту. Це може бути і майстерно написаний відгук на книжку. Саме такий відгук ми сьогодні й учитимемося писати.

Бесіда

Учитель. Скажіть, який твір, прочитаний на уроці літературного читання, найбільше запав вам у душу?

(Твір «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні», прочитаний на уроці позакласного читання.)

— Хто автор цього оповідання? (Тетяна Стус.)

— Про кого в ньому йдеться?

(На дошці герої твору: Даринка, Микита, Яся, Тая, поросятко Жека, бабуся Ніна, дідусь Василь, молодята.)

— Якими зображені герої твору?

(Веселими, дружними, добрими, винахідливими...)

— Чи хотіли б ви, щоб ваші друзі теж прочитали цей твір?

— Що для цього ви неодмінно сказали б під час розповіді про оповідання? Яке воно?

(Неймовірно цікаве та веселе за змістом.)

Ознайомлення зі зразком відгуку на книжку

— Послухайте відгук на книжку Тетяни Щербаченко «Пуп Землі, або Як Даринка світ рятувала», який написала ваша ровесниця Катруся.

Зразок

Нещодавно мені пощастило прочитати книжку Тетяни Щербаченко «Пуп Землі, або Як Даринка світ рятувала», яка є в шкільній бібліотеці.

Оповідання «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні», яке так подобається усім дітям, є теж її частинкою.

У книжці чимало цікавих і веселих оповідань. Окрім цього, у ній яскраві та чудові ілюстрації.

Я читала її із великим задоволенням. Дізналася багато цікавого про Дарцю та її друзів. Найцікавіші моменти зачитувала рідним, і всі вони весело сміялися. Думаю, що й ви отримаєте велике задоволення від читання книжки Тетяни Щербаченко «Пуп Землі, або Як Даринка світ рятувала».

Обов'язково прочитайте і ви її! Гарний настрій і позитив гарантовані!

Бесіда

Учитель. Ви прослухали зразок відгуку. А зараз розгляньте, будь ласка, ілюстрації цієї книжки. (Учитель показує ілюстрації книжки.) Чи зацікавила вона вас?

— Хто б із вас хотів її теж прочитати?

— Ваші підняті руки засвідчують, що Катруся змогла вас зацікавити. Отже, відгук написано правильно.

— Окрім цього, є відгук на книжку. Послухайте його і скажіть, що нового ви дізналися про неї? (Учитель читає відгук на книжку.)

— То що нового ви дізналися про книжку?

— А зараз ви спробуєте зацікавити своїх друзів з інших класів і напишете для них відгук на оповідання Тетяни Стус «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні».

Робота в групах

(Учні отримують завдання (додаток на с. 106) і починають його виконувати).

Звітування груп

V. Написання відгуку

Учитель. А зараз ви напишете відгук на оповідання Тетяни Стус «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні». Ви працюватимете за певним планом.

Робота за планом

План

1. Який твір ти сьогодні прочитав(ла)?
2. Хто є його автором?
3. Які ілюстрації можна побачити на сторінках книжки?
4. Про кого йдеться у творі?
5. Який персонаж оповідання сподобався найбільше? Чому?
6. Веселий чи сумний твір за змістом?
7. Чи порадиш ти другові прочитати це оповідання і чому?

(Зачитуємо за порядком пункти плану і з використанням слів і словосполучень із довідки, усно даємо відповіді на запитання.)

Довідка: сьогодні, Тетяна Стус, «Як пасує краватка, або чому не всі поросята брудні», яскраві, різнокольорові, смішні, Микита, Даринка, Тая, Яся, поросля Жека, дідусь Вася, бабуся Ніна, веселі, спостережливі, допитливі, винахідлива, неодмінно, обов'язково, раджу, порадити.

Запис складених творів (із використанням слів і словосполучень із довідки)

Правки записаного тексту

Читання 2—3-ма учнями складених творів

Учитель. Молодці, ви гарно попрацювали та написали цікаві відгуки. Ми і далі продовжуватимемо формувати вміння писати відгуки на прочитані твори. Можливо, саме ваш відгук візьмуть колись за основу якогось буктрейлера. А, може, ви й самі створите буктрейлер, коли навчитеся добирати картинки, знімати відео, записувати озвучений текст і робити відеомонтаж. Наполегливо навчайтесь і ви зможете всього досягнути.

VI. Підбиття підсумків уроку

Учитель. Наш урок завершується.

- Пригадайте і скажіть, над якою темою ми працювали?
- Яке вміння ви формували під час уроку?
- Яке нове слово ви сьогодні дізналися?
- Що означає слово «буктрейлер»?
- Чи сподобалося вам писати відгук?
- Що найбільше сподобалося?
- Що було робити найскладніше?
- У яких випадках ви можете використати отримані вміння та навички?
- Про що розкажете батькам, коли прийдете додому?
- А яких правил дотримуватиметеся під час читання книжок?

VII. Домашнє завдання

Учитель. Удома запитайте в батьків, як вони вибирають собі книжки для читання і чи прислухаються до порад друзів. А ще запитайте, чи знають вони значення слова «буктрейлер». Якщо ні, то розкажіть, що дізналися про це слово на уроці. Перед тим як іти в бібліотеку чи купувати нові книжки, завжди читайте відгук, можете розглянути ілюстрації, а ще прислухайтеся до порад друзів. Це допоможе вам зробити правильний вибір! Дякую всім за роботу!

Додаток

Завдання

Розкажіть, яке оповідання читали на уроці літературного читання і хто його автор.

Завдання

Про кого йдеться в цьому оповіданні?

Завдання

Розкажіть, яким за змістом є це оповідання.

Завдання

Перегляньте ще раз сторінки книжки, на яких надруковано оповідання. Розкажіть, які ви бачите ілюстрації.

Завдання

Пригадайте, яких правил потрібно дотримуватися дбайливому читачу під час читання книжки.

Завдання

Подумайте, що потрібно сказати другові (подрузі) про це оповідання, якщо хочете, щоб він (вона) його теж прочитав(ла).

Оленчина рукавичка

Складання власної історії за початком

Мета: формувати вміння складати власну історію за початком; виховувати любов до природи, бажання допомагати тваринам узимку; розвивати зв'язне мовлення, критичне мислення, спостережливість і фантазію.

Обладнання: М. Д. Захарійчук Українська мова : підруч. для 3 кл. загальноосвітн. навч. закл. / М. Д. Захарійчук, А. І. Мовчун. — Київ : Грамота, 2013. — с. 54; Зошит з розвитку писемного мовлення: 3 кл. / М. Д. Захарійчук. — Київ : Грамота, 2016. — С. 10—11, 51; таблицка (додаток 1 на с. 112); іграшковий мікрофон; завдання для роботи в групах (додаток 2 на с. 112); зображення рукавичок червоного, синього, зеленого, жовтого й оранжевого кольорів для формування груп.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Станьте, діти, всі рівненько.

Усміхніться всім гарненько.

Успіхів всім побажайте

І тихесенько сідайте..

II. Актуалізація опорних знань

Учитель. На якому уроці ви зараз присутні?

— Які навички й уміння формуємо під час уроків розвитку зв'язного мовлення?

— Навіщо вам ці навички й уміння?

— Ви дізнаєтеся, про що сьогодні йтиметься на уроці, коли відгадаєте загадку.

Вони руки всім зігрівають,

Коли холод і морози наступають.

— Що це?

— То про що сьогодні йтиметься на уроці?

— Правильно, про рукавичку.

— А ще про кого йтиметься на уроці, ви дізнаєтеся, коли розшифруєте слово (додаток 1 на с. 112).

— То про кого ще йтиметься сьогодні на уроці?

— А якою, на вашу думку, буде тема уроку?

III. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Отже, тема уроку — складання власної історії за початком. Ми продовжуємо формувати вміння працювати за технологією сторітелінг. Метою уроку є формування вміння скласти власну історію за початком. Ми дізнаємося, як потрібно ставитися до тварин узимку. А ще ви розвиватимете зв'язне мовлення, критичне мислення, спостережливість і фантазію. Навіщо вам такі вміння?

IV. Підготовча робота до написання власної історії

Бесіда

— Пригадайте і ще раз назвіть тему уроку.

— Як ви вважаєте, про що йтиметься на уроці?

— Хто, на вашу думку, Оленка?

— Що, на вашу думку, могло статися з її рукавичкою?

Ознайомлення учнів із початком художнього твору

Учитель. А зараз послухайте початок художнього тексту з яким ми працюватимемо. Після того, як ви прослухаєте початок, можете сказати, чи правильно здогадалися щодо Оленки та рукавички. Початок тексту прочитає Софія. (Текст читає підготовлена учениця із зошита з друкованою основою (див. в об'єднанні).)

Бесіда

— Про кого ви дізналися із прослуханого уривку?

— Що саме ви дізналися про дівчинку?

— Які подарунки вона одержала?

— Хто подарував Оленці рукавички?

— Що сталося із однією рукавичкою?

— Чи правильними були ваші здогадки про Оленку та рукавичку?

Робота в групах

Учитель. Зараз ви попрацюєте в групах. Групи формуємо за кольором рукавички, зображення якої лежить перед кожним із вас. Групи обирають лідерів. Беріть картку із завданням і до роботи!

— Ознайомтесь із завданнями. Чи все вам зрозуміло?

— Пригадайте і розкажіть правила роботи в групах.

— Дякую. Починайте працювати. Після виконання завдання прошу просигналізувати, взявшись за руки і піднявши їх догори.

(Час роботи в групах — 2 хв.)

Звітвання груп

V. Робота над написанням історії

Бесіда

Учитель. Пригадайте і скажіть, про що ми писатимемо текст?

— Сьогодні ви писатимете художній текст про Оленчину рукавичку. Що ж з нею могло трапитися? Розгорніть підручники на 54 с. і розкажіть, що, на думку автора, трапилось із Оленчиною рукавичкою.

— Дякую вам за гарну роботу. Усі ми розуміємо, що з рукавичкою могла статися ось така пригода, але могло статися й інше.

— Що, на вашу думку, могло ще статись із Оленчиною рукавичкою?

(Могла знайти якась невелика тваринка; хтось із людей; вона могла накрити маленьку квіточку тощо.)

Учитель. Саме про це ви сьогодні й напишете твір.

Експозиція

Учитель. Текст має початок. Ще раз пригадаємо його, адже це буде початком тексту, складеного на цьому уроці кожним із вас.

Зав'язка

Учитель. Початок у нас є. А придумаймо своє продовження тексту: що цікаве могло трапитись із загубленою рукавичкою. Хто бажає про це розповісти?

— Які ще є думки?

— Дякую вам.

Розвиток подій

Учитель. Події, про які ми говоримо, мають розвиватися. Подумайте, які герої могли бути присутніми під час описаних вами подій.

— Подумайте, які перешкоди повинна була подолати Оленка чи інші герої нашої історії?

— Молодці. Ви чудово впорались із завданнями.

Кульмінація

Учитель. Добре подумайте над тим, що трапилося далі. Саме тут ви повинні написати щось дуже цікаве. Про що ви могли б написати?

Висновки

Учитель. Нам відомо, що кожна історія чогось вчить. Подумайте, чого вчитиме ваша історія. Це будуть висновки. Напишіть, як змінилася Оленка чи якийсь інший герой, про якого йдеться в тексті. Наприклад, вона чи інший герой зробив для себе якісь висновки або переконався в чомусь. А можливо, вирішив для себе щось дуже важливе.

Запис складених історій

Учитель. Прошу записати в зошити на сторінці 11 складені історії. Запишіть текст так, як би ви хотіли його комусь розповісти вголос.

(Кожен учень записує складене ним продовження тексту.)

Правка

Учитель. Уважно перечитайте записаний вами текст, зробіть правки. Як вам відомо, так роблять усі письменники й поети. У жодного автора немає творів без виправлень і перекреслень. Це один із дуже важливих етапів написання авторського тексту.

(Учні перечитують записані тексти, роблять правки.)

Приєм «Авторське крісло»

(Читання учнями складених історій (читають 3—4 учні).)

Учитель. Кожен із вас записав власне продовження тексту про рукавичку Оленки в зошит. Хто бажає прочитати продовження?

(Охочих прочитати запрошую в «авторське крісло». Коли учень (учениця) читає продовження тексту, інші отримують завдання уважно послухати однокласника (однокласницю).)

Учитель. Дякую вам за плідну творчу роботу. Усі ви дуже гарно попрацювали. На наступний урок я надрукую тексти, які ви сьогодні склали, у нашій газеті «На кінчику пера». Раджу кожному з вас записати складений текст у заведений вами записник. Ваші батьки зможуть ознайомитися зі складеними вами текстами, а також із текстами, складеними вашими однокласниками на моєму сайті в рубриці «Батькам».

VI. Підбиття підсумків уроку

Метод «Вільний мікрофон»

Учитель. Ось і завершується наш урок.

— Над якою темою ми сьогодні працювали?

— Чи сподобався вам урок?

— Що найбільше сподобалося?

— Що для вас було найскладнішим?

— Про що б ще ви хотіли написати твір?

VII. Домашнє завдання

Учитель. Удома попрацюєте на 51 с. зошита, знайдете і розфарбуєте рукавичку, яку подарувала Оленці бабуся. А ще усно придумайте продовження цього тексту за умови, що Оленка загубила не рукавичку, а один з інших подарунків: книжку, фломастери чи якусь іграшку.

Дякую вам за роботу. Урок закінчено!

Додаток 1

леОкан

Додаток 2

Група 1

Завдання. Подумати і записати, якою за характером була дівчинка Оленка.

Група 2

Завдання. Подумати і записати, хто міг би знайти рукавичку.

Група 3

Завдання. Записати, як можна було використати знайдену рукавичку.

Група 4

Завдання. Розказати, що зробили б ви, якби загубили рукавичку.

Група 5

Завдання. Ви прийшли додому без рукавички. Як розказати рідним, що сталося.

Козаки — це вільні люди Складання короткого висловлювання про прочитаний твір

Мета: формувати вміння складати коротке висловлювання про прочитаний твір; учити учнів узагальнювати матеріали спостережень; розвивати зв'язне мовлення; виховувати почуття патріотизму, гордості за свою Батьківщину.

Обладнання: М. Д. Захарійчук Українська мова : підруч. для 3 кл. загальноосвітн. навч. закл. / М. Д. Захарійчук, А. І. Мовчун. — Київ : Грамота, 2013. — С. 151; таблиці; ілюстрації із зображенням побуту козаків.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань

Учитель. Послухайте вірш.

Що говорить вам «козак» —
Це крилате горде слово?
Чом завжди буває так,
Що світлішає від нього?
Козаки — це вільні люди,
Козаки — безстрашні люди:
Козак — чесна, смілива людина,
Найдорожча йому — Батьківщина.
Козак усім народам друг,
І лицарський у нього дух!
— Хто прославляється в цьому вірші?
— Що ви знаєте про козаків?

III. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми й мети уроку

Учитель. Сьогодні на уроці ми розвиватимемо вміння складати висловлювання про прочитаний твір.

IV. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу

Розповідь учителя

Учитель. Українське козацтво відіграло значну роль у становленні нашої країни та вплинуло на формування специфічних рис національної культури, народного характеру й самосвідомості. Із давніх-давен нашому народові потрібно було обстоювати права на свободу і вільне існування, адже наша земля завжди була щедрим і багатим краєм, на який зазіхали і сусіди, і більш віддалені країни. З історії України відомо, що саме козаки присвячували все своє життя боротьбі за волю рідної країни. Вони самовіддано захищали кордони України від нападів ляхів, татар, турків та інших ворогів. Козацькі війська у всі часи боронили рідний народ і свою землю, прагнули свободи, незалежності й утворення власної самостійної держави.

На мій погляд, українське козацтво відіграло свою роль і у формуванні характерів нашого народу. Ми й нині захоплюємося героїзмом козаків, які, не зважаючи ні на що, йшли на смерть заради волі рідної країни. Вони були нескореними, гордими та благородними. Українські козаки відрізнялися своєю щедрістю, безкорисливістю, чесністю, добросердечністю і вірністю в дружбі. Вони були винахідливими, поміркованими й водночас простими, вони поважали старших, а понад усе цінували свободу.

Усі ці чесноти вплинули на формування менталітету українського народу. Тому ми повинні пишатися своїми славетними предками й наслідувати їх. Я вважаю, що взірцем для наслідування нащадками могли б стати і ті козацькі чесноти, які збігаються з християнською мораллю. Насамперед це глибока повага до старших людей і заслужених воїнів, без яких не минала жодна козацька рада. На мою думку, цей звичай не завадило б відродити і зараз, адже, на жаль, нині життєвий досвід і мудрість старших людей не мають ніякої ваги. Не менше мені імпонують і чесність козаків навіть до своїх ворогів, а також вірність у дружбі. Мені гірко та боляче спостерігати, як іноді заради власної вигоди люди ображають своїх друзів, а щодо ворога — узагалі не соромляться будь-яких засобів. А ще мені здається, що у козаків не зайвим би було запозичити винахідливість і кмітливість у повсякденному житті. А найголовніше, що потребує відродження в сьогоденні, — це висока громадська свідомість наших козацьких предків. Нашим сучасникам потрібно дбати про культурне й духовне відродження народу, потрібно навчитися пишатися тим, що ми — українці.

Колективна робота (підручник: вправа 360, с. 151)

Учитель. Прочитайте текст, уставляючи слова замість малюнків.

Робота зі змістом твору

Учитель. Чи сподобався вам твір?

- Хто є його автором?
- Яка тема цього твору?
- Яка його основна думка?
- Хто є персонажами твору?
- Хто такі козаки?
- Що означає це слово?
- Де була розташована Запорозька Січ?
- Якими були козаки?

Словникова робота

Булава — палиця з кулястим потовщенням на кінці.

Пістолі — ручна вогнепальна зброя.

Свита — старовинний верхній одяг із домотканого полотна.

Кирея — старовинний верхній одяг із домотканого полотна без рукавів.

Кучма — висока шапка з баранячого хутра.

Орфографічний диктант

Слова для диктанту: озброєна, нещастя, проживання, Запорозька Січ, посередині.

Запис власного висловлювання про прочитаний твір

Читання вголос 3-4 учнями складеного висловлювання

V. Підбиття підсумків уроку

- Що сподобалося вам сьогодні на уроці?
- Що нового ви дізналися?
- Які труднощі виникли під час висловлювання про прочитаний твір?
- Як вам вдалося подолати труднощі?

Кожна усмішка — маленьке свято

Ознайомлення з терміном «есе» і написання есе

Мета: ознайомлювати учнів із поняттям «есе», учити відрізняти його від тексту-опису й тексту-розповіді, визначити суттєві ознаки есе, учити складати есе під керівництвом учителя; розвивати зв'язне мовлення учнів, уміння формулювати власну думку, чітко висловлюватися; виховувати увагу та повагу одне до одного, до мовленого слова.

Обладнання: записи на дошці; предметні малюнки; демонстраційна таблиця «Текст».

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Вправа «Усмішка»

Учитель. Поділіться усмішкою, щоб підбадьорити й зігріти одне одного.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

— Назвіть ланцюжок мовних елементів, починаючи від найменшого. (Звук, склад, слово, речення, текст.)

— Що ви знаєте про текст? (Це розміщені в певній послідовності речення, об'єднані за змістом.)

— Що таке тема тексту? (Це те, про що йдеться в тексті.)

— А мета тексту? (Для чого цей текст створено.)

— Які види текстів ви знаєте? (Розповідь (що відбувається з предметом або особою?), опис (яким є предмет або особа?), міркування (чому відбувається так?).)

— Які їх ознаки?

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні стикнемося ще з одним видом текстів, учимеся відрізняти його від розповіді й опису, визначимо його істотні ознаки та вчитимеся самі його складати. А як називається цей вид тексту, ви дізнаєтеся, коли прочитаєте перші букви слів (напис на дошці):

[емоції
сприйняття
естетика

IV. Формування поняття «есе»

Практичне порівняння видів текстів

Учитель. Послухайте текст. Подумайте, до якого виду він належить. Чому?

Текст 1

Біля нашого дому росте тендітна, але висока та струнка берізка. Дідусь розповідав, що її посадили, коли побудували оселю та перші новосели переступили її поріг.

Відтоді щоранку берізка легким шелестом проводить мешканців і радо зустрічає ввечері.

Це дерево стало символом нашого двору.

Учитель. Який це текст? Яка його мета?

Текст 2

Восени берізка на нашому подвір'ї запалахкотіла.

Яких тільки відтінків на ній не було! Тут і багрянний, і золотистий, і блідо-жовтий, і помаранчевий! А ось між тендітними гілочками заховався зеленавий привіт від літечка.

Іноді з берізки, немов із полум'я свічки, відривався листочок-іскорка та безшумно падав додолю.

Учитель. Який це вид тексту?

— Яка його мета?

— Що об'єднує його з попереднім текстом?

— Чим вони відрізняються?

Текст 3

Я поверталася додому. Раптом у повітрі майнув золотистий листочок берези та, немов коштовний подарунок, сів на мою курточку.

Я подумала: «А за що?».

Можливо, щоб підняти мені настрій. Чи нагадати про красу осені, що так старалася прибрати все навколо. А можливо, лише заради усмішки.

Дякую тобі, осіння красуне!

— Які особливості має третій текст?

— Яка його мета?

— Який висновок можемо зробити?

Повідомлення вчителя

Учитель. Есе — це начерк, невеликий за обсягом твір, у якому є висловлення власної думки про якийсь предмет, свої відчуття й емоції, ставлення до світу.

Поміркуйте, для чого вам потрібно вчитися складати такі тексти?
(Реалії сучасного життя вимагають від кожної людини грамотно висловлювати власні думки, аргументувати їх, обстоювати власну позицію.)

Ознайомлення з характерними ознаками есе

Бесіда

Учитель. Чи можемо ми визначити чітку структуру есе, подібну до структури розповіді чи опису? (Ні, есе пишуть у вільній формі.)

— Яким є есе за розміром? (Це невеликий прозовий твір.)

— Яка основна ознака есе? (В есе висловлено авторське сприйняття, емоції, які переживає людина під дією певних обставин.)

Ознайомлення з правилами написання есе

Учитель. Для написання есе потрібно здійснити 4 етапи (таблиця або напис на дошці):

Етап 1 — збір інформації за проблемою.

Етап 2 — аналіз інформації.

Етап 3 — виявлення власної позиції.

Етап 4 — викладання власної думки.

V. Основна частина уроку. Складання есе за зразком

Збір інформації

Створення асоціативного куща

Учитель. Поміркуйте, навіщо людині усмішка?

— Якою може бути усмішка в людини? Доберіть відповідні прикметники та поясніть власну відповідь. (Учні записують на дошці асоціативний куш: у центрі слово «усмішка», навколо записують відповідні прикметники: добра, золота, чарівна, крива тощо.)

Вправа «Ми — художники»

Учитель. А тепер уявіть себе художниками. Один із засобів, які вони використовують, — це колір. Ознайомтеся з інформацією про деякі кольори (робота в парах із картками).

Білий — відкритість
Чорний — депресія
Сірий — смуток
Червоний — наполегливість
Рожевий — дружелюбність
Коричневий — надійність
Жовтий — радість життя

Учитель. Які кольори ви використали б, щоб намалювати свою усмішку? Обґрунтуйте власну думку.

Аналіз інформації

Учитель. Послухайте есе про усмішку.

Моя усмішка

Усмішка в мене щира. Вона різнокольорова. Шматочок жовтого, тому що я добра. Шматочок сірого, тому що іноді буваю сумною. А ще вона яскрава й тепла, адже я дуже люблю життя та своїх близьких.

Виявлення власної позиції

Учитель. А тепер скажіть, якою є ваша усмішка, висловіть власну думку.

Викладання власної думки

(Самостійна робота — запис есе.)

VI. Узагальнення й систематизація отриманих знань

Зачитування учнями записаних есе

Складання сенкана

Усмішка
Добра, світла
Любить, зігріває, співчуває
Людина без усмішки — ніщо
Доброта

Підсумкова бесіда

- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Які почуття викликали розказані історії?
- Чого вони навчають?

Пригоди сніжинок

Складання історії за власним задумом

Мета: розвивати зв'язне мовлення учнів, учити будувати зв'язне висловлювання за власним задумом, формувати вміння добирати виразні мовні засоби під час складання зв'язного висловлювання, розвивати критичне мислення, пізнавальний інтерес, фантазію і творчу уяву, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати вміння бачити прекрасне в буденному.

Обладнання: записи на дошці, опорна таблиця «Структура тексту», малюнки та фотографії сніжинок, довідкова література, презентація, відеоматеріали, музичний супровід.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Учитель. Уже дзвінок нам дав сигнал,
Працювати час настав.
Вирушаймо дружно в путь,
Нас цікаві речі ждуть.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

- Чи любите ви слухати цікаві, захопливі історії?
- А чи любите самі їх складати?
- Чи хочете стати автором дивовижної історії, спробувати власні сили у сторітелінгу — складанні та розказуванні власних історій?

III. Визначення теми та завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. То що, на вашу думку, ми робитимемо на уроці розвитку зв'язного мовлення?

— Так, тема уроку — складання історії за власним задумом. Ми будемо авторами та спробуємо скласти цікаву розповідь, поділимося нею з однокласниками.

- Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?
- Чого ви очікуєте від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:

У буденному прекрасне є,
Відкриймо серце ми своє.
Фантазуймо, уявляймо,
Мову й творчість свої розвиваймо!

IV. Підготовча робота до складання історії

Робота зі створення образів героїв. Розгадування загадок

Учитель. Щоб дізнатися, хто буде головним героєм нашої історії, відгадаймо загадки:

Хто на місці не сидить,
А несесться і летить?
Жваво у танку кружляє,
Наших діток звеселяє?
Звісно, це такі пушинки,
Білі, зимові... (сніжинки).

Наче срібні квіточки,
Білосніжні зірочки,
Із зимової хмаринки
До землі летять... (сніжинки).

Погляньте, погляньте, яка благодать!
Дивіться — метелики з неба летять!
Та це ж не метелики, придивіться,
А просто легенькі, біленькі... (сніжинки).

Мухи білі і лапаті,
Не живуть вони у хаті.
А як сонце припече —
З них водичка потече.

Узимку — зірочка,
Навесні — водичка.
Із неба падають пушинки.
Це кружляють балеринки,
Білосніжні... (сніжинки).

Учитель. Головними героями історії будуть сніжинки-балеринки.

Подумайте, до кого могли поспішати сніжинки-балеринки? (До матінки-землі, до Снігової Королеви на бал, до дитинки, до зайчика на допомогу.)

— Які герої могли їм допомогти? (Гінці Снігової Королеви, чарівні санки-снігоходи, вітерець.)

— А які заважали? (Буревій тощо.)

Довідка від природничого бюро

Учитель. Чи знаєш ти, що сніжинка на 95% складається з повітря? Саме тому сніжинки так повільно падають на землю, немов кружляючи в повільному танці. Учені навіть швидкість їх падіння вирахували — 0,9 км/год.

Те, що сніжинка має в своїй структурі повітря, пояснює її білий колір. Світло відбивається від кристалів льоду та повітря і розсіюється, тому ми й бачимо цю зимову красуню сріблясто-білою.

Ще один цікавий факт: під час падіння у воду сніжинка «співає», створюючи дуже високий звук, нечутний для людського вуха. Зате риба його прекрасно чує і дуже не любить.

Чи замислювалися ви над тим, чому взимку так холодно? Це сніг відбиває від земної поверхні 90% світла, не даючи їй прогрітися.

Робота з образними засобами мовлення. Збагачення активного словника учнів

Робота в групах

Учитель. Щоб розповідь була яскравою і цікавою, слід вживати в мовленні порівняння, образні вислови, епітети.

Група 1 — добирає порівняння до слова «сніжинка» (пушинка, метелик, яблуневий цвіт, балеринка, зіронька, білосніжна мушка,..)

Група 2 — добирає прикметники до слів «сніжинка», «балеринка» (білосніжна, легкокрила, срібляста, ніжна, вирізьблена, неповторна, блискуча, невагома,..)

Група 3 — добирає дієслова до слів «сніжинка», «балеринка» (кружляє, летить, танцює, поспішає, виблискує, випромінює, витанцювує...)

Словникова робота

Мереживо — декоративні елементи з тканини й ниток. Загальною ознакою всіх видів мережива є отвори різних розмірів між нитками, які утворюють візерунок.

Намітка — елемент традиційного вбрання українських заміжніх жінок. Різновид головного убору для виходу в люди у вигляді полотняного або тонкого прозорого видовженого відрізу тканини.

V. Основна частина уроку. Складання історії за власним задумом
Повторення структури тексту. Робота за опорною таблицею

Складання речень за запитаннями

Учитель. Пропоную дати відповіді на запитання із використанням тих персонажів і героїв, яких ви самі уявили.

- Де відбувалися події?
- Яку роботу виконували сніжинки-балеринки?
- Що трапилося одного разу?
- Як сніжинки-балеринки поводити себе в цій ситуації?
- Чи трапилися їм перепони?
- Які саме?
- Хто їм допоміг?
- Чим закінчилася історія?

Хвилинка відпочинку

(Учні під музичний супровід кружляють у танку, немов сніжинки-балеринки.)

Самостійний запис казки-історії. Робота з чернетками

Редагування тексту

Прийом «Авторське крісло»

Учитель. Запрошую вас у авторське крісло, щоб розповісти власну історію.

Зразок

У матусі-хмари було безліч доньок-сніжинок. Вони прикрашали землю мереживом, укривали білими намітками дерева та хатки. Усі вони були різні, але дуже схожі між собою. Одні — немов сріблясті зірочки, інші — схожі на легесенькі пушинки. А дві близнючки видалися, немов балеринки.

Одного разу їх покликала на бал Снігова Королева. Але темні сутінки перешкоджали їм потрапити на свято. Та красуні звернулися до вітерцю по допомогу. Дмукнув вітерець і вмить переніс балеринок до крижаного палацу.

Як зраділи близнючки! Вони кружляли найкраще та радували око всіх, хто милувався цього вечора снігопадом!

VI. Підбиття підсумків уроку

- Чи сподобалося на уроці працювати над сторітелінгом?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Які почуття викликали розказані історії?
- Чого вони навчають?
- Чи вдалося побачити незвичайне в буденному?

Калина під моїм вікном

Написання твору-опису

Мета: розвивати зв'язне мовлення учнів, учити будувати зв'язне висловлювання на основі власних спостережень, формувати вміння добирати виразні мовні засоби під час складання зв'язного висловлювання; розвивати критичне мислення, уміння чітко висловлюватися; розвивати пізнавальний інтерес, фантазію і творчу уяву, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати вміння бачити прекрасне в буденному.

Обладнання: записи на дошці, відповідно оформлений кубик, малюнки та фотографії калини в різні пори року, довідкова література, презентація, відеоматеріали, музичний супровід.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Учитель. Дзвінок настирний розпочав урок,
Та загляда у клас калиновий вінок.
Він нас творити закликає,
Роботу розпочать благає.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

Учитель. Чи любите ви спостерігати за природою?
— А чи хотіли б навчитися передавати її красу та ваше сприйняття словами та влучними виразами?

III. Визначення теми, завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. То що, на вашу думку, ми робитимемо на уроці розвитку зв'язного мовлення?

— Так, тема уроку — складання опису на основі власних спостережень. Ми будемо авторами та спробуємо скласти цікавий опис, поділимося ним з однокласниками.

— Які вміння ми формуватимемо під час написання власного твору?

— Які ваші очікування від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:
Твори, працуй, старайся!
Навколо роззирайся!
Красу навкруг спостерігай,
У творі її передавай!

IV. Підготовча робота до складання історії

Розгадування загадок

Учитель. А про що писатимемо твір, ви дізнаєтеся, коли відгадаєте загадку:

У вінку зеленолистім,
У червоному намисті
Видивляється у воду
На свою хорошу вроду.
Зачаровує красою мати-Україна,
Наче в лузі червоніє пишная... (калина).

За хатою в садочку
У зеленому віночку
Та в червоних намистах
Стала пава молода.
І збігаються всі діти,
Щоб на неї поглядіти.
За намисто кожен — смик —
Та й укине на язик. (калина)

— Які вислови допомогли здогадатися, що це калина?
— У прямому чи переносному значенні вони вжиті?

Перегляд відеосюжету про калину в різні пори року

Учитель. Перегляньте відеосюжет. Спробуйте відчувати, на що схожа калина, які почуття вона у вас викликає?

Інформація від членів природничого бюро

Калина — рід рослин родини адоксових. Налічує приблизно 150—175 видів. Вологолюбна рослина. Але росте і в лузі, і в полі.

Калина — символ життя, крові, вогню. Деякі дослідники пов'язують її назву із сонцем, жаром, паланням. Калина часто відіграє роль світового дерева, на вершечку якого птахи їдять ягоди та приносять людям вісті.

Калина символізує материнство: кущ — сама мати; цвіт, ягідки — діти. Це також уособлення дому, батьків, усього рідного. Калина — український символ позачасового єднання народу: живих із тими, що відійшли в потойбіччя, і тими, хто ще чекають на своє народження.

Калина уособлює й саму Україну. Як символ Батьківщини вона «проросла» в гімні січових стрільців.

Калину називають одвічним символом України. В одному з прислів'їв ідеться: «Без верби й калини нема України», підкреслюючи тим самим значущість для нашого народу цих двох рослин, які за довгі століття стали вірними супутниками людини. Існує кілька легенд про символізм і походження назви калини. Ось одна з них.

В одному селі жили хлопець і дівчина. Вони виросли разом і покохали одне одного. Одного разу покликав до себе батько хлопця, старий козак, і сказав: «Сину, прийшла пора тобі віддати належне, піти захисником рідного краю. Показакуй, а коли повернешся — зіграємо весілля». Минув рік, потім ще один і ще... Хлопець не повертався. На четвертий рік навесні на село налетіла татарська орда. Люди захищалися, як могли, боролися з усіх сил. Серед них був і старий козак — батько хлопця. І ось несподівано з натовпу татар з'явився мужній воїн. Старий козак підняв шаблю і несподівано застиг — він упізнав у воїні свого сина. «Як міг ти, сину мій, стати зрадником і привести чужинців у своє село?» — мовив приголомшений батько. «А що б я мав, залишаючись козаком?» — відповідав син. Боляче поранили синівські слова старе серце батька. Не зміг він винести зради і підняв шаблю. Однак син виявився спритнішим... Із будинку вибігла дівчина, вона впізнала свого коханого. Але, побачивши його в чужинському одязі і поруч — мертвого старого козака, вона все зрозуміла. Хлопець сказав, що повернувся за нею: «Ходімо зі мною, я так поспішав до тебе! Ти будеш у мене в золоті, у шовках ходити, оксамитом огортатися, самоцвітам радіти!». Дівчина відмовилася, і воїн наказав чужинцям застосувати силу. «Жодна рука не торкнеться мене!

Я належу рідній землі і вона мене захистить, а тебе — проклинаю, зраднику!» — вигукнула дівчина. У люті воїн заніс шаблю над головою і раптом застиг: дівчина перетворилася на кущ із білими запашними китицями квітів, красивими й невинно чистими. У люті він знову махнув шаблею, а кущ лише злегка похитнувся і знову приріс до кореня — лише замість білих квіток, немов краплі крові, заблищали червоні кетяги ягід. А листя тихенько шелестіло: «Проклинаю, проклинаю...».

Цей кущ і назвали ім'ям дівчини — Калина. У калини гіркі ягоди, як і доля дівчини. Але вони живлять, дають силу і здоров'я тим, хто любить і шанує рідну землю. Здавна без калини не обходився жоден весільний обряд або обряд, пов'язаний із народженням дитини. Гілочка червоної калини символізувала здоров'я, красу, рідну землю. Для нашого народу калина — це й оберіг, і цінні ліки. Якщо говорити про лікувальні властивості калини, то вони дійсно унікальні. Різні частини цієї рослини — кора, ягоди, квіти, гілки, кісточки — усі цілющі.

V. Основна частина уроку. Складання твору

Прийом «Кубування». Ознайомлення учнів

Учитель. У моїх руках кубик, який допоможе застосувати прийом кубування. Кожна грань має свої колір і завдання. Завдання побудовані з наростанням складності — від простішого до складнішого — і спрямовані на поліпшення вашого сприйняття. Ви працюватимете з чернетками — записуватимете відповіді до завдань, що ставитиме кубик. Із кожною гранню робота триватиме 2—3 хвилини. Записуйте те, що спаде вам на думку, реченнями або окремими словами. Потім ваші записи ви використаєте у творі.

Застосування прийому «Кубування»

Грань 1 «Опиши це»

— Опишіть калину, якою ви її бачили.

— Як вона виглядає?

Грань 2 «Порівняй це»

— Запишіть, на що схожа калина, її кущ?

— Що вона вам нагадує?

Грань 3 «Установіть асоціації»

- Про що змушує задуматися згадка про калину?
- Які образи виникають, коли ви її бачите?

Грань 4 «Проаналізуй це»

- Запишіть, де і як росте калина.
- Де ви на неї натрапляли?

Грань 5 «Застосування»

- Запишіть, де ви могли б використати калину, її кетяги?
- Як можна її застосувати?

Грань 6 «За» і «проти»

- Чому українці шанують калину?

Ознайомлення з планом і робочими матеріалами

Орієнтовний план

1. Яка це рослина?	Невисокий, але пишний кущ; різьблене листя
2. Де вона любить рости?	Вологі місця, у лузі, лісі, поблизу хати
3. Яка калина навесні?	Запашний цвіт, білі суцвіття, наче наречена, немов дівчина в білій хустині
4. Яка вона восени та взимку?	Важкі кетяги, налиті соком; палахкотять, немов ліхтарики; кислувато-терпкі ягоди
5. За що люди люблять і шанують калину?	Лікувальні властивості; врода

Орфографічна хвилинка

Учитель. Зверніть увагу на правопис цих слів (напис на дошці).
Вживайте їх у творі безпомилково:

[терпкі темно-зелене
червоні сніжно-білі
кетяги смарагдове

Словникова робота

Кетяг — пучок ягід або квітів на одній гілці, стеблині; китиця, гроно.

Смарагд — дорогоцінний камінь трав'янисто-зеленого кольору.

Фізкультхвилинка під аудіосупровід

Ой є в лісі калина,
 Ой є в лісі калина. (Пружинка.)
 Калина, калина,
 Комарики-дзюбрики, калина. (Колупалочка.)
 Там стояла дівчина,
 Там стояла дівчина. (Кружляють.)
 Калина, калина,
 Комарики-дзюбрики, калина. (Колупалочка.)
 Цвіт-калину ламала,
 Цвіт-калину ламала. (Рухи, які імітують ламання калини.)
 Ламала, ламала,
 Комарики-дзюбрики, калина. (Колупалочка.)
 Та в пучечки в'язала,
 Та в пучечки в'язала. (Рухи, які імітують в'язання калини.)
 В'язала, в'язала,
 Комарики-дзюбрики, калина. (Колупалочка.)

Самостійний запис казки-історії. Робота з чернетками та власними напрацьованими матеріалами

Учитель. Працюйте відповідно до пам'ятки (додаток на с. 132).

Редагування тексту

Прийом «Авторське крісло»

Учитель. Запрошую вас в авторське крісло, щоб зачитати власний твір.

Зразок

Калина під моїм вікном

Біля нашої хати притулився кущ калини. Це невисокий, але пишний кущ. Росте на вологих місцях. Навесні вона зацвітає запашним білим цвітом. Восени важкі грона калини червоніють, ягоди наливаються цілющим соком. Калину здавна шанують і люблять люди за її красу та лікувальні властивості.

Калина

Калина — дуже красива рослина. Це стрункий кущ, із багатьма тонкими гілками, що тягнуться до неба. Із приходом весняного

тепла калина вся вкривається білими суцвіттями-парасольками. У її смарагдовому різьбленому листі плутається вітерець.

Стигли ягоди калини схожі на яскраві краплини крові, тому в традиції українського народу вони символізують силу життя.

Калина трохи кисла та терпкувата на смак. Із неї готують смачне варення й компот.

Калину здавна люблять і шанують за лікувальні властивості та вроду.

Калина — символ України

Українці споконвіку любили калину. Садили її біля хати, у садку, над річкою, у полі. Калина любить сонце й українські землі.

Стоїть серед поля розлогий кущ калини. Під кущем трава зеленіє. Пташки між гіллям щебечуть. Багряне листя ввібрало всю красу осені. Ще більше милують око ягоди. Червоні кетяги, вкриті краплинами роси, аж горять на сонці. Калина, мов дівчина-красуня, ніжна та чарівна. Дивишся на неї і милуєшся.

Про червону калину складено чимало пісень. Із нею порівнюють не лише дівчину, а й Україну. Калина — це символ України.

Калина

На невеликій галявині тінистого лісу росте ніжна красуня, символ рідної землі — калина. Осінь зробила її листя багряним. Червоні кетяги прикрашають калину.

Сонячними ранками вони вкриваються краплинками роси та виблискують на сонці, як намистинки чарівні. Ніжний, яскравий образ калини, де б вона не росла, завжди милує очі.

VI. Підбиття підсумків уроку

Складання сенкани

Калина

Розкішна, чепурна

Біліє, червоніє і горить,

Лікує від недуг вона

Родинний оберіг

Підсумкова бесіда

- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Чого ви навчилися?
- Чи допоміг прийом кубування?

Пам'ятка для створення казки

1. Контролювати своє письмо.
 2. Стежити за каліграфією та орфографією.
 3. Звертатися до таблиці з'єднань літер.
 4. Звертати увагу на правопис слів у словничку.
 5. Пам'ятати, що кожна частина твору починається з абзацу.
 6. Зачин і кінцівка можуть складатися навіть з одного речення.
- А основна частина повинна бути поширеною.

4

клас

Уроки
з використанням
технологій
сторітеллінг
і буктрейлер

Рекламне агентство нашого класу

Складання історії за власним задумом із використанням прислівників

Мета: засвоїти правопис прислівників; розвивати зв'язне мовлення учнів, учити будувати зв'язне висловлювання за власним задумом, формувати вміння добирати виразні мовні засоби під час складання зв'язного висловлювання, розвивати критичне мислення, пізнавальний інтерес, фантазію і творчу уяву, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати вміння бачити прекрасне в буденному.

Обладнання: записи на дошці, опорна таблиця, фігурки LEGO, презентація, відеоматеріали, музичний супровід.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Учитель. Уже дзвінок нам дав сигнал,

І на урок він нас покликав.

Отож часу не витрачаймо,

Роботу швидше починаймо.

— А роботи в нас сьогодні чимало. Тому сьогодні нам потрібно (девіз уроку написано на дошці):

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати,

Дружно та плідно працювати.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

— Сьогодні на урок до нас завітали ваші улюблені іграшки — герої LEGO. Як ви вважаєте, навіщо? (Відповіді учнів.)

III. Визначення теми й завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Сьогодні ми з вами станемо працівниками рекламного агентства «4 + Б».

Наше завдання — скласти рекламну історію про героїв LEGO City із використанням таких прислівників: влітку, взимку, щоденно, вдень, вранці, вправо, вліво, ввечері, вперед, назад, попереду, щогодини, щотижня.

IV. Підготовча робота перед складанням історії

Робота зі створення образів героїв

— Кожен вибирає героя LEGO City й описує його.

— Якими бувають рекламні історії? (Короткі, мають захопливий сюжет, фантастичні, цікаві, кумедні, смішні, повчальні, несподівані.)

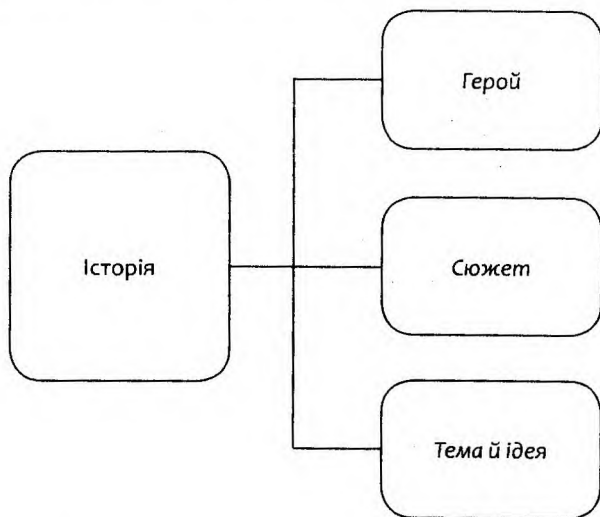
Словникова робота

Прислівники, які вам потрібно використати, записано на дошці. (Влітку, взимку, щоденно, вдень, вранці, вправо, вліво, ввечері, вперед, назад, попереду щогодини, щотижня.)

V. Основна частина уроку. Складання історії за власним задумом

Повторення структури тексту. Робота за опорною таблицею

Складові частини історії

Складання речень за запитаннями

Пропоную дати відповіді на запитання із використанням тих персонажів і героїв, яких ви самі вибрали. Користуйтеся картою-підказкою (додаток на с. 138), яка є у вас на партах.

Хвилинка відпочинку. Відеоролик LEGO City

Самостійний запис рекламної історії. Робота з чернетками

Отже, працює рекламне агентство «4 + Б». Почніть писати просто зараз!

Редагування тексту

Прийом «Авторське крісло»

— Запрошую вас в авторське крісло, щоб представити власну історію.

Зачитування написаних рекламних історій

У LEGO City жив поліцейський Спаркс. Він улітку і взимку завжди їздив на своєму автомобілі. Щоденно працював на дорозі, стоячи посередині, перевіряв усіх водіїв, чи знають вони правила дорожнього руху. Удень Спаркс приходив до дітей у школу й учив їх, що трамвай потрібно переходити спереду, а інші види транспорту — ззаду. Увечері він сідав у свій автомобіль і їздив уперед, назад, управо, уліво, патрулюючи вулиці LEGO City. За це жителі міста дуже любили та поважали поліцейського Спаркса та щогодини дякували йому за мир і спокій.

VI. Підбиття підсумків уроку

- Чи сподобалося на уроці працювати в рекламному агентстві?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- Які почуття викликали розказані історії?
- Чого вони навчають?
- Чи вдалося побачити незвичайне в буденному?

Додаток

Картка-підказка

Експозиція. Жив _____

Де? Коли? Скільки часу? Із ким?

Зав'язка. Одного разу _____

Що раптом трапилося? Приїхав друг, налетіла буря, упав стілець, прийшла звістка тощо.

Розвиток подій. _____

Перерахуйте всі події, які будуть описані. Подумайте, які емоції мають у цей час відчувати слухачі. Напишіть, як змінювався герой протягом історії.

Кульмінація. _____

Напишіть, яка подія стала головною (вирішальною) для героя.

Розв'язка. _____

Напишіть, чим усе завершилося. Як змінився герой, що він зрозумів, що робитиме далі?

Висновок. _____

Чого нас учить ця історія? Мораль, теорія, визначення тощо.

Що таке щастя

Написання есе за технологією кубування

Мета: учити учнів складати есе під керівництвом учителя, учити відрізняти його від тексту-опису й тексту-розповіді, визначити істотні ознаки есе, учити писати есе під керівництвом учителя; розвивати зв'язне мовлення учнів, уміння формулювати власну думку, чітко висловлюватися; розвивати вміння висловлювати власну думку, обґрунтовувати її, виражати своє ставлення до предмета висловлювання, виховувати любов до близьких; виховувати увагу й повагу одне до одного, до мовленого слова, розширювати уявлення учнів про те, що кожна людина — творець власного щастя; викликати бажання дарувати щастя іншим; виховувати старанність, наполегливість.

Обладнання: аркуші паперу, олівці, мультимедійна презентація, музичне оформлення.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного настрою

Слухання вірша

Всі сідайте, діти, тихо,
Домовляймося — не шуміти,
Руку гарно піднімати
І знання мерщій хапати.
Щоб не було нам мороки, —
Всі готові до уроку?
Тож гаразд, часу не гаймо,
І урок розпочинаймо.

II. Мотивація навчальної діяльності

Вправа «Мікрофон»

— На сьогоднішній урок ми візьмемо старанність, охайність, спостережливість, працьовитість, доброзичливість, товариськість, спритність, гарний настрій.

Ознайомлення з девізом уроку

— А працюватимемо ми під гаслом:

Не дрімати, не лежати,
Лише думати та міркувати,
Твори гарно писати.

III. Актуалізація опорних знань учнів

Учитель. Розшифруйте слово, яке ви бачите на дошці. Згадаєтеся, яка тема уроку. (На дошці — картка зі словом (додаток 1 на с. 144).)

Бесіда

— А що таке щастя? Мабуть, немає такої людини серед нас, якій не бажали щастя. Спробуймо сьогодні з'ясувати:

— що таке щастя?

— Від чого воно залежить?

— Чи потрібно воно людині?

Тема нашого уроку — складання тексту-есе «Що таке щастя?». Пропоную для початку звернутися до тлумачного словника. Яке ж значення має слово «щастя»?

Щастя — це задоволення життям, безмежна радість, успіх.

Перегляд слайдів

Щастя

Щастя — це вічна дорога земна,

Щастя — це літо, зима і весна,

Щастя — це сонце, злива і сніг,

Щастя — це пісню ділити на всіх.

Щастя — це віра в добро і любов,

Щастя — це музика вільних дібров,

Щастя — це друзі і рідний твій дім.

Щастя — це світ, подарований всім.

Гра «Збери слово»

Робота в групах, парах

— У кожного на парті є розсіпані пазли (додаток 2 на с. 144).

— Складіть із них геометричну фігуру й дізнаєтеся, коли людина почувається щасливою.

— Які слова та вислови у вас утворилися?

1. Здоров'я.
2. Мир на Землі.
3. Дружна сім'я.
4. Вірні друзі.
5. Любов.
6. Улюблена справа.
7. Мрії.

— Отже, коли ж людина почуває себе щасливою? (Створити на дошці павутинку з утворених слів до слова «щастя».)

Робота над казкою «Щастя»

Послухайте казку «Щастя» і спробуйте дати відповідь на запитання: коли ще людина почуває себе щасливою?

Про щастя

Пишно вбралось однієї неділі Щастя, адже вирішило відвідати людей. Постукало в перші ворота.

— Хто там? — запитав перший господар.

— Щастя, — відповіло Щастя.

— Чудово! Йди-но сюди, я тебе з'їм.

З'їв чоловік Щастя і був щасливий. Постукало Щастя у другі ворота.

— Хто там? — запитав другий господар.

— Щастя, — відповіло Щастя.

— Чудово! Йди-но сюди, я тебе вип'ю!

Випив чоловік Щастя і був щасливий. Постукало Щастя у треті ворота.

— Хто там? — запитав третій господар.

— Щастя, — відповіло Щастя.

— Чудово! Йди-но сюди, я посаджу тебе в клітку.

Посадив чоловік Щастя в клітку і був щасливий. Постукало Щастя у четверті ворота.

— Хто там? — запитав четвертий господар.

— Щастя, — відповіло Щастя.

- Чудово! Йди-но сюди, я тебе подарую.
- І подарував чоловік Щастя своєму приятелеві і був щасливий... І Щастя було щасливе.
- Від чого ж Щастя було щасливим?
- Коли ще людина почувається щасливою?
- (Доповнюємо запис — дарувати іншим радість.)
- Велике щастя — дарувати радість іншим.**

Гра «Модель щасливого життя»

Учитель. Побудуйте модель свого щастя з набору картинок.
(У кожного учня на парті аркуш паперу та набір картинок (додаток 3 на с. 145).)

Фізкультхвилинка під супровід пісні «100% щастя»

IV. Підготовка до написання есе

Стратегія «Кубування»

(Учитель проводить учнів через процес «кубування», пропонує викласти думки усно.)

Завітав сьогодні в клас
На урок знову до вас
Кубик, діти, не простий,
Кубик, діти, чарівний.
Він доріжку прокладає,
Знання наші перевіряє.

Учитель. Увага! Аналізуємо знання «Чарівного кубика».

- Які види текстів ви знаєте?
- Будова есе — це...
- Що таке есе, із яким ми ознайомились у 3 класі?
- Яка відмінність есе від інших видів текстів?

V. Спроба написання власного твору. Написання есе «Що таке щастя?»

Схилились голівки до праці мерщій,
Ти всі перешкоди здолати зумій,

Працюй наполегливо, швидко, старанно,
Щоб кожна хвилина не втратилась марно.

Самостійна робота учнів
Індивідуальна допомога учням із низьким рівнем навчаль-
них досягнень

VI. Перевірка виконаної роботи
Самоперевірка

Зачитування 2—3 робіт

VII. Підбиття підсумків уроку

- Що найбільше сподобалося на уроці?
- Яке завдання було виконувати найскладніше?
- А найбільше щастя для людини — це робити щасливими інших. Я бажаю вам досягти справжнього людського щастя. Нехай кожному з вас воно усміхнеться. Будьте щасливі!

А для щастя треба зовсім небагато:
Сонце, зорі, небо та весела хата.
А у хаті — рідні, друзі, мама й тато,
Щоб любов і радість там жила крилата.
Щоб були стосунки в сім'ях добрі, щирі.
І зростали дітки в злагоді та мирі.

Асцтя

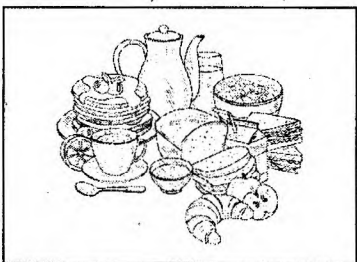
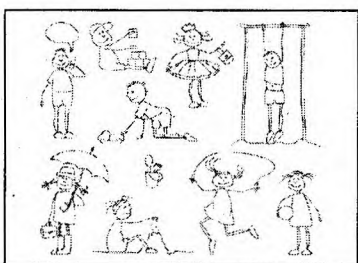
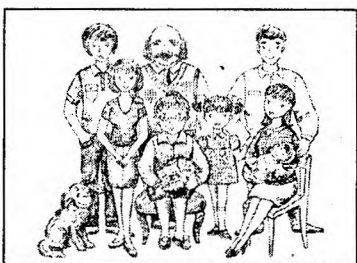
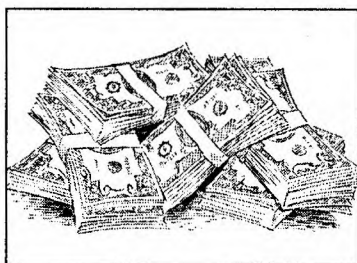
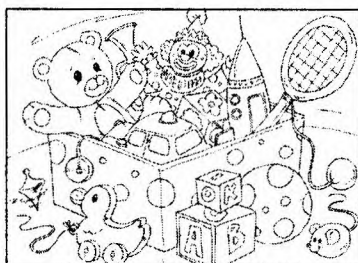
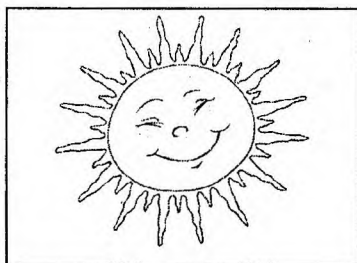
Додаток 1

Додаток 2

Здоров'я	Мир на Землі
Дружна сім'я	Вірні друзі
Любов	Мрії
Улюблена справа	

Додаток 3

Добро творити просто...

Написання есе за технологією кубування

Мета: розповісти учням, що таке моральна категорія «добро»; розвивати мовлення учнів, збагачувати їхню мову новими словами; учити міркувати, фантазувати, складати зв'язну розповідь; виховувати в учнів доброту, щирість, повагу до людей, а також протидію всьому негативному, що втілює зло; формувати переконання, що творити добро — необхідний елемент поведінки вихованої людини.

Обладнання: приказки та прислів'я про добро, вислови відомих людей про доброту, уявний мікрофон, план у вигляді пелюсток.

Прислів'я

1. Дорогу, вибираючи круту, іди і сій — сій доброту.
2. Добре діло роби сміло.
3. Робиш добро — не кайся, робиш зло — зла і сподівайся.
4. Хто людям добра бажає, той і собі має.
5. Роби добро — добро і тобі буде.
6. Світ не без добрих людей.
7. Добрі справи — від добрих людей.
8. Злість до добра не доводить.
9. Доброму всюди добре.
10. Робиш зло — на добро не сподівайся.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Привітання

Учитель. Любі діти, у наш клас

Завітали гості щирі.

Привітаймо в добрий час

Гостей усмішкою й миром.

Учні. Добрий день нам!

Добрий день вам!

Добрий день усім!

Вправа «Дві торбинки» (емоційне налаштування на урок)

— Із яким настроєм ви прийшли на урок? Що відчуваєте? (Радість, віру в себе, задоволення, щастя, гордість, ніжність, тривою, сум, гнів, розчарування, сором, страх...)

— У дорогу люди завжди беруть із собою торбинку. У мене теж є дві торбинки. У темну торбинку я заберу весь ваш смуток, біль, страх, розчарування, а теплу, жовтогарячу відкрию і подарую вам радість, піднесення, інтерес, захоплення, добро.

— Сподіваюся, що ці приємні почуття дійдуть до ваших сердець і здійсняться всі ваші сподівання.

II. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

— Завдання сьогоднішнього уроку розвитку зв'язного мовлення — скласти й записати твір есе.

Вправа «Очікування»

— Що ви очікуєте від уроку? (Буде цікавим, навчальним, творчим, продуктивним, добрим.)

— А якими будете ви?

- уважними;
- розумними;
- активними;
- працьовитими;
- дисциплінованими.

Оголошення теми уроку

Повідомлення про есе

Есе — це начерк, невеликий за обсягом твір, у якому є висловлення власної думки про якийсь предмет, свої відчуття, ставлення до світу. Поміркуйте, для чого вам потрібно вчитися складати такі тексти? (Реалії сучасного життя вимагають від кожної людини грамотно висловлювати власні думки, аргументувати їх, обстоювати власну позицію.)

Визначення теми есе. Прийом «Кубування»

— Бачу у ваших очах запитання: про що писатимемо есе? Допоможе знайти відповідь куб.

— Працюватимемо в групах. Об'єднайтеся в четвірки. Пам'ятайте про злагоджену роботу групи, уміння вислухати кожного.

— Домовтеся, хто робитиме записи. Я озвучу 5 підказок. Ваше завдання: здогадатися, про що йдеться, і свої припущення записати.

Підказка 1. Ця риса людини врятує світ.

Підказка 2. Така людина завжди допоможе.

Підказка 3. Синонім до слова милосердя.

Підказка 4. Антонім до слова зло.

Підказка 5. Доброзичливість.

— Отже, ми напишемо есе з теми «Добро».

Гра «Прочитай слово»

— Яке слово заховалося в таблиці? (Запис на дошці.)

Т О Р А Д Б О

— Воно нам буде потрібне сьогодні на уроці, адже і тема нашого уроку звучить так: «Добро твориться просто». Сьогодні ми поговоримо про добро, про те, як воно народжується і хто його творець; про те, як прекрасно та корисно творити добро.

Врятує світ краса —

Завжди так говорили.

Тепер врятує світ лиш доброта.

Бо однієї вже краси занадто мало.

Бо стільки всюди зла — людина вже не та.

Тож, люди, на землі

Спішіть добро творити,

Щоб нам не згинуту у морі зла,

Щоб кожен міг серед краси прожити

У царстві справедливості й добра.

Іван Драч

Ознайомлення з планом

— Сьогодні на уроці ми будемо і філософами, і письменниками, і акторами, і чарівниками.

А працюватимемо за таким планом:

Словникова робота

Бесіда

Суперечка

Фантазування

Складання колективного твору

Творча робота в групах

Слухання вірша

Узагальнення зробленого

III. Актуалізація опорних знань

Правила написання есе

— Для написання есе потрібно пройти 4 етапи (додаток 1 на с. 154).

Словникова робота

— Із давніх-давен у слово вірили, перед ним благоговіли, від нього ніяковіли. Були слова, якими проклинали, бажали зла. І чогось цих слів стає в нашому житті більше і більше.

— А слово «добро» — як промінчик сонця в сьогодніні.

— Перед вами — слова. Якою частиною мови вони виражені? (Додаток 2 на с. 154.)

— Що ще можна про них сказати? (Вони спільнокореневі.)

— Який корінь цих слів? (Добр.)

— Від якого слова вони утворилися? (Добро.)

Бесіда про добро

— Чи можна доторкнутися до добра?

— Чи можна його покуштувати?

— Чи можна понюхати?

Отже, це категорія не матеріальна, а духовна. Вона перебуває поруч із такими поняттями, як дух, душа.

— А як ви розумієте, що таке добро? (Добра справа, учинок, щось приємне.)

— Якщо уявити добро у вигляді музики, якою вона буде?

— Яким би кольором ви намалювали добро?

— Що є протилежністю добра?

— Чого більше в сучасному світі — добра чи зла?

Отже, добро — це духовна категорія, її не можна торкнутися, понюхати, посмакувати. Добро можна лише відчути: це ласкаве слово, добре, ніжне ставлення, готовність допомогти в скрутну хвилину, це любов до навколишнього світу. Це те, що змушує нас радіти, любити, співчувати.

Складання асоціативного куца «Добро»

— Які асоціації у вас виникають, коли чуєте це слово?

— Слово «добро» виступає в ролі магніту. Притягує до себе слова, без яких не може існувати. З'єднайте слова за допомогою стрілочок, які тягнуться до слова «добро». (Додаток 3 на с. 154.)

— Ви правильно з'єднали слова, добро не може існувати без любові, допомоги, сердечності.

— А зараз послухайте суперечку двох дітей про добро та скажіть, хто правий.

Посперечаємося (зачитує учитель)

Хлопчик. Добро — колективне.

Дівчинка. Ні, Вітю! Це мама!

Хлопчик. Це печиво та шоколад!

Дівчинка. Я кажу, що мама й бабуса!

Хлопчик. А я кажу, що велосипед!

Дівчинка. Та скільки тобі, Вітю, говорити, що це мама, тато, бабуса, дідусь!

— Хто правий? Чому?

Пофантазуємо. Технологія «Мікрофон»

— Заплющте очі й уявіть, як виглядає добро. (Добро — це ласка, добра людина, добрі, теплі руки, котик, собачка, злагода, мир, веселка, мама, родина, сонце.)

— А ще — це почуття, яке виражає людина, коли вона щаслива, це коли робиш добро іншим.

Складання твору

— А зараз ми спробуємо скласти колективний твір із теми «Добро твориться просто...»

IV. Підготовча робота до написання твору і його запис

Повторення частин тексту

— Із яких частин складається текст? (Зачин, основна частина, кінцівка.)

— Як пишеться кожна частина? (З абзацу.)

Усне колективне складання твору

Учитель. Погляньте на дошку. На що схожий наш асоціативний кущ про добро? А народна мудрість говорить: «Добро, що сонце».

— Як ви розумієте цей вислів? (Добро, як і сонечко, дарує нам тепло, радість, ласку.)

— Чи можна це прислів'я записати в зачин?

— Із чого народжується добро? (Із любові й поваги.)

Учитель. Ми сказали, що добро — це сонце.

— А що робить сонце, а разом із ним і добро? (Усіх осяває своїми промінчиками.)

— І що ж дарує кожний промінчик людям? (Тепло, увагу, турботу.)

Учитель. Виходить, що промінчик чарівний.

— Що ж він може ще зробити? (Побороти зло, розбудити почуття, зігріти холодні серця.)

Учитель. Ви переконалися, що промінчики мають велику силу? Я вважаю, що це велике щастя, коли не гасне в серці людини сонце доброти.

— А ви згодні зі мною? То запам'ятайте це речення. (Це велике щастя, коли не гасне в серці людини сонце доброти.)

— А тепер відшукайте на плакатах кінцівку нашого твору, прочитайте її. (Дорогу, вибираючи круту, іди і сій — сій доброту.)

3. Усне повторення складеного твору учнями
— Хто бажає розказати складений нами твір?

V. Фізкультхвилинка

Запис твору (диференційовано)

Зачитування записаних творів

Бесіда

- До чого закликає кінцівка нашого твору?
— Що означає вираз «бути добрим»? (Уміти співчувати всім, любити всіх, приходити на допомогу...)

VI. Закріплення знань

Інтерактивна модель «Акваріум»

(Кожна група отримує запитання, яке слід обговорити вголос, висловити міркування, дійти спільної думки та зробити висновок.)

- Група 1 — на вашу думку, яких людей більше — добрих чи злих?
Група 2 — ви зустрічали добрих людей? Назвіть їх.
Група 3 — чи вмієте ви бути добрими?
Група 4 — а ви б хотіли бути чарівниками? Чому?

Робота з прислів'ями та висловами (робота в групах)

- а) Складіть зі слів прислів'я про добро і поясніть його.
б) Який вислів найбільше вразив? (Технологія «Вибери позицію».)

Слухання вірша

Добрим бути так непросто,
Добро не залежить від зросту.
Добро виростає із серця,
Його не збереш у відерце.

Так, потрібно добрим, добрим бути,
Одне одного в біді, щоб не забути.

І земля закрутиться скоріше,
Коли будемо з тобою ми добріші.

Бо добро з роками не старіє,
Бо добро від холоду зігріє.
А якщо воно, як сонце, світить,
То радіють і дорослі, й діти.

VII. Узагальнення і систематизація знань **Зачитування учнями записаних есе**

Складання сенкана

Добро
Добра людина
Сій і твори добро
Стань добрішим
Доброта, як сонце

VIII. Підбиття підсумків уроку

Рефлексія

1. Діяльнісний підсумок

— Що ми з вами встигли зробити?

2. Розвивальний підсумок

— Чого навчилися, у чому стали дорослішими та розумнішими.

3. Змістовний підсумок

— На які запитання змогли дати відповідь?

4. Емоційний підсумок

— Кому з учнів ви хотіли б подякувати за співпрацю, за конкретні вчинки, за хороші твори?

Вправа «Мозковий штурм»

— Як іншими словами можна було назвати тему сьогоднішнього уроку?

— Чи сподобався вам урок?

— Пропоную вам гру «П'ять речень»: п'ятьма реченнями скажіть, що нового ви дізналися на уроці.

Додаток 1

Етап 1	Збір інформації за проблемою
Етап 2	Аналіз інформації
Етап 3	Виявлення власної позиції
Етап 4	Викладання власної думки

Додаток 2

- Добро, добрість, доброта, добродій.
- Добрий, доброзичливий, добросердечний.
- Добріє, задобрив.
- Добре.

Додаток 3

Допомога
 Золото
 Гроші
 Милосердя
 Дорогоцінності
 Любов
 Сердечність
 Щирість
 Мир
 Багатство

ДОБРО

Чому потрібно турбуватися про птахів узимку

Складання твору з елементами міркування

Мета: Учити дітей складати твори з елементами міркування; формувати вміння висловлюватись на задану тему точно, коротко і в певній послідовності; формувати навички усного та писемного мовлення учнів; виробляти навички грамотного письма; збагачувати словниковий запас учнів; розвивати мовну пам'ять, мовлення школярів; виховувати естетичні смаки, турботливе ставлення до птахів.

Обладнання: малюнки зимувальних птахів, таблиці, зразки творів.

Хід уроку

І. Організаційний момент

Вправа «Очікування»

Учитель. Подумайте і скажіть, що ви очікуєте від нашого уроку?

(Урок наш повинен бути цікавим, навчальним, казковим, веселим, світлим, проблемним, творчим...)

— А ви на уроці якими повинні бути?

(Дисциплінованими, уважними, зібраними, активними, вправними, наполегливими, творчими...)

Якщо ви будете такими, то ми разом із вами створимо творчий і цікавий урок.

А працюватимемо під гаслом:

Щоб робота в нас кипіла,

Працювати будем:

Швидко! Дружно! Вміло!

Робота над загадкою

Влітку гарно так співають,

Всім нам душу звеселяють.

А ліси, поля, сади

Оберігають від біди.

Взимку їм біда, малята.

Треба їм допомагати.

- Про кого йдеться в загадці? (Про птахів.)
- Чому їм треба допомагати? (Відповіді учнів.)
- А яким птахам потрібна допомога взимку, окрім названих? (Синичкам, голубам, чижам, снігурам, сойкам.)

Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Що цікавого ви знаєте про зимувальних птахів?
- Чого найбільше бояться птахи взимку: голоду чи холоду?

Інформація від довідкового бюро

Учень 1. До нас на зиму з Півночі прилітають снігурі, чижі, чечітки. А такі пташки, як ворони, сороки, горобці, голуби, синиці залишаються в нас зимувати. Ці птахи потребують допомоги від дорослих і дітей.

Учень 2. Птахів можна підгодовувати насінням соняшника, гарбуза, кавуна, коноплі. Насіння краще подробити. Не можна давати пташкам смаженого насіння. Пташок також можна годувати крихтами хліба. Крихти чорного хліба шкідливі для них. Охоче птахи їдять сир, вершковий маргарин. Дятли й синиці люблять клювати несолоний жир і м'ясо.

Учень 3. Я хочу вам розповісти про те, що птахи можуть передбачати погоду.

- Синиця пищить — зиму віщить.
- Снігур заспівав — на хуртовину.
- Пугач кричить — на відлигу.
- Сорока під стріху лізе — на хуртовину.
- Ворони кричуть — до відлиги.
- Голуби воркують — буде тепло.

Повідомлення теми й мети уроку, мотивація навчальної діяльності

— Що повинні ми з вами робити, щоб полегшити життя птахам узимку?

— Що таке есе?

— Пригадаймо, із яких частин складається есе.

1. Вступ.

2. Аргументи.

Читання початку твору, записаного на дошці, та його аналіз

Як я турбуюся про птахів

Прийшла зима-білосніжка. Пухнастим снігом, мов ковдрою, вкрила вона землю. Надворі потріскує мороз, усе навкруги іскриться.

Чимало птахів зимують у нас. Важко живеться їм узимку. Дошкуляє пронизливий вітер і тріскучий мороз. Із кожним днем дедалі складніше знайти їжу...

Колективне складання плану

Орієнтовний план

1. Чимало зимують у нас.
2. Узимку птахи потерпають від голоду.
3. Допомога дітей пернатим друзям.
4. Вони сторицею віддячать вам улітку.

Повторення вивченого про будову тексту

Інтерактивна вправа «Мозковий штурм»

- Скажіть коротко все, про що вам нагадує слово «текст».
- Підсумуйте почуте й зробіть висновок.
- Яким може бути зачин у творі?
- А якими словами можна закінчити твір?

Усне складання твору учнями в групах

Презентація складених творів членами груп.

Орфографічна хвилинка (запис на дошці)

Білосніжка, надворі, беззахисних, потріскує, іскриться, дошкуляє, тріскучий, пронизливий.

Довідка: шкода беззахисних птахів, пташину їдальню, смачного, зерна, крихт із хліба, смачно поласували, великою зграєю.

Самостійне написання твору учнями

Індивідуальна робота з окремими учнями

Зачитування учнями складених творів і їх аналіз

Зразок 1

Мені дуже шкода цих беззахисних птахів. Тому я зробив би годівничку, щоб їм не було голодно і вони могли поласувати зерном і крихтами хліба. Наступного дня, тільки-но я насипав туди їжі, мої пернаті друзі відразу прилетіли до годівнички та смачно почали ласувати. Я щодня доглядав за птахами, адже впевнений, що прийде весна, і вони порадують нас своїм співом.

Зразок 2

Мені стало шкода голодних птахів і ми з татом зробили годівницю. Потім я насипала туди смачного зерна, крихт хліба та гречаної крупи. Із ласощами повісила на дерево пташину їдальню. Через кілька секунд прилетіла зграйка пташок і почала жадібно клювати їжу. Коли вони поласували, то почали весело щебетати.

Я впевнена, що коли настане весна, наші пернаті друзі віддячать нам своїм прекрасним співом і поїданням шкідливих комахок. У наших садах виродять гарні соковиті вишні, черешні, яблука та груші.

Зразок 3

Мені дуже захотілося допомогти пташкам. Я зробив їм годівницю і щодня насипав у пташину їдальню смачного зерна, крихт із хліба. Птахи злітали та починали смачно ласувати.

Настала весна. Пташки мені віддячили за допомогу своїм дуже красивим і веселим співом. Вони всю весну і літо поїдять шкідливих комах і приносять людям користь.

Діти, бережіть птахів, адже це наші найкращі друзі!

III. Підбиття підсумків уроку

Хвилинка-цікавинка «Чи знаєте ви, що...»

— Пара синиць з'їдає приблизно 3 тис. гусениць за день.

— За гніздовий період одна сім'я синиць здатна очистити від шкідників майже 40 яблунь.

— Сім'я горобців за період годівлі одного виводка знищує приблизно 3 тис. комах. А таких виводків буває 2—3 за весну й літо.

Мій улюблений журнал
Відгук з обґрунтуванням власної думки
про улюблений дитячий журнал
(з елементами технології буктрейлер)

Мета: учити складати розповідь з обґрунтуванням власної думки, будувати діалог; розвивати в учнів уміння розповідати, висловлювати й доводити власну думку в письмовій формі; виховувати інтерес до пізнання нового, читання дитячої преси.

Обладнання: виставка дитячих журналів.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Учитель. Яким ви хочете бачити наш урок?

(Цікавим, веселим, пізнавальним, науковим, творчим, пошуковим тощо).

Вступне слово вчителя

— Сьогодні в нас незвичайний урок.

— Чим ми займатимемося на уроці, я скажу пізніше, а зараз створімо девіз нашого уроку.

Сьогодні ми мислитимемо й міркуватимемо (малюю голову чоловічка),

дивитимемося й спостерігатимемо (малюю очі),

слухатимемо й прислухатимемося (малюю вушка),

розмовлятимемо й доводитимемо (малюю ротика),

говоритимемо, писатимемо, малюватимемо, танцюватимемо (домальовую руки та ноги).

— Ось такий вийшов у нас гарний чоловічок. Вам він подобається?

— Як ви вважаєте, який у нього настрій? Чому ви так думаєте?

— Я хочу, щоб і в нас сьогодні теж був такий настрій.

Слово вчителя

— Подивіться на виставку дитячих журналів і подумайте, про що йтиметься на нашому уроці. Прочитаймо тему уроку.

Ми складатимемо розповідь з теми «Мій улюблений дитячий журнал» з обґрунтуванням власної думки, тобто текст-роздум (есе).

II. Актуалізація опорних знань

Читання анаграм

Бесіда

— Розкажіть Чомучці, які значення може мати слово «журнал». (Класний журнал, журнал обліку відвідування та успішності, книжка чи зошит для систематичного записування про що-небудь, періодичне видання.)

— Чим він відрізняється від газети, книжки? (Видається періодично, систематично з року в рік, щомісяця друкуються нові твори, а не перевидається з тим самим змістом, як книжки.)

— Які дитячі журнали ви знаєте? («Барвінок», «Соняшник», «Пізнайко», «Веселочка», «Дивосвіт», «Словознайко», «Яблунька», «Малютко», «Журавлик» тощо.)

— Назвіть журнали, які представлені на нашій виставці.

— Які дитячі журнали передплачує ваша родина?

— А які ви брали в бібліотеці?

III. Оголошення теми й мети уроку

— Сьогодні на уроці ви розповісте про улюблені журнали, спробуєте довести, чому ви їх любите, а також напишете про це твір.

IV. Робота зі складання розповіді

Словникова робота

— Як ви розумієте значення слів «журнал», «рубрика», «редакція», «дописувач»?

— Прочитайте, яке тлумачення цих слів підготував вам Знайко.

Журнал — друковане видання у вигляді книжки, яке виходить через певний проміжок часу.

Рубрика — розділ у журналі.

Редакція — колектив людей, що готує журнал до друку.

Дописувач — людина, яка пише статті, повідомлення в газету чи журнал.

— Утворіть словосполучення (додаток 1 на с. 166)
Ілюстрації (які?)... (яскраві, різнокольорові);
матеріали (які?)... (цікаві, різноманітні);
журнал (який?)... (дитячий, новий);
новини (які?)... (повчальні, шкільні);
рубрика (яка?)... (найцікавіша, улюблена);
історії (які?)... (смішні, захопливі, жартівливі).

Бесіда для упорядкування матеріалу

- Який журнал є вашим улюбленим?
- Які його рубрики вам найбільше подобаються?
- Які з них ви любите читати найбільше?
- Що нового ви дізнаєтеся з журналів?

(У журналах учні знаходять те, чого немає у шкільних підручниках. Вони радують їх чудовими казками, оповіданнями, легендами, переказами, ознайомлюють із прикметами, прислів'ями, приказками, загадками, іграми.)

— Чи листуєтеся ви з редакцією журналів? Із якою метою? Хто вам допомагає?

— До журналу можна посилати власні казки, вірші, розповіді про себе, адресуючи їх у відповідну рубрику. Можна передавати вітання друзям із днем народження, знайомитись і листуватися з дітьми з інших куточків нашої Батьківщини, а також брати участь у різних конкурсах.

Складання діалогу «Який журнал тобі подобається?»

Діалог

- Який дитячий журнал ти найбільше любиш читати?
- Мені дуже подобається журнал «Барвінок». Його назвали ім'ям ніжної весняної квітки.
- А чим він тебе захоплює?
- На сторінках цього журналу є чимало цікавих рубрик. Він розвеселяє мене у хвилини смутку, підтримує, коли спіткає невдача. А ще розповідає, як виготовити різні іграшки, саморобки, веде у подорож у далекі країни, частує веселими оповіданнями та жартами.
- Чого вчить тебе «Барвінок»?

— Він учить пізнавати світ, його минуле та майбутнє, любити й шанувати батьків і родину, дбати про власне здоров'я, уникати небезпеки.

— Чи доводилося тобі бути дописувачем цього журналу?

— Так, я написав казку про свою улюблену іграшку і надіслав її на конкурс.

— Ти так цікаво розповів про свій улюблений журнал, що мені захотілося його прочитати.

— Прочитай обов'язково, ти не пошкодуєш. Я вірю, що він стане твоїм найкращим другом.

Робота з таблицею (додаток 2 на с. 166)

— Допишіть дієслова та прикметники до поданих іменників за зразком.

(Орієнтовні записи заповнення учнями таблиці.)

Прикметники	Іменники	Дієслова
Захопливе	оповідання	пробуджує
Повчальні	казки	навчають
Авторські	вірші	ознайомлюють
Складні	кросворди	зацікавлюють
Цікаві	загадки	учать
Гарні	ребуси	розвивають мислення
Красиві	малюнки	допомагають зрозуміти текст
Різні	конкурси	дають можливість позмагатися
Чудові	фотографії	відкривають красу довкілля

V. Складання усної розповіді «Чи читаєш ти „Барвінок”?» за планом (окремих речень, частин тексту)

Друже мій, читай «Барвінок»,

Передплачуй без вагань,

Двадцять вісім лиш сторінок,

А цікавинок, а знань!

В ньому, вічно молодому,

Все для нас — краси зразок.
Скільки віршиків у ньому!
А малюнків, а казок!

Що краса це барвінкова —
Знають юні і малі,
А духмяна рідна мова,
Рідні пахощі землі!

А мандрівки, а пригоди
Серед буднів, серед свят!
Ще й з любов'ю до природи,
До звірят і пташенят.

Знайдеш ти й веселі жарти,
Разом ми посміємось.
(Прочитати пильніше варто —
І впізнаєш ти когось!)

А ще хочу я, щоб знав ти,
Що між друзів твоїх
Барвінчата-космонавти —
Прочитаєш і про них.

Двадцять вісім лиш сторінок,
А цікавинок, а знань!
Друже мій, читай «Барвінок»,
Передплачуй без вагань.

Дмитро Білоус

Мій улюблений журнал

Я завжди з нетерпінням чекаю нового номера журналу «Барвінок». Мені він дуже подобається. У цьому журналі є багато не лише кольорових ілюстрацій, а й цікавих матеріалів. Це казки, вірші, загадки, ігри, конкурси з подарунками, легенди й перекази, які зацікавлять і фантазерів, і маленьких істориків, і поціновувачів казок.

Журнал «Барвінок» має чимало рубрик. Матеріали рубрики «Наш скарб — рідна мова» учать нас любити і знати рідну мову, боротися за її чистоту. Чимало цікавинок можна дізнатися з рубрики «Хто? Де? Коли? Чому? Як? Навіщо? Скільки?». Про смішні історії та повчальні шкільні новини я завжди прочитаю у «Веселому колі». У «Клубі Форвард» можна знайти для себе багато цікавого про футбол.

Найбільше мені подобається рубрика «З торбинки дядечка Запитальника». У ній розміщено чимало цікавого: крутиголовки, загадки, кросворди, шифрограми. Відповіді на них можна надіслати в редакцію журналу й отримати приз.

Цей журнал відчиняє нам двері у цікавий світ знань, умінь, доброти.

«Яблунька» — мій улюблений журнал

Мені дуже подобається журнал «Яблунька». Коли я відкриваю його, то із захопленням читаю різні казки, вірші, оповідання. Завжди з цікавістю роздивляюся малюнки. Вони надзвичайно яскраві та гарні. У журналі подано чимало ігрового матеріалу, загадок, кросвордів. А найбільше мені подобається виготовляти різні іграшки із саморобок, розміщених на його сторінках. А ще завдяки рубриці «Я шукаю друзів» я познайомилася з багатьма однолітками. Тепер ми листуємося.

Моєю улюбленою є рубрика «Вікно в природу». Із неї я дізнаюся багато нового й цікавого про життя рослин і тварин. Цими знаннями я можу із задоволенням поділитися зі своїми друзями на уроках природознавства.

Я дуже люблю цей журнал. Усім своїм знайомим і друзям я раджу передплатити й обов'язково читати його.

VI. Орфографічна підготовка

— Зверніть увагу, як пишуться такі слова й вислови (запис на дошці): журнал «Барвінок», редакція, рубрика, кросворд.

VII. Фізкультхвилинка

VIII. Самостійне написання твору учнями

— Як записуємо кожну частину тексту? (З абзацу.)

— Доберіть і запишіть назву твору.

— Самостійно запишіть розповідь про улюблений журнал, обґрунтуйте власну думку.

IX. Перевірка виконаної роботи

X. Зачитування одного—двох кращих творів

XI. Підбиття підсумків уроку

— Чи сподобався вам урок? Чим?

— Який журнал ви хотіли б прочитати після сьогоднішнього уроку?

— Чим він вас зацікавив?

Рекомендації юним читачам

— Передплатіть цікавий вам дитячий журнал або газету.

— Придбайте новий номер у газетному кіоску.

— Цікавтеся дитячою періодикою в бібліотеці.

— Систематично читайте дитячі журнали та газети.

XII. Домашнє завдання

Принести улюблений журнал. Скласти рекламу журналу.

Додаток 1

Ілюстрації (які?) _____
 Матеріали (які?) _____
 Журнал (який?) _____
 Новини (які?) _____
 Рубрика (яка?) _____
 Історії (які?) _____

Додаток 2

Прикметники	Іменники	Дієслова
Захопливе	оповідання	пробуджує
	казки	
	вірші	
	кросворди	
	загадки	
	ребуси	
	малюнки	
	конкурси	
	фотографії	

Пригоди весняного вітерцю

Складання історії «Пригоди весняного вітерцю» за власним задумом

Мета: розвивати зв'язне мовлення учнів, учити будувати зв'язне висловлювання за власним задумом, формувати вміння добирати виразні мовні засоби під час складання зв'язного висловлювання, розвивати критичне мислення, пізнавальний інтерес, фантазію і творчу уяву, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати вміння бачити прекрасне в буденному.

Обладнання: опорна таблиця, довідкова література, презентація, відеоматеріали, музичний супровід.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Я всміхнуся сонечку:

— Здрастуй, золоте!

Я всміхнуся квіточці:

— Хай вона цвіте!

Я всміхнуся дощику:

— Лийся, мов з відра!

Друзям усміхнуся,

Зичу їм добра!

Марія Познанська

— Щоб гарно працювати на уроці, усміхніться одне одному.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Бесіда

— Чи подобається вам слухати цікаві історії?

— А чи пробували ви самі їх складати?

— Сьогодні ви спробуєте власні сили у сторітеллінгу — складанні та розказуванні власних історій.

III. Визначення теми й завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

— А щоб дізнатися, про що буде історія, пропоную вам відгадати загадку.

Хоч без крил я, а літаю,
Вербі кіски розплітаю.
Погойдаю в лісі гілку,
Заколишу в квітці бджілку.
Якщо добре розлютити,
Можу шкоди наробити. (Вітер.)

— Яким ви його уявили, добрим чи лихим?

— Поясніть чому.

— Тема уроку — складання історії за власним задумом.
Ми уявимо себе письменниками та спробуємо скласти історію з теми «Пригоди весняного вітерецю».

— Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?

— Чого ви очікуєте від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:

Будь активним,
Фантазуй, уявляй,
Творчість і вміння свої розвивай!

IV. Підготовча робота до складання історії

Робота зі створення образів героїв

— Які зміни відбулись у неживій природі з настанням весни?

— Чи відрізняється зимовий вітер від весняного? Чим?

— Отже, головним героєм історії буде вітерець-пустунець.

— Чому так його називаємо?

— Що ми чуємо, коли повіває вітерець? (*Шепотіння, шелест.*)

— На що це схоже? (*Ніби він розмовляє.*)

— Подумайте, кого може зустріти вітерець-пустунець на своєму шляху?

— Що міг прошепестити? (*Годі спати. Прокидайся, весна наближається...*)

— Що цікавого міг побачити?

Інформація від членів природничого бюро

Виявляється, вітер має свій особистий день, свято, яке відзначають 15 червня. Ініціатором цього стали дві організації — Рада

з енергії вітрів і Європейська асоціація вітроенергетики. Навіщо вони зробили це? Для того, щоб привернути загальну увагу до потенціалу енергії, яку має вітер.

Вітер буває вертикальним. Однак через зміну траєкторії руху такий вітер дуже сильно втрачає у швидкості.

Є вітер-лікар — прохолодний свіжий морський бриз. А є й небіжчик — східний вітер з озера Селігер. Є кавуновий вітер, що дме на турецькому узбережжі Егейського моря, коли там дозрівають кавуни. Є і бабин вітер — слабкий камчатський, під час якого найкраще сушити одяг.

Завжди бажайте попутного вітру морякам і мандрівникам. І ніколи — стрибунам із трампліна! Зустрічний вітер створює перед гірськолижником повітряну подушку, що допомагає йому довше утриматися в повітрі та пролетіти більшу відстань.

Робота з образними засобами мовлення. Збагачення активного словника учнів

— Щоб розповідь була яскравою і цікавою, слід вживати порівняння, образні вислови, епітети.

Робота в групах

Група 1

Доберіть порівняння до слова «вітерець» (подих, свіжість тощо).

Група 2

Доберіть прикметники до слів «вітерець», «пустунець» (швидкий, лагідний, теплий, легкокрилий, грайливий, допитливий тощо).

Група 3

Доберіть дієслова до слів «вітерець», «пустунець» (кружляє, летить, мчить, повіває, танцює, поспішає, колише, шелестить, шарудить, розчісує, розмовляє, зриває, дує, трудиться тощо).

Ознайомлення з фразеологічними зворотами

Вітер у голові (гріє, свіще, посвістує тощо) — хто-небудь легковажний, несерйозний.

Прокатати з вітерцем — на великій швидкості.

Вправа з малюнками (додаток на с. 172)

Учитель. Яку роботу виконує вітер? (Надуває вітрила, допомагає тваринам орієнтуватися, допомагає літати повітряному змієві, переносить насіння рослин, розносить хмари та поливає дощем.)

**V. Основна частина уроку. Складання історії за власним задумом
Повторення структури тексту**

- Пригадаймо, із яких частин складається текст?
- Яку роль виконує кожна частина?

Складання речень за запитаннями

— Пропоную дати відповіді на запитання із використанням тих персонажів і героїв, яких ви самі уявили.

1. Де відбувалися події?
2. Кого побачив вітерець-пустунець?
3. Чим він зацікавився?
4. Що трапилося?
5. Як повівся вітерець-пустунець?
6. Хто їм допоміг?
7. Чим закінчилася історія?

Хвилинка відпочинку

Вітер віє нам в лице,
Захиталось деревце,
Вітерець все тихше, тихше,
Деревце все вище, вище.
Руки за голову ставимо сміло
І повертаємось вправо—вліво.
Двічі наліво, двічі направо
Зробимо чітко, діти, цю вправу.
Двічі наліво, двічі направо —
Будемо мати гарну поставу.

Самостійний запис казки-історії. Робота з чернетками

Редагування тексту

Прийом «Авторське крісло»

Учитель. Запрошую вас в авторське крісло, щоб розповісти власну історію.

Орієнтовна казка-історія

Прилетів вітерець-пустунець у місто.

Воно вже багато днів плакало дощем. У будинку біля вікна сиділа сумна дівчинка. Їй так хотілося побавитись у дворі. Сильно дмухнув вітер і порозбігалися лякливі хмари. Пробилося до землі проміння сонця і висушило калюжі. Веселий дитячий гомін залунав на вулицях. Усміхнувся вітерець і полетів собі далі.

Сподобалося йому робити добрі справи. Отак і літає він. То збирає, то розганяє хмари допитливий помічник.

Була тиха літня ніч. Усе спало. І вітерець заснув, прилігши під кущем верболозу.

Та ось запалала ранкова зірниця. Прокинувся вітерець, вибіг з-за куща.

Побіг берегом ставка. Збудив очеретину. Зашепотіла очеретина, загойдалася. А на очеретині спав метелик. Прокинувся й метелик. Полетів до села. Уже й на ранкову зорю займається. Ось уже й сонечко скоро зійде. Прилетів метелик до троянди. Сів на квітку, прокинулася квітка. Поглянула навколо себе, а вже сонечко світить.

VI. Підбиття підсумків уроку

— Чи сподобалося вам працювати на уроці за технологією сторітеллінгу?

— Яке завдання було найскладніше виконувати?

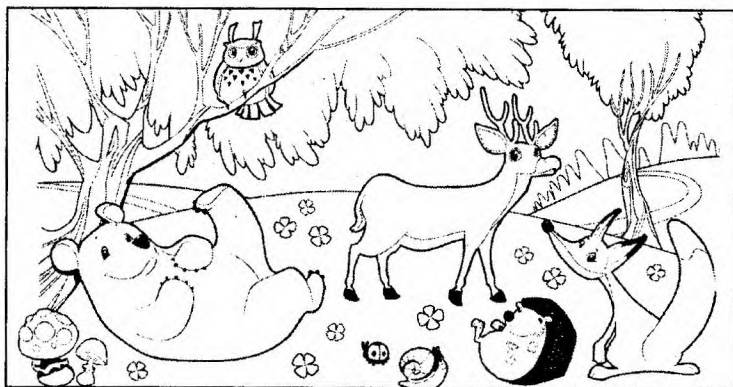
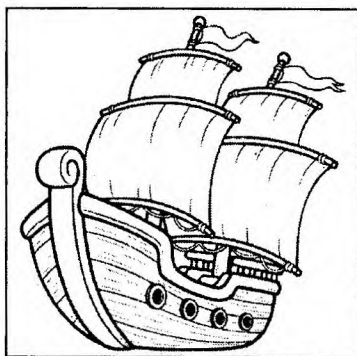
— Які почуття викликали розказані історії?

— Чого вони навчають?

— Чи вдалося побачити незвичайне в буденному?

Додаток

Пригоди журавлика Складання історії «Пригоди журавлика» за власним задумом

Мета: розвивати зв'язне мовлення учнів, учити будувати зв'язне висловлювання за власним задумом, формувати вміння добирати виразні мовні засоби під час складання зв'язного висловлювання, розвивати критичне мислення, пізнавальний інтерес, фантазію і творчу уяву, збагачувати словниковий запас учнів; виховувати естетичні смаки, турботливе ставлення про птахів.

Обладнання: записи на дошці, опорна таблиця, ілюстрації птахів, презентація, відеоматеріали, музичний супровід.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Створення позитивного емоційного настрою

Учитель. Дзвенить, дзвенить шкільний дзвінок —

Нас закликає до навчання.

Ми поспішаєм на урок

І знову йдемо в світ пізнання.

— А щоб гарно працювати на уроці, подаруйте одне одному усмішку.

II. Актуалізація чуттєвого досвіду учнів

Мовленнєва розминка. Дидактична гра «Загубився птах»

Який птах загубився?

Який птах не з'явився?

Знаю, що птах вихвалявся,

Що на С він називався.

Як його звуть?

(Соловей, сорока, сойка, синиця, снігур, сова, сокіл, сич.)

— Які з цих птахів відлітають у теплі краї?

— Які повертаються першими?

— Сьогодні ви спробуєте свої сили у сторітеллінгу — складанні та розказуванні власних історій.

— Чи здогадалися, хто буде головним героєм історії?

III. Визначення теми й завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

— А щоб дізнатися, про кого буде історія, пропоную вам відгадати загадку.

Робота із загадкою

Учитель. Привітанням журавля

я пробуджую поля,
небеса і ручаї та засвічую гаї.

І усякий мене зна.

Відгадали? Я... (весна).

— Про яку пору року йдеться?

— Привітанням якого птаха починається весна?

— Поясніть чому.

— Тема уроку — складання історії за власним задумом. Складатимемо історію з теми «Пригоди журавлика».

— Які вміння ми формуватимемо під час написання історії?

— Чого ви очікуєте від уроку?

— Працюватимемо на уроці під девізом:

Активно працюємо,

Фантазуємо, уявляємо,

Творчість і вміння свої розвиваємо —

Цікаві історії складаємо!

IV. Підготовча робота до складання історії

Робота зі створення образів героїв

— Головним героєм історії буде журавлик.

— Послухайте вірш Платона Воронька і спробуйте уявити собі журавлика.

Облітав журавель

Сто морів, сто земель,

Облітав, обходив,

Крила, ноги натрудив.

Ми спитали журавля:

— Де найкраща земля?

Журавель відповідає:

— Краще рідної немає!

— Де літав журавель?

— Чи багато доклав він зусиль? Доведіть.

— То чи дізнався журавель, де найкраща земля?

— Як ви вважаєте, чому?

— Яким ви уявили журавля?

— Подумайте, у яку історію міг потрапити журавель під час подорожі?

— Які герої могли йому зустрітись?

— А які — заважали б подорожі?

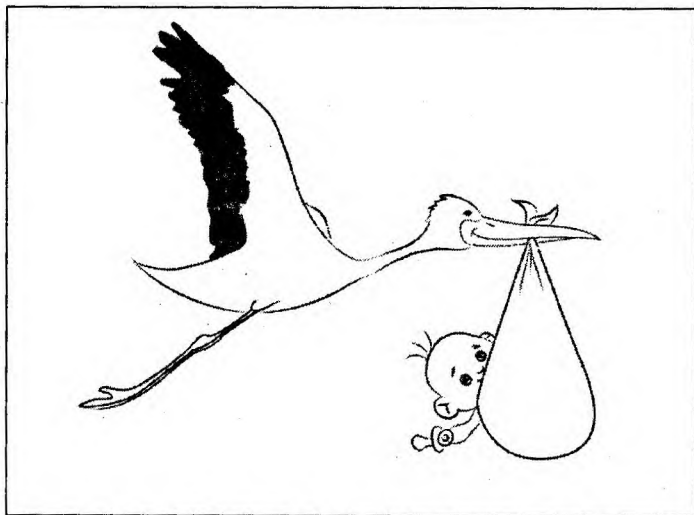
— Хто міг допомогти журавликові повернутися додому?

Інформація від членів природничого бюро

1. За один день журавель здатен пролетіти до 800 км.
2. Журавлів природа наділила довгим життям. Відомий випадок, коли білий журавель прожив у неволі 83 роки. Тому немає нічого дивного, що в японській міфології журавель є символом довголіття.
3. Існує повір'я: розорення гнізда або вбивство журавля принесе нещастя.
4. Назва герані (квітки) походить від грецького й означає «журавель».
5. У Японії є прикмета: той, хто складе тисячу паперових журавликів, матиме гарне здоров'я. Паперові журавлики є символом миру.
6. У світі є 15 видів журавлів.
7. Красавка — найменший журавель у світі (також він здатен швидко бігати по трав'янистій місцевості).
8. Австралійський журавель — найбільший журавель у світі.
9. Японський журавель — найважчий журавель у світі (вага може сягати 11 кг).

Інформація від членів довідкового бюро

Повертаючись із вирію навесні, журавлі несуть із собою людські душі, що поселяться у немовлят, які народяться навесні та влітку. Тому «кру-кру», яким журавлі повідомляють про свій приліт, веселе та щасливе. Отже, коли люди бачать весняний журавлиний ключ, то кажуть, що це не журавлі, а «веселики» летять (адже в слові «журавлі» є щось від жури — журби) і несуть із собою безжурну весну та щасливе літо.

Журавель асоціюється з найкращими людськими якостями: вірністю, розважливістю, добротою, чуйністю, дружелюбністю. Саме тому розсудливі птахи будують гнізда лише у дворі благодійних, великодушних і чуйних людей.

Журавель — символ туги за рідною домівкою.

Робота з прислів'ями

- Журавлі прилетіли — весну принесли.
- Лови журавля в небі.
- Не кричали журавлі, як із вирію летіли, не будуть кричати, як і назад летітимуть.
- Де журавель селиться, там щастя водиться.

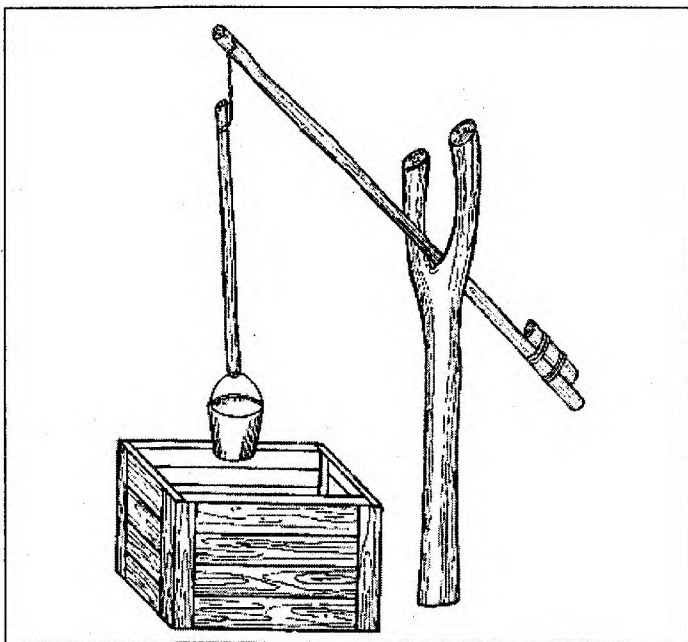
- Журавель літає високо та бачить далеко.
- Краще синиця в руці, ніж журавель у небі.
- Журавель високо літає, а від річки не відлітає.

Словникова робота

Один із різновидів колодязів називається журавлем (криниця-журавель).

Криниця-журавель (криничний журавель) — криниця с особливим різновидом підйимального механізму, яку називають журавлем.

Журавель — пристрій для підймання відер із водою з криниці. Складається з двох стоянів (або одного стояна з розвилиною), укопаних у землю, рухомо закріпленої між ними довгої жердини (власне «журавля») — із противагою на коротшому плечі важеля і прив'язаним відром на довшому. Для противаги використовують масивну металеву деталь, зв'язані цеглини, бетонні блоки.

Робота з образними засобами мовлення. Збагачення активного словника учнів

— Щоб розповідь була яскравою та цікавою, слід вживати порівняння, образні вислови, епітети.

Робота в групах

Група 1

Доберіть порівняння до слова «журавлик» (мандрівник, трудивник, дослідник, розвідник, вісник, веселик тощо).

Група 2

Доберіть прикметники до слова «журавлик» (швидкий, легкокрилий, працьовитий, відчайдушний, допитливий, відданий, вірний, чуйний, дружелюбний тощо).

Група 3

Доберіть дієслова до слова «журавлик» (летить, поспішає, мандрує, подорожує, тужить, приносить, дізнається, спостерігає, порівнює тощо).

V. Основна частина уроку. Складання історії за власним задумом

Повторення структури тексту

- Пригадаймо, із яких частин складається текст?
- Яку роль виконує кожна частина?

Складання речень за запитаннями

— Пропоную дати відповіді на запитання з використанням тих персонажів і героїв, яких ви самі уявили.

1. Куди полетів журавлик?
2. Що він хотів побачити?
3. Що його зацікавило?
4. Що трапилося?
5. Як журавлик повівся в цій ситуації?
6. Чого він хотів найбільше?
7. Хто йому допоміг?
8. Чим закінчилася історія?

Хвилинка відпочинку

Трава низенька-низенька,
Дерева високі-високі.
Весняний вітер дерева колише-гойдає,
Птахи летять-прилітають
І на травичку сідають.
Посиділи-поклювали,
Покрутились, дружно встали.

Самостійний запис казки-історії. Робота з чернетками

Редагування тексту

Прийом «Авторське крісло»

Учитель. Запрошую вас в авторське крісло, щоб розповісти власну історію.

(Учні розповідають історії.)

VI. Підбиття підсумків уроку

— Чи сподобалося вам працювати на уроці за технологією сторітеллінг?

— Яке завдання було виконувати найскладніше?

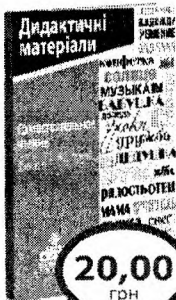
— Які почуття викликали розказані історії?

— Чого вони навчають?

Використані джерела

1. Вашуленко М., Дубовик С. Робота над власним висловлюванням (есе) на уроках української мови. // Початкова школа №10, 2017. — С.10 — 16.
2. Вашуленко М. С. Українська мова: підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. С. Вашуленко, С. Г. Дубовик, О. І. Мельничайко / за ред. М. С. Вашуленка. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2016. — 192 с.
3. Воробель С., Кобильник Б. Буктрейлер як новий жанр популяризації книги. // Шкільна бібліотека. — 2012. — №21 — 22. — С.70 — 73.
4. Глазова О. П. Есе як вид роботи з розвитку писемного мовлення школярів. [Електр. ресурс] / О. П. Глазова // Метод. Діалоги. — 2010. — №5. — Режим доступу: www.ippro.org.ua/files.
5. Додатковий матеріал для вчителя/ вчительки. Робота з есе/ Початкова освіта. Методичний poradник. Випуск 9. Спецвипуск. Нові орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів. — №18 (786), вересень 2016. — С.75 — 76.
6. Захарійчук М. Д. Українська мова: підруч. для 2 кл. загальноосвітн. навч. закл. з навч. укр.. мовою. — К. : Грамота, 2012. — 176 с.
7. Захарійчук М. Д. Українська мова: підруч. для 3 кл. загальноосвітн. навч. закл. / М. Д. Захарійчук, А. І. Мовчун. — К. : Грамота, 2013. — 176 с.
8. Навчальні програми, затверджені наказами МОН України від 05.08.2016 № 947 «Про затвердження змін до навчальних програм для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів» та від 12.09.2011 № 1050 «Про навчальні програми для 1—4 класів для 1—4 класів загальноосвітніх навчальних закладів».
9. Панасевич О. Я. Прийоми сторітелінгу на уроках у початковій школі // Використання інноваційних технологій в освітньому процесі початкової школи / зб. наук. та наук.-мет. пр. [ред. Кол. : В. Є Берека (гол.) та ін.] — Хмельницький : ПП Мельник, 2016. — С. 346 — 352.
10. Пономарьова К. Вивчення есе на уроках української мови в 3—4 класах. // Початкова школа. — №11, 2016. С.34 — 35.
11. Сторителлинг. [Електронний ресурс] // Как рассказать историю интересно, чтобы она не превратилась в скучный набор фактов. — Режим доступу: http://www.presentation.ru/articles/storytelling_0107_07.html
12. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе. Методичні рекомендації до написання есе. — Режим доступу: http://joynlib.univ.kiev.ua/ese_gol_2.doc.

■ ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ. САМОСТЯТЕЛЬНОЕ ЧТЕНИЕ. 2 КЛАСС

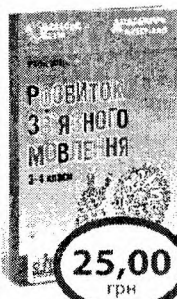
Данные дидактические материалы предназначены для обеспечения тренинга, нацеленного на развитие самостоятельности чтения учащихся, и для осуществления контроля за уровнем сформированности читательских умений в соответствии с программой второго года обучения.

Пособие состоит из двух взаимосвязанных частей. Одна из них — это набор мини-книжек, предназначенных для индивидуальной работы учащихся на уроке или дома. Вторая часть содержит дополнительные материалы для учителя, позволяющие расширить круг детского чтения.

Рекомендовано для учителей и учащихся начальной школы, студентов факультетов подготовки учителей начальных классов.

Формат: А4, 120 с.

Рік видання: 2011

■ ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ. 3—4 КЛАСИ

Цей збірник дидактичних матеріалів містить картки для самостійної роботи з розвитку мовлення учнів 3—4-х класів.

Вправи охоплюють теми трьох розділів програми з української мови («Слово», «Речення», «Текст») і передбачають не лише перевірку мовних знань учнів і рівня сформованості їхніх мовленнєвих умінь, а й вправлення у влучному застосуванні мовних одиниць, розвиток творчої авторської думки. Усі вправи можна виконувати безпосередньо в посібнику.

Формат: А4, 128 с.

Рік видання: 2010

■ ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ. УКРАЇНСЬКА МОВА. КАРТКИ. 4 КЛАС

Збірка «Дидактичні матеріали. Українська мова. Картки. 4 клас» охоплює всі теми чинної програми з української мови для 4-го класу. Ці картки можна використовувати як на уроці для закріплення вивченого матеріалу, так і під час самостійної домашньої роботи. Результати виконаних завдань допоможуть учителям систематизувати інформацію про стан засвоєння вивченого матеріалу, виявити прогалини в знаннях. Так учитель може планувати індивідуальну роботу з конкретними учнями для доопрацювання окремих питань. Картки розраховані на письмове виконання.

Для вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня, батьків.

Формат: А4, 88 с.

Рік видання: 2015

■ ПЕРЕВІРКА НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У книжці описано сучасні підходи до оцінювальної діяльності вчителя на уроках, надано методичні рекомендації з оцінювання молодших школярів. Автори пропонують зразки контрольних і самостійних робіт для тематичного оцінювання учнів із основних предметів: українська мова, літературне читання. Книжка стане в пригоді вчителям початкової школи, вихователям груп продовженого дня, методистам і заступникам директорів із початкового навчання, батькам молодших школярів.

Формат: А4, 176 с.

Рік видання: 2017

■ ПОЧАТКОВА ОСВІТА. ПЕРЕВІРКА НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ (МАТЕМАТИКА ТА ПРИРОДОЗНАВСТВО)

У книжці описано сучасні підходи до оцінювальної діяльності вчителя на уроках, подано методичні рекомендації з оцінювання молодших школярів. Автори пропонують зразки контрольних і самостійних робіт для тематичного оцінювання учнів із основних предметів: математика, природознавство. Книжка стане в пригоді вчителям початкової школи, вихователям груп продовженого дня, методистам і заступникам директорів із початкового навчання, батькам молодших школярів.

Формат: А4, 172 с.

Рік видання: 2017

■ ЗАДАЧІ З МАТЕМАТИКИ. 1—4 КЛАСИ

Збірник містить компетентнісно зорієнтовані задачі різних типів, які вивчаються в початкових класах згідно з оновленою навчальною програмою для загальноосвітніх навчальних закладів із математики для учнів 1—4-х класів. Книжка стане в пригоді вчителям-практикам під час роботи з учнями над сюжетними задачами різних видів із усіх навчальних тем курсу математики для учнів 1—4-х класів.

Для вчителів початкової школи, вихователів ГПД, батьків учнів.

Формат: А5, 96 с.

Рік видання: 2017

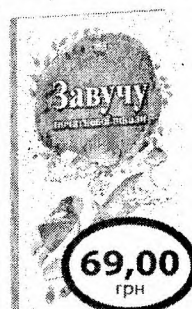

■ ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ. УРОКИ. 4 КЛАС ЗА ОНОВЛЕНОЮ ПРОГРАМОЮ

У книжці подано систему уроків за оновленою програмою з літературного читання для 4-го класу. Для читачів цікавими та корисними будуть методичні рекомендації, подані до кожного розділу. У них детально описано особливості читання різних типів текстів, специфічні прийоми роботи з різножанровим текстовим матеріалом. Уроки розроблено з використанням прийомів розвитку критичного мислення. Для вчителів початкової школи, методистів, студентів і аспірантів педагогічних ВНЗ.

Формат: А4, 136 с.

Рік видання: 2017

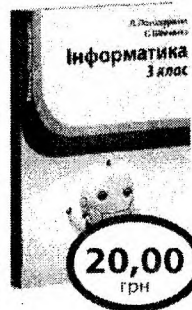
■ ЗАВУЧУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Збірка матеріалів присвячена різним аспектам діяльності заступника директора початкової школи: управлінській, методичній, психологічній. Керівники початкової школи знайдуть відповіді на запитання: які документи регулюють діяльність початкової школи, як спланувати роботу, як ефективно провести засідання предметно-циклової комісії, як організувати тижні початкових класів.

Для заступників директорів і голів методичних об'єднань із початкової освіти, методистів, директорів шкіл.

Формат: А4, 128 с.

Рік видання: 2017

■ ІНФОРМАТИКА. 3 КЛАС

У посібнику вміщено методичні рекомендації щодо організації роботи вчителя на уроках інформатики в 3-му класі за новою програмою до підручника «Сходинки до інформатики. 3 клас» (автори Г. В. Ломаковська, Г. О. Проценко, Й. А. Ривкінд, Ф. М. Ривкінд).

Запропоновано матеріали, що можуть бути використані на уроках інформатики на етапі підготовки учнів до роботи за комп'ютером, незалежно від того, за яким підручником здійснюється навчання.

Посібник може стати в пригоді вчителям початкових класів, викладачам інформатики та студентам педагогічних ВНЗ.

Формат: А5, 128 с.

Рік видання: 2014

Науково-виробниче видання

Бібліотека «Шкільного світу»

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

1—4 класи

Формат 60 × 84/16.

Ум. друк. арк. 10,67. Наклад 600 пр.

Зам. 1278

ТОВ «Видавничий дім «Перше вересня»

01014, м. Київ, вул. Тімірязєвська, 2

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4671 від 09.01.2014

Усі права захищені.

Будь-яке відтворення матеріалів або фрагментів із них можливе
лише за наявності письмового дозволу.

Редакція залишає за собою право редагувати матеріали.

Редакція може не поділяти погляду автора.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних
і географічних назв, інших відомостей несуть автори публікацій.

Рукописи не рецензуємо і не повертаємо.

Рекламодавець відповідає за достовірність інформації, що в рекламі,
за зміст і відповідність реклами законодавству.

Претензії щодо публікацій приймаються в письмовому вигляді

Видруковано з готових діапозитивів у ПП «Житомироблдрукарня»

10014, м. Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 3882 від 21.09.2010

КИЇВ
«Видавничий дім «Перше вересня»
2017

■ ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ. УРОКИ. 4 КЛАС ЗА ОНОВЛЕНОЮ ПРОГРАМОЮ

У книжці подано систему уроків за оновленою програмою з літературного читання для 4-го класу. Для читачів цікавими та корисними будуть методичні рекомендації, подані до кожного розділу. У них детально описано особливості читання різних типів текстів, специфічні прийоми роботи з різножанровим текстовим матеріалом. Уроки розроблено з використанням прийомів розвитку критичного мислення. Для вчителів початкової школи, методистів, студентів і аспірантів педагогічних ВНЗ.

Формат: А4, 136 с.

Рік видання: 2017

■ ЗАВУЧУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Збірка матеріалів присвячена різним аспектам діяльності заступника директора початкової школи: управлінській, методичній, психологічній. Керівники початкової школи знайдуть відповіді на запитання: які документи регулюють діяльність початкової школи, як спланувати роботу, як ефективно провести засідання предметно-циклової комісії, як організувати тижні початкових класів.

Для заступників директорів і голів методичних об'єднань із початкової освіти, методистів, директорів шкіл.

Формат: А4, 128 с.

Рік видання: 2017

ISBN 978-617-7512-11-9

9 786177 512119 >

Замовляйте книжку
за телефонами (044) 284-25-12
або на сайті www.osvita.ua.com/shop